

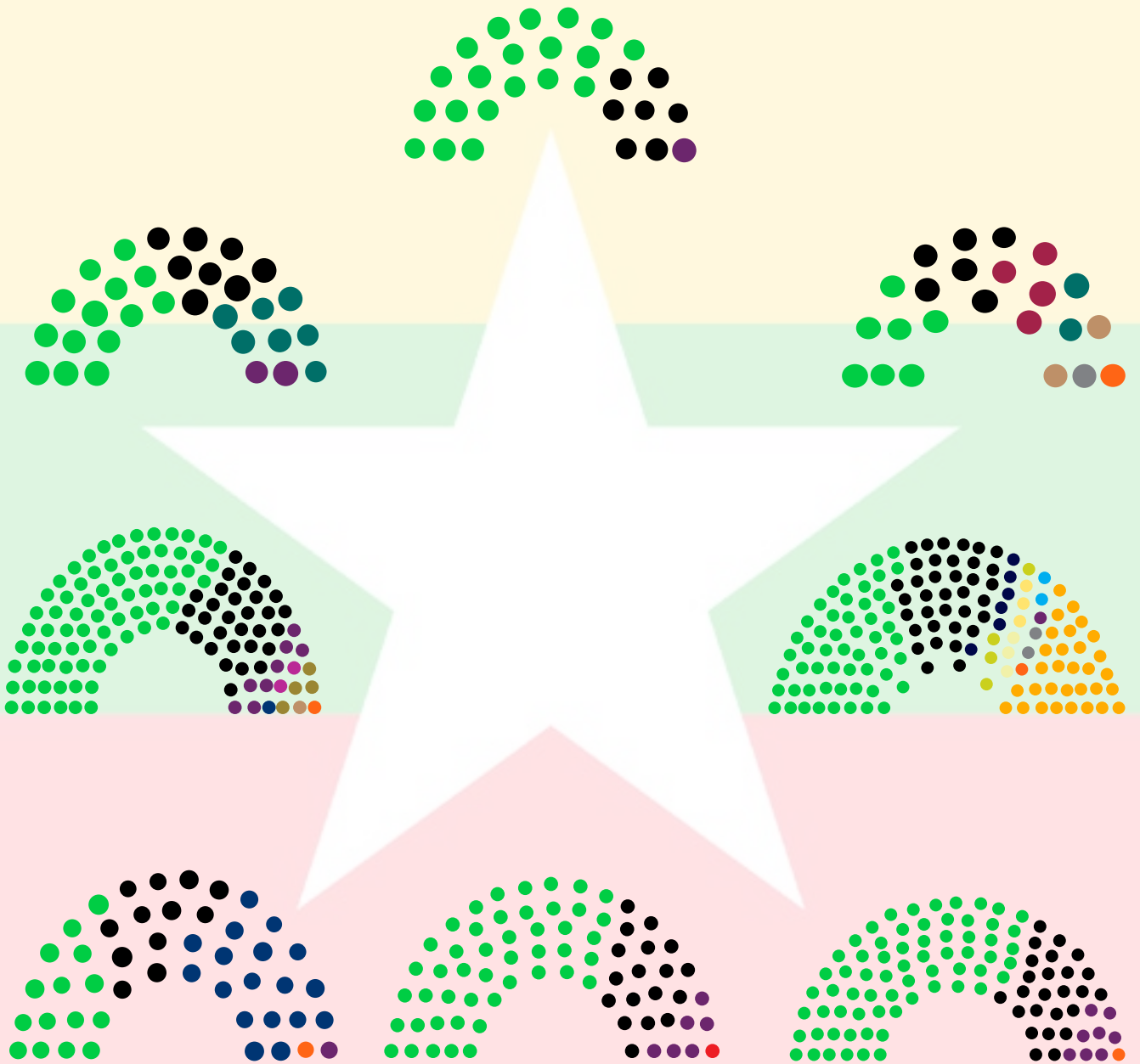
၂၀၁၀-၂၀၁၅

မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီး၊
ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ

စွမ်းဆောင်ရည်

လေ့လာသုံးသပ်မှု အစီရင်ခံစာ

မတ်လ၊ ၂၀၁၇

၂၀၁၀-၂၀၁၅

မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီး၊ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ

စွမ်းဆောင်ရည်

လေ့လာသုံးသပ်မှု အစီရင်ခံစာ

မတ်လ၊ ၂၀၁၇

မာတိကာ....

ကျေးဇူးတင်လွှာ	၆
ရှင်းလင်းချက်	၇
ခက်ဆစ်အဘိဓာန်	၈
အစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ်	၉
- ဥပဒေပြုရေး	၁၀
- ထိန်းကျောင်းမှု	၁၃
- လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး	၁၆
- အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မူဘောင်များ အားကောင်းရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အရည်အသွေးများ တည်ဆောက်ရေး	၁၇
- လွှတ်တော်ရုံး စီမံခန့်ခွဲမှု အရည်အသွေး	၁၉
- အကြံပြုချက်များ	၂၀
နိဒါန်း	၂၃
- အဓိကရည်ရွယ်ချက်များ	၂၃
သုတေသနနည်းနာ	၂၅
- သုတေသနမေးခွန်း	၂၅
- လေ့လာသုံးသပ်မှုနယ်ပယ်များ	၂၅
- စွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာညွှန်ကိန်းများ	၂၅
- လေ့လာမှုအတိုင်းအတာ	၂၆
- အဓိကလေ့လာမှုပြုခဲ့သော အုပ်စုများ	၂၇
- အချက်အလက်ကောက်ယူမှုနည်းများ	၂၈
- အားနည်းချက်များ	၂၈
အဓိကတွေ့ရှိချက်များ	၂၉
ဥပဒေပြုရေး	၂၉
- ဥပဒေပြုရေးရာပြီးစီးမှုများ	၂၉
- ဥပဒေပြုရေးရာထိရောက်မှုနှင့်အတားအဆီးများ	၃၄
- ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအကန့်အသတ်များ	၃၄
- အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် အကန့်အသတ်များ	၃၇
- တစ်ဦးချင်းစီ၏ အခြင်းအရာများ	၃၈
ထိန်းကျောင်းရေး	၄၃
- ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုနှင့် အတားအဆီးများ	၄၃
လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး	၅၀
အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မူဘောင်များအားကောင်းရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏အရည်အသွေးများတည်ဆောက်ရေး	၅၃
လွှတ်တော်ရုံး စီမံခန့်ခွဲမှု အရည်အသွေး	၅၆
နိဂုံးချုပ်အကြံပြုချက်များ	၅၉
- ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအကန့်အသတ်များနှင့် အတားအဆီးများ	၅၉
- အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်အကန့်အသတ်များ	၆၀

- လူတစ်ဦးချင်းစီ၏အခြင်းအရာများ သို့မဟုတ် ခေါင်းဆောင်မှုအရည်အသွေးများ	၆၁
နောက်ဆက်တွဲ(က) လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များရှိ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် စုစုပေါင်း အချုပ်ဇယား:	၆၂
နောက်ဆက်တွဲ(ခ) ညွှန်ကိန်းပြဇယား:	၆၃
နောက်ဆက်တွဲ(ဂ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်များ၏ နောက်ခံကိုယ်ရေးအချက်အလက်နှင့် လွှတ်တော်-အုပ်ချုပ်ရေးဆက်ဆံမှု အခြေအနေပြဇယား:	၆၄
နောက်ဆက်တွဲ (ဃ) လွှတ်တော်ဘတ်ဂျက်နမူနာပုံစံ	၆၅
နောက်ဆက်တွဲ (င) မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဝက်ဘ်ဆိုက်	၆၆
နောက်ဆက်တွဲ (စ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်သတင်းလွှာ နမူနာများ:	၆၇

ကျေးဇူးတင်လွှာ

ယခုအစီရင်ခံစာအတွက် မိမိတို့၏ကိုယ်ပိုင်အတွေ့အကြုံများ၊ အတွေ့အမြင်များကိုအချိန်ပေးကာ ဖြေကြားပေးခဲ့သည့် တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အသီးသီးမှ ဖြေကြားသူများအားလုံးကို ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာသုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း(EMReF)မှ ကျေးဇူးတင်အပ်ပါသည်။ ယခုလေ့လာမှုအတွင်း တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၊ တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးများနှင့် အစိုးရဌာနများမှ သက်ဆိုင်ရာအရာရှိကြီးများ၊ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်များ၊ ဒေသခံမီဒီယာများနှင့် ဒေသခံနိုင်ငံရေးပါတီခေါင်းဆောင်များမှ စိတ်ပါဝင်စားစွာ၊ ပွင့်လင်းစွာဖြေကြားပေးခဲ့သည့်အတွက် ယခုလေ့လာမှုအောင်မြင်ခဲ့ခြင်း ဖြစ်ပါသည်။ ထို့အပြင် သုတေသနလုပ်ငန်းစဉ်အတွက် မဖြစ်မနေဆောင်ရွက်ရသည့် ကွင်းဆင်းဆောင်ရွက်မှုများတွင် လိုက်ပါကူညီဆောင်ရွက် ပေးခဲ့သည့် ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများကိုလည်း ကျေးဇူးတင်အပ်ပါသည်။ ထိုသို့သော အဘက်ဘက်မှကူညီ ဆောင်ရွက်ပူးပေါင်းပါဝင်မှုများရရှိခဲ့ခြင်းသာ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာသုတေသနဖောင်ဒေးရှင်းအနေဖြင့် ယခုလေ့လာမှုကို ပိုမိုလွယ်ကူအဆင်ပြေချောမွေ့စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့ခြင်းလည်း ဖြစ်ပါသည်။

လေ့လာမှုအတွက် ပုံစံချခြင်း၊ အစီရင်ခံစာအတွက် ပြန်လည်သုံးသပ်ခြင်းလုပ်ငန်းတို့အတွက် ကျွမ်းကျင်ရာအခန်းကဏ္ဍမှ ပံ့ပိုးကူညီပေးခဲ့ကြသော ပညာရှင်များဖြစ်သည့် ဦးစောမြင့်မောင်၊ ဆရာကျော်ဝင်း၊ Kim Ninh၊ အားဒက်သွန်မောင်း(Ardeth Thawngmung)၊ Matthew Walton, Mael Raynaud, Bing Bonoan နှင့် စိစစ်တည်းဖြတ်ပေးသူ Erin McAuliffe တို့ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်ကြောင်း ဆိုအပ်ပါသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သည့် သုတေသီအဖွဲ့ဝင်များဖြစ်သည့် မြတ်သဲသစွာ၊ ဒေါက်တာနန်းမိုးဟွမ်၊ သဗ္ဗာထွန်း၊ ဇော်မင်းဦး၊ ငြိမ်းသီရိဆွေ၊ ကလျာအိအိလွင်၊ နေဇော်ဖြိုး၊ သီဟစိုးနှင့် ထန်ချန်ဆန်တို့ကိုလည်း EMReF မှ လှိုက်လှဲစွာကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။ ယခုလေ့လာမှုအတွက် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေးဆိုင်ရာသဘောတူညီမှုအားဖြင့် ထောက်ပံ့ပေးခဲ့သည့် The Asia Foundation ကိုလည်း ကျေးဇူးတင်အပ်ပါသည်။

ရှင်းလင်းချက်

ယခုအစီရင်ခံစာသည် The Asia Foundation ၏ အထောက်အပံ့ဖြင့် ဆောင်ရွက်ခဲ့ခြင်းဖြစ်သည်။ အစီရင်ခံစာတွင်ပါဝင်သည့် သုံးသပ်မှုများ၊ ရှုမြင်ချက်များသည် ပညာအလင်းပွင့်မြန်ရာသုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း(EMREF)၏ သုံးသပ်မှုများ၊ ရှုမြင်ချက်များသာဖြစ်၍ The Asia Foundation ကို ကိုယ်စားပြုကြောင်း အသိပေးရှင်းလင်းအပ်ပါသည်။ ယခုအစီရင်ခံစာတွင် အချက်အလက်အမှားအယွင်း တစ်စုံတစ်ရာပါဝင်ခဲ့ပါက အဓိကရေးသားသူ ဒေါ်မြတ်သဲသိစွာ၏ တာဝန်သာဖြစ်ပါကြောင်းလည်း အသိပေးအပ်ပါသည်။

ခက်ဆစ်အဘိဓာန်

AMRDP	-	မွန်ဒေသလုံးဆိုင်ရာဒီမိုကရေစီပါတီ
ANPA	-	ရခိုင်အမျိုးသားပါတီ
CPP	-	ချင်းတိုးတက်ရေးပါတီ
DP (M)	-	ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ (မြန်မာ)
INDP	-	အင်းအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ
KNP	-	ကရင်အမျိုးသားပါတီ
KPP	-	ကရင်ပြည်သူ့ပါတီ
KSDDP	-	ကရင်ပြည်နယ်ဒီမိုကရေစီနှင့်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ
LNDP	-	လားဟူအမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ
MDRI-CESD	-	မြန်မာဖွံ့ဖြိုးရေးအရင်းအမြစ်အဖွဲ့
NDF	-	အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအင်အားစုပါတီ
NDDP	-	အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ
NLD	-	အမျိုးသားဒီမိုကရေစီအဖွဲ့ချုပ်ပါတီ
NUP	-	တိုင်းရင်းသားစည်းလုံးညီညွတ်ရေးပါတီ
PNO	-	ပအိုဝ်းအမျိုးသားအဖွဲ့ချုပ်
PSDP	-	ဖလုံ-စဝေါ် ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ
RNDP	-	ရခိုင်အမျိုးသားဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးပါတီ
SNDP	-	ရှမ်းတိုင်းရင်းသားများဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ
TNP	-	တအာင်း(ပလောင်)အမျိုးသားပါတီ
UNDP	-	ကုလသမဂ္ဂဖွံ့ဖြိုးရေးအစီအစဉ်
ပြည်ခိုင်ဖြိုး	-	ပြည်ထောင်စုကြံ့ခိုင်ရေးနှင့်ဖွံ့ဖြိုးရေးပါတီ
WDP	-	ဝ ဒီမိုကရက်တစ်ပါတီ
88GSY	-	၈၈ မျိုးဆက်ကျောင်းသားလူငယ်များ(ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံ)ပါတီ

အစီရင်ခံစာအနှစ်ချုပ်

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ(သို့မဟုတ်) ဒေသဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်များသည် မြန်မာနိုင်ငံရေး အခြေခံ အဆောက်အအုံ၏ထောက်တိုင်များ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းတို့သည် မြန်မာနိုင်ငံတွင် ဖက်ဒရယ်စနစ်တစ်ရပ် ပုံဖော်တည်ဆောက်ရာတွင် အထူးအရေးပါသည်။ ယင်းသို့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရများ၏ အဓိကအစိတ်အပိုင်းများအနေဖြင့် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေအရလုပ်လျှင် အရေးပါသော အခန်းကဏ္ဍကို အပ်နှင်းထားသော်လည်း ၎င်းတို့ခိုင်မာအားကောင်းရေးအတွက် အလေးပေးကြိုးပမ်းမှုများ နည်းပါးလျက် ရှိသည်။ တစ်ဖန်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် လွှတ်တော်အဖွဲ့အစည်းများသည် ၂၀၁၅ ရွေးကောက်ပွဲအပြီး နောက်ပိုင်း နိုင်ငံရေးအာဏာအခင်းအကျင်းအသစ်သို့ ကူးပြောင်းဝင်ရောက်မှု အပြောင်းအလဲ၏သက်ရောက်မှုကိုလည်း ခံစားရပြန်သည်။ အထူးသဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် ပြည်ထောင်စုအစိုးရအား ထိန်းကျောင်း သည့်ဖက်ဒရယ်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ပီပြင်စွာရပ်တည်နိုင်သည့် အခြေအနေသို့ရောက်ရှိရန် ဝေးကွာလျက်ရှိမှုမက ဒေသအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများကို ထိရောက်စွာထိန်းကျောင်းနိုင်သည့် အခြေအနေတွင်ပင်မရှိပေ။ ယင်းတိုင်းဒေသ ကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် ဖက်ဒရယ်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ခိုင်မာအားကောင်းလာစေရေးတွင် ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အတားအဆီးများအပြင် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် လူတစ်ဦးချင်း၏အရည်အသွေးအားနည်းမှုများသည် အကန့်အသတ်များ သဖွယ်၊ အဆီးအတားများသဖွယ် ဖြစ်လျက်ရှိသည်။ ဤသို့သော အကြောင်းအချက်များက ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ်ဖြေလျှော့ ရေးအတွက်လည်း အတားအဆီးသဖွယ်ဖြစ်သည်။

ယခုအစီရင်ခံစာသည် ၂၀၁၀- ၂၀၁၅ ပထမအကြိမ် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို သုံးသပ်ပြီး ယင်းသုံးသပ်မှုမှရရှိလာသော လေ့လာတွေ့ရှိချက်များကိုအခြေခံ၍ ယင်းလွှတ်တော်များ ခိုင်မာအားကောင်း လာစေရေး အထောက်အပံ့ဖြစ်စေရန် အကြံပြုချက်များပေးလိုခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းအကြံပြုချက်များသည် မူဝါဒချမှတ်သူ များ၊ နိုင်ငံရေးတွင် ပါဝင်လှုပ်ရှားသူများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ နိုင်ငံတကာအလှူရှင်အသိုင်းအဝိုင်းနှင့် ကျွမ်းကျင်သူ ပညာရှင်များအတွက် ရည်ရွယ်ပါသည်။ အထူးအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ အားကောင်းစေရေး အတွက် ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင်ပုံမှန်လေ့လာသုံးသပ်ခြင်း၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် ပြည်တွင်း/နိုင်ငံတကာသုတေသန အဖွဲ့အစည်းများမှ လေ့လာအကဲဖြတ် အကြံပြုချက်များပေးနိုင်ရေးအတွက် ယခုအစီရင်ခံစာသည် အခြေခံမှီပြုနိုင် သော စာတမ်းသဖွယ်ဖြစ်ပါသည်။ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း လူတစ်ဦးချင်းသော်လည်းကောင်း၊ အုပ်စုဖွဲ့ဆွေးနွေး ခြင်းဖြင့်သော်လည်းကောင်း တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများစွာ၊ အကြံပြုချက်များစွာကိုယူခဲ့သည့်အပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော် ၁၄ ခုစလုံးရှိ လွှတ်တော်ရုံးဌာနများနှင့်ချိတ်ဆက်၍ စွမ်းဆောင်ရည်ညွှန်းကိန်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်ကောက်ယူ မှုများလည်း ဆောင်ရွက်ခဲ့ပါသည်။ အချုပ်အားဖြင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပေါင်း ၉၇ ကြိမ် ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ များ၊ ရွေးကောက်ခံအမတ်များ၊ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ဝင် ဝန်ကြီးများ၊ ဌာနအကြီးအကဲများ၊ ဒေသအခြေပြုအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သတင်းမီဒီယာများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီခေါင်းဆောင်များ နှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

- ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုသည် အဓိကအားဖြင့် အောက်ပါသုတေသနမေးခွန်းနှစ်ရပ်အား အဖြေရှာပေးခဲ့ပါသည်။
- (၁) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် ၂၀၁၀-၂၀၁၅ ခုနှစ် လွှတ်တော်ပထမသက်တမ်းကာလ အတွင်း မည်သို့စွမ်းဆောင်ခဲ့ကြပါသနည်း။ ယင်းတို့၏စွမ်းဆောင်မှုများသည် မည်သို့ကွဲပြားကြပါသနည်း။
 - (၂) ယင်းတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအနေဖြင့် ခိုင်မာသော ဖက်ဒရယ်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ရပ်တည်လျက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးအဆောက်အအုံ တည်ဆောက်မှုတွင် ပါဝင်ဖြည့်စွက်နိုင် ရေးအပေါ်မည်သို့ သောမိန်ခေါ်မှုများ၊ အတားအဆီးများ၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော တိုးတက် ဖြစ်ထွန်းမှုများသည် မည်သို့ လွှမ်းမိုးနေပါသနည်း။

ယင်းမေးခွန်းနှစ်ရပ်အား ဖြေကြားရာတွင် ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုကဏ္ဍ ၆ ခု ခွဲခြား၍ လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ယင်းကဏ္ဍများမှာ (၁) ဥပဒေပြုရေး၊ (၂) ထိန်းကျောင်းရေး၊ (၃) လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူ့လူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး၊ (၄) အားလုံးအခွင့်အရေးညီပါဝင်ရေး၊ (၅) အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာမူဘောင်များ အားကောင်းရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏အရည်အသွေးများတည်ဆောက်ရေး၊ (၆) လွှတ်တော်ရုံး စီမံခန့်ခွဲမှုအရည်အသွေးတို့ ဖြစ်ပါသည်။

ဥပဒေပြုရေး

ဤကဏ္ဍနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုရေးရာ ပြီးစီးမှု အခြေအနေများသာမက ဥပဒေပြုရေးရာထိရောက်မှုများ တစ်နည်းအားဖြင့် ဥပဒေပြုမှု၏အရည်အသွေးပိုင်းဆိုင်ရာများကို ၎င်းတို့ကြုံတွေ့လျက်ရှိသော အဆီးအတားများနှင့်ယှဉ်တွဲလျက် လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

ဥပဒေပြုရေးရာ ပြီးစီးမှုအခြေအနေများ

လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေ^၁ အရေအတွက်သည် ဥပဒေပြုရေးရာ၏ထိရောက်မှုကို ကြည့်ရှုသုံးသပ်ရာတွင် အရေးပါ၍ မြင်သာထင်သာရှိသော ညွှန်းတိန်းတစ်ရပ်အဖြစ်ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဥပဒေများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေဇယား(၂)ပါ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုအာဏာအတွင်း သက်ရောက်သောကဏ္ဍရပ်များမှ ဒေသပြည်သူ့လူထု၏လိုအပ်ချက်များကို သင့်လျော်သလိုဖြည့်ဆည်းရန် ရည်ရွယ်သည့် မူဝါဒပြုရေးအတွက် အဓိကသက်ဆိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေများတွင် ငါးလုပ်ငန်း ဥပဒေ၊ ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းဥပဒေ၊ မီးလောင်မှုနှင့် အခြားသဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်တားဆီးရေးဥပဒေ၊ အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းဥပဒေ၊ ရေယာဉ်များ စနစ်တကျသယ်ယူပို့ဆောင်သွားလာရေးဥပဒေအစရှိသဖြင့် ပါဝင်ပါသည်။ လေ့လာမှုပြုရာတွင်ပါဝင်သော လွှတ်တော်များမှကိုယ်စားလှယ်များက ယင်းလုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေများသည် အရေးပါသောဥပဒေပြုရေးရာပြီးစီးမှု၏ အမှတ်သင်္ကေတများဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအနက် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များဖြစ်သည့် စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေးနှင့် ကချင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပြီးစီးမှုတွင် ထိပ်ဆုံးမှရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးမှ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေ စုစုပေါင်း (၃၀)၊ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၆၂.၅%၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်အနေဖြင့် စုစုပေါင်း (၂၉) ခု ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၆၄.၄% နှင့် ကချင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ စုစုပေါင်း (၂၇) ခု ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၆၃ % ပြီးစီးပါသည်။ (စာမျက်နှာ ၃၀ ရှိ ဇယား ၅ ကို ကြည့်ပါ။)

လေ့လာခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား(၂)ပါ ကဏ္ဍ ၈ ရပ်တွင် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သော စီးပွားရေးကဏ္ဍအတွက် မည်သည့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ၂၀၁၀-၂၀၁၅ အတွင်း ဥပဒေပြုနိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဇယား(၂)တွင် စီးပွားရေးကဏ္ဍသည် အခန်းကဏ္ဍ ၈ ရပ်အနက် ဒုတိယနေရာတွင်ရပ်တည်သော အဓိကကဏ္ဍတစ်ခု ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းကဏ္ဍ၏ ကဏ္ဍခွဲ ၅ ခုစလုံးတွင် မည်သည့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှုမပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ အခြေခံဥပဒေ ဇယား(၂)အရ ဥပဒေပြုမှုအာဏာပေးအပ်ရာတွင် ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိခြင်းမှာ အဓိကအားနည်းချက်ဖြစ်သည်ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်များမှ ရှုမြင်သုံးသပ်ပါသည်။ ဇယား(၂)အရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် အဓိကကဏ္ဍများ၊ ကဏ္ဍခွဲများအား ထည့်သွင်းပေးထားသော်လည်း ပြည်ထောင်စုဥပဒေများမှ ဒေသဥပဒေပြုမှုအာဏာကို သိသာစွာကန့်သတ်ထားကြောင်း ပြောဆိုကြပါသည်။ စီးပွားရေးအခန်းကဏ္ဍပြီးလျှင် စက်မှုကဏ္ဍသည်လည်း ဥပဒေပြုပြီးစီးမှုအရေအတွက် အနည်းဆုံးအဖြစ် ရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်။

^၁ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ အချို့သောဥပဒေများအား ဒေသအုပ်ချုပ်ရေးဘက်မှ ဒေသဥပဒေပြုလွှတ်တော်များသို့ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဥပဒေများအဖြစ် ပုံမှန်ရေးဆွဲတင်သွင်းနိုင်စေရန် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ယင်းလုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဥပဒေများတွင် နှစ်စဉ်ရသုံးမှန်းခြေဥပဒေ၊ ထပ်ဆောင်းဘဏ္ဍာငွေခွဲဝေပေးရေးဥပဒေ၊ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းဥပဒေနှင့် အခွန်ဥပဒေတို့ပါဝင်ပါသည်။

ပြင်ဆင်/ဖြည့်စွက်သည့်ဥပဒေအရေအတွက်သည်လည်း ယခင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဥပဒေများ၏လိုအပ်ချက်နှင့် အားနည်းချက်များကို လွှတ်တော်များ၏ တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းအားကို သုံးသပ်ရာတွင် အရေးပါသော ညွှန်ကိန်းတစ်ရပ်အဖြစ်တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းပြင်ဆင်/ဖြည့်စွက်သည့်ဥပဒေများကို လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေများအဖြစ်လည်း ရှုမြင်နိုင်သည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များတွင် အစိုးရသက်တမ်းစပြီး ၂ နှစ်အတွင်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီးသော ဥပဒေများအား သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနများမှပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့ကြပြီး ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်အစားထိုးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ကိုတွေ့ရသော်လည်း ထိရောက်သောအတိုင်းအတာဖြင့် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်နိုင်ခြင်း မရှိသေးကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များအနက် ဧရာဝတီ၊ ကရင်၊ ရခိုင်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များတွင် ယင်းလိုအပ်ချက် ပိုမိုကြီးမားကြောင်းတွေ့ရသည် (စာမျက်နှာ ၃၂ ရှိ ပုံ ၂ ကို ကြည့်ပါ)။ လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သောလွှတ်တော်များရှိ ဥပဒေမူကြမ်းကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များ၏အဆိုအရ ယခင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ပြည်ထောင်စုဥပဒေများသည် ဒေသလိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီမှုနည်းပါးလျက်ရှိပြီး ပြုပြင်အစားထိုးမှုများ ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။

ဥပဒေပြုကော်မတီများ၏ အစည်းအဝေးအကြိမ်အရေအတွက်သည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်သုံးသပ်ရာတွင် အထူးအရေးပါသောညွှန်ကိန်းတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်နိုင်သည်။ ယင်းသို့ ဥပဒေပြုကော်မတီအစည်းအဝေးအကြိမ်အရေအတွက်အား လေ့လာကြည့်ရှုရာတွင် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ၂၀၁၀-၂၀၁၅ အတွင်း အစည်းအဝေးအကြိမ်အရေအတွက် ၁၃၅ ကြိမ်ဖြင့် ထိပ်ဆုံးမှဦးဆောင်နေပြီး ကရင်နှင့်တနင်္သာရီလွှတ်တော်များမှာ အစည်းအဝေးအရေအတွက် ၇၄ ကြိမ်နှင့် ၇၀ ကြိမ်တို့ဖြင့် ဒုတိယနှင့်တတိယနေရာတွင် အသီးသီးရှိသည်။ ဥပဒေပြုကော်မတီသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအားလုံး၏ ပထမ ၅ နှစ်တာ သက်တမ်းအတွင်း မဖွဲ့မနေဖွဲ့စည်းခဲ့သော ရေရာကော်မတီ ၃ ခုအနက် တစ်ခုအပါအဝင်လည်း ဖြစ်သည်။ ဖြေဆိုသူလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ဥပဒေပြုကော်မတီများသည် အစိုးရဌာနများမှတင်သွင်းလာသည့် ဥပဒေမူကြမ်းများအား သုံးသပ်မှုပြုရသည့်အပြင် လိုအပ်လျှင် ယင်းဌာနများမှတင်သွင်းမည့် ဥပဒေများအတွက် မူကြမ်းများကိုလည်း ပြုစုရေးဆွဲပေးရကြောင်း သိရှိရသည်။

ဥပဒေပြုရေးရာထိရောက်မှုနှင့် အတားအဆီးများ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အခန်းကဏ္ဍအပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးတာဝန်များကိုပါ ပူးတွဲရယူခွင့်ပေးထားသော ပါလီမန်အသွင်မပီပြင်သည့် လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံအနေအထားသည် ယင်းတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အထွေထွေစွမ်းဆောင်ရည်ကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သည့် လွှတ်တော်များမှထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။ လက်ရှိဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေမှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ် ပူးတွဲယူစနစ်အား ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်များတွင် ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိသော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် ခွင့်ပြုထားကြောင်းတွေ့ရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များရှိလွှတ်တော်အကြီးအကဲများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များမှ ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်များတွင် ကျင့်သုံးသော ကဏ္ဍသီးသန့်ခွဲစနစ်ကိုသာ နှစ်သက်ကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သို့ရောက်ရှိသွားသော ကိုယ်စားလှယ်များ၏ လစ်လပ်နေရာတွင် ကြားဖြတ်ရွေးကောက်ပွဲများ၌ ပြန်လည်ရွေးကောက်ပြီး နေရာဖြည့်တင်းသင့်ကြောင်း အကြံပြုကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ် ပူးတွဲယူစနစ်သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာတို့ကို အားပျော့မှေးမှိန်သွားစေကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆို ကြသည်။

ရွေးကောက်ခံလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နည်းပါးသည် - ကရင်၊ မွန်နှင့် တနင်္သာရီကဲ့သို့သော သေးငယ်သည့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ်ပူးတွဲယူစနစ်၏ သက်ရောက်မှုကို သိသာစွာတွေ့မြင်နိုင်သည်။ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် ရွေးကောက်ခံလွှတ်တော်အမတ်များ၏ ၆၄%၊ ၆၅%၊ ၅၅% နှင့် ၃၂% အသီးသီးသည် အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ် ပူးတွဲရယူထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်းအခြေအနေသည် လွှတ်တော်များ၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို သိသာစွာ အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။

အကြောင်းမှာ ယင်းလွှတ်တော်များအတွင်း ဥပဒေပြုရေးနှင့် ကိုယ်စားပြုရေးအတွက် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သော ရွေးကောက် တင်မြှောက်ခံကိုယ်စားလှယ်စစ်စစ်များကျန်ရှိမှု လွန်စွာနည်းပါးသွားသောကြောင့် ဖြစ်သည်။ (စာမျက်နှာ ၃၅ ရှိ ပုံ ၄၊ ဇယား ၈ ကို ကြည့်ပါ)

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဇယား (၁) နှင့် ဇယား (၂)^၂ ပါ ပေးထားချက်များအတွင်း ရှင်းလင်းမှုမရှိခြင်းသည် ဥပဒေပြုရေးကြိုးပမ်းမှုနှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှုများ လျော့ကျစေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ဇယား(၂)တွင် ဖော်ပြထား ချက်များသည် နားလည်ရလွယ်ကူ၍ ရှင်းလင်းပြတ်သားရန် အထူးလိုအပ်ကြောင်း လေ့လာမှုအတွင်း တက်ကြွစွာဆွေး နွေးသော အချို့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက အကြံပြုကြပြီး အများစုကမူ ပြည်ထောင်စု ဥပဒေပြုအခွင့်အာဏာအား ဇယား(၁)တွင် ဖော်ပြပါရှိပြီးလျှင် ကျန်ရှိသောအခွင့်အာဏာများအားလုံး တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များသို့သာ ပေးအပ်ရန်သင့်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များ၏အဆိုအရ စီးပွားရေးကဏ္ဍ၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍနှင့် အခွန်အကောက်ကဏ္ဍများသည် ဥပဒေပြုအာဏာသုံးစွဲရေး တွင် ရှုပ်ထွေးမှုများ အများဆုံးကြုံတွေ့ရသည့်ကဏ္ဍများဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ယင်းသို့ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိခြင်း သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် ဥပဒေပြုရေးကြိုးပမ်းမှုများအား ဥပဒေပြုရေးအဆိုများအဆင့် သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့ မှုကြမ်းများအဖြစ်တွင်သာ ရပ်တန့်သွားစေသည်။ ဤကဲ့သို့သော ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအတားအဆီးများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဒေသအတွက်လိုအပ်လျက်ရှိသော ကိစ္စရပ်များအတွက် မူဝါဒပြုရေးကြိုးပမ်းမှုများအတွက် စိတ်ပါဝင်စားမှုကို အထူးကျဆင်းစေကြောင်း တွေ့ရသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ အသိပညာနှင့်အရည်အသွေးနည်းပါးမှု သည်လည်း ယင်းလွှတ်တော်များ ထိရောက်စွာစွမ်းဆောင်နိုင်ရေးတွင် သိသာသော အဆီးအတားသဖွယ် ဖြစ်စေသည်။ ယင်းလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး၏ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနများသည်လည်း ဥပဒေ ပြုမှုရေးရာ နားလည်ကျွမ်းကျင်မှု လွန်စွာလိုအပ်နေကြောင်းလည်း သိရှိရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တွေ့ရှိသည်မှာ မြို့နယ်စီပယ်ဥပဒေနှင့် ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေကဲ့သို့သော ဥပဒေရပ်အနည်းငယ်အတွက်သာလျှင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရဌာနများမှ ဥပဒေများမူကြမ်းရေးဆွဲပေးပြီး ကျန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေအားလုံး သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥပဒေပြုရေးကော်မတီများမှ ပြုစုရေးဆွဲပေးကာ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာန များသို့ တစ်ဖန်ပြန်လည်ပေးအပ်၍ ဥပဒေမူကြမ်းအဖြစ် လွှတ်တော်သို့ တင်စေခြင်းသာ ဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

သက်ဆိုင်ရာဒေသဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရဌာနများ၏ နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း ရေးဆွဲနိုင်စွမ်း အကန့် အသတ်သည် ပြဋ္ဌာန်းပြီးသောဥပဒေများ သက်ဝင်အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် အားနည်းမှုများ ဖြစ်စေသည်။ လေ့လာမှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များ၏အဆိုအရ ပြဋ္ဌာန်းပြီးခဲ့သောဥပဒေများ၏ ထက်ဝက်တွင်သာ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရ ဌာနများမှ နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းရေးဆွဲနိုင်ပြီး လွှတ်တော်သို့တင်သွင်းကာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှုနှင့်အတည်ပြု မှုရယူနိုင်ကြောင်း သိရသည်။ ပြဋ္ဌာန်းပြီးသော ဥပဒေများအားလုံးအတွက် နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများ မဖြစ်မနေ ရှိရမည်ဟု မဆိုလိုသော်လည်း လေ့လာမှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာတာဝန်ရှိသူများမှ နည်း ဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းလိုအပ်ချက်သည် ပြဋ္ဌာန်းပြီးဥပဒေများသက်ဝင်ရေးတွင် အခရာကျကြောင်း ပြောကြားကြသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ စွမ်းဆောင်ရည်ထိရောက်ရေးတွင် ၎င်းလွှတ်တော်များ၏ အကြီးအကဲ များ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏အခန်းကဏ္ဍမှာ အထူးအရေးပါကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အသေးစိတ်လေ့လာ မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော် ၈ ခုအနက် ၄ ခုတွင်သာ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏ထက်မြက်သော ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်ကြောင့် ယင်းလွှတ်တော်များ အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ အောင်မြင်စေခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းလွှတ်တော် ၄ ခုမှာ မွန်၊ တနင်္သာရီ၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်တို့ ဖြစ်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကြောင့် ယင်းလွှတ်တော်များတွင် ထိရောက်မှုများရှိခဲ့ကြောင်းကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသာမက ဒေသအခြေပြု အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သတင်းမီဒီယာများကလည်း အတည်ပြုပြောကြားသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ယင်း လွှတ်တော် ၄ ခုအနက် ၂ ခု၏ ဥက္ကဋ္ဌများ

^၂ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဇယား (၁)သည် ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြုစာရင်း- ဆိုလိုသည်မှာ ဗဟို အစိုးရအားအပ်နှင်းထားသည့် ကျယ်ပြန့်သည့်လုပ်ပိုင် ခွင့်အာဏာများကို ဆိုလိုသည်။ ဇယား(၂)မှာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်းဖြစ်ပြီး ပြည်ထောင်စုအခွင့်အာဏာမှကျန်ရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တိုင်းဒေသ ကြီး /ပြည်နယ်များသို့ အပ်နှင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

မှာ အရပ်ဘက်တာဝန်များမှ ကူးပြောင်းလာသူများ ဖြစ်ပြီး အခြား ၂ ဦးမှာ တပ်မတော်တွင် ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ယူခဲ့သူများ ဖြစ်သည်။ မွန်နှင့်စစ်ကိုင်းလွှတ်တော်များ၏ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများသည် အရပ်ဘက်တာဝန်ယူခဲ့သူများဖြစ်ပြီး တနင်္သာရီ နှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များမှ ဥက္ကဋ္ဌများသည် တပ်မတော်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူများဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးဘက်နှင့်ဆက်ဆံရေး အထူးသဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် ဩဇာအာဏာချင့်ချိန်ဆက်ဆံနိုင်မှုအတိုင်းအတာသည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော် များ ထိရောက်စွာ စွမ်းဆောင်နိုင်ရေးတွင် အရေးပါကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်းအချက်သည် ယခုကဲ့သို့သော အသွင် ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် ပိုမိုအရေးပါသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ အသေးစိတ်လေ့လာ မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအနက် မွန်၊ တနင်္သာရီ၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များ၏ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများသည် သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည် နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် အပြန်အလှန် လေးစားသမှုရှိသည့် ဆက်ဆံရေးမျိုး တည်ဆောက်ထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဆက်ဆံရေးအတိုင်းအတာတွင် ကွာခြားမှုအနည်းအကျဉ်းရှိနိုင်သော်လည်း ယင်းဒေသများတွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်အကြား ဆက်ဆံရေးသည် သမမျှတ၍ အပြန်အလှန်လေးစားမှု အသွင်ဆောင်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိရသည်။

အထူးအားဖြင့် မွန်နှင့်စစ်ကိုင်းလွှတ်တော်များတွင် အရပ်ဘက်နောက်ခံရှိသော လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ တပ်မတော် တွင် ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ယူခဲ့ဖူးသူ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များအား ဆက်ဆံရေးအသွင်ကောင်း တည်ဆောက် ထားပြီး ၎င်းတို့၏လွှတ်တော်များ၏အခန်းကဏ္ဍကို အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍအောက်နိမ့်ပါးမှုမရှိစေရေး ကောင်းစွာထိန်း ကျောင်းနိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဤသို့သော စွမ်းဆောင်မှုသည် အခြားဒေသများရှိ လွှတ်တော်များ၊ အစိုးရဌာနများ၏ အသိအမှတ်ပြုမှုကိုရရှိသည်သာမက ဒေသအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ မီဒီယာများနှင့် အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးပါတီများ သည်ပင်လျှင် ထုတ်ဖော်ချီးကျူးကြသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခဲ့ရာတွင် ဖြေကြားခဲ့သူအများစု၏အဆိုအရ ယေဘုယျ အားဖြင့် တပ်မတော်တွင်ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ယူ ဖူးခဲ့သူများကသာလျှင် လွှတ်တော်နှင့် အုပ်ချုပ်ရေးဆက်ဆံမှုတွင် အသာစီး ရယူလေ့ရှိကြောင်းနှင့် ယင်းသို့တာဝန်ယူဖူးခဲ့သူများ ဦးဆောင်သည့် လွှတ်တော်များသာလျှင် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်နှင့် ဆက်ဆံရာတွင် လွှတ်တော်၏ကဏ္ဍကို ထိန်းပေးနိုင်သည်ဟု ယူဆရ ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထ ရှိကြောင်း အများစုကထင်မြင်ယူဆသော်လည်း မွန်နှင့်စစ်ကိုင်းလွှတ်တော်များ၏ အရပ်ဘက်နောက်ခံရှိသော လွှတ် တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ တပ်မတော်တွင် ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ယူခဲ့ဖူးသည့် တစ်ဖက်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် အပြန်အလှန်လေးစားသမှု ရှိသည့် ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်ထားနိုင်သည့်အနေအထားမှာ ထူးခြားကြောင်း ဖြေကြားသူများမှ ထုတ်ဖော်ပြော ဆိုကြသည်။

ထိန်းကျောင်းမှု

အသေးစိတ်လေ့လာမှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များမှ ဖြေကြားသူအများစုသည် ထိန်းကျောင်းမှုပြုရေး လုပ်ငန်းရပ် အား လွှတ်တော်၏အဓိကကျသော တာဝန်ဝတ္တရားတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ကြသည်။ ယင်းတို့မှ ထိန်းကျောင်းမှုပြုရေးသည် လွှတ်တော်များ၏ လုပ်ငန်းတာဝန်များ ပုံမှန်ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်နိုင်ခြင်း၏ ပြယုဂ်ပင်ဖြစ်ကြောင်း ပြောကြားသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ယင်းလွှတ်တော်များမှ ဖြေဆိုသူများအားလုံးသည် ထိန်းကျောင်းမှုပြုရေးအား အုပ်ချုပ်ရေးဘက်၏ အာဏာကိုထိန်းညှိရာတွင် အရေးပါဆုံးသော ဆောင်ရွက်ချက်အဖြစ်ရှုမြင်ကြောင်း တညီတညွတ်တည်းပြောကြသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် ထိန်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်များ အလွန်အားနည်းနေသေး ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိရသည်။ မွန်၊ တနင်္သာရီနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များရှိ ထိန်းကျောင်းမှုပြုရေးဆိုင်ရာကော်မတီ အနည်းငယ်သည်သာ တက်ကြွမှုရှိပြီး လုပ်ငန်းပုံမှန်ထမ်းဆောင်လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တွေ့ ရသည်မှာ လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် ကော်မတီ ၃ ရပ်ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ ဥပဒေပြုရေးကော်မတီ၊ ကိုယ် စားလှယ်စိစစ်ရေးကော်မတီနှင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာကော်မတီတို့ဖြစ်သည်။ ကရင်၊ ရခိုင်နှင့် ရန်ကုန်လွှတ်တော်များမှ လွဲ၍ ကျန်လွှတ်တော်များ၌ အဆိုပါကော်မတီများအပြင် အခြားသောထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် ရည်ရွယ်သည့်ကော်မတီများ ထပ်မံဖွဲ့စည်းထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဖွဲ့စည်းထားရှိသော ကော်မတီအရေအတွက်မှာမူ လွှတ်တော်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအတွင်း လွန်စွာကွဲပြားခြားနားသည်။ မွန်လွှတ်တော်တွင် ကော်မတီ ၂ ခုထပ်မံဖွဲ့စည်းထားပြီး ရခိုင်နှင့်ဧရာဝတီလွှတ်တော်များတွင် ကော်မတီ ၁၀ ခုထပ်မံဖွဲ့စည်း ထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်း

ကော်မတီများအနက် မွန်လွှတ်တော်ရှိကော်မတီများ၏ ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများသည် အခြား လွှတ်တော်များ၏ကော်မတီများနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အကောင်းဆုံးဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဥပမာများဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တွေ့ရှိမှတ်တမ်းတင်ထားသည်။

ထိန်းကျောင်းမှုရေးရာကို အဆိုနှင့်မေးခွန်းများ တင်သွင်းခြင်းအားဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် လေ့လာသုံးသပ်မှုပြု ခဲ့သော လွှတ်တော်များအနေဖြင့် ပုံမှန်နှင့်လွယ်လင့်တကူဆောင်ရွက်နိုင်သော ထိန်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ရှုမြင် ကြောင်း ဖြေဆိုသူအားလုံးမှ ပြောဆိုကြသည်။ အဆိုနှင့်မေးခွန်းများတင်သွင်းခြင်းသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ အတွက် နက်နဲကျယ်ပြန့်သော ဥပဒေရေးရာအသိရှိရန် မလိုအပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ လွှတ်တော် ရုံးများမှရရှိခဲ့သော အချက်အလက်များအရ ဧရာဝတီနှင့်ရခိုင်လွှတ်တော်များသည် ၎င်းတို့၏ ပထမ ၅ နှစ်တာသက်တမ်း အတွင်း အဆိုနှင့်မေးခွန်းတင်သွင်းမှုအကြိမ်ရေ ၁၈၉၇ ကြိမ်နှင့် ၁၆၀၃ ကြိမ် အသီးသီးတင်သွင်းလျက် အဆိုနှင့်မေးခွန်း အများဆုံးတင်သွင်းခဲ့သော လွှတ်တော်များဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

လွှတ်တော်များ၌တင်သွင်းခဲ့သော အဆိုနှင့်မေးခွန်းများကို သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးဌာနများဘက်မှ တုန့်ပြန်မှုများ သည်လည်း ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိပြီး ယင်းအဆိုနှင့်မေးခွန်းများ၏ ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာကို မှန်းဆရန်ခက်ခဲကြောင်း တွေ့ရ သည်။ လွှတ်တော်မှ တင်သွင်းသော အဆိုနှင့်မေးခွန်းများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများမှ တာဝန်ရှိသူဝန်ကြီး များ၊ ဌာနအကြီးအကဲများမှ တာဝန်ယူဖြေရှင်းပေးရန် တာဝန်ခံသည့်အပေါ်တွင်မူတည်၍ ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ကတိ ကဝတ်များအဖြစ် တရားဝင်မှတ်တမ်းတင်ခြင်း ခံရလေ့ရှိသည်။ ယင်းသို့ အစိုးရကတိကဝတ်အဖြစ် မှတ်တမ်းမဝင်သော အဆိုနှင့်မေးခွန်းများမှာမူ လွှတ်တော်၌သာ မှတ်တမ်းထားရှိ ထိန်းသိမ်းထားသည်။

သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများမှ လွှတ်တော်တွင်တင်သွင်းသည့် အဆိုနှင့်မေးခွန်းများမှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ကတိကဝတ်များ အပေါ် ဖြေရှင်းပေးမှု၊ အကောင်အထည်ဖော်ပေးမှုများ ပြီးမြောက်မှုအပေါ်တွင် တိုင်းတာသည့် စံနှုန်းများမှာ လေ့လာခဲ့ သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များအတွင်း တူညီမှုမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပြီး ယင်းမတူညီမှုများကြောင့် အဆို၊ မေးခွန်းများအားဖြင့် ထိန်းကျောင်းခြင်းဆိုင်ရာ၏ ထိရောက်မှုအားတိုင်းတာရာတွင် အထူးအားနည်းချက် ဖြစ်လျက်ရှိ သည်။ အချို့လွှတ်တော်များတွင် တင်သွင်းလိုက်သော အဆိုမှာ အစိုးရ၏ ကတိကဝတ်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ယင်းအဆိုအား သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနနှင့်ဌာနများမှ မည်သို့အကောင်အထည်ဖော်သည်ကို စတင် စောင့်ကြည့်မှုပြုကြသည်။ ယင်းသို့စောင့်ကြည့်ရာတွင် စောင့်ကြည့်ပုံနည်းနာ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် အကောင်အထည် ဖော်မှုပြီးမြောက်သည် မပြီးမြောက်သည်ကို စောင့်ကြည့်သည့်စံနှုန်းအချက်များ ကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ ယင်းသို့ ကွဲပြား ခြင်းကြောင့် လွှတ်တော်များ၏ထိန်းကျောင်းရေးလုပ်ငန်းစဉ် မည်မျှထိရောက်သည်ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာရန် ခက်ခဲသွား သည်။ တိုင်ကြားစာအရေးယူဆောင်ရွက်ရေးကိစ္စရပ်တွင်လည်း အလားတူအခက်အခဲမျိုးကို လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သော လွှတ်တော်များ၌ ကြုံတွေ့လျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများအား ဘဏ္ဍာရေးအရအသုံးပေါ်တွင် ထိန်းကျောင်းမှုပြုရေးတွင်လည်း တိုင်း ဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များမှ စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်သဖွယ် ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ဧရာဝတီလွှတ်တော်မှလွဲ၍ လေ့လာခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးအနေဖြင့် ဒေသန္တရဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးအပေါ်တွင် သုံးသပ်မှုပြု၍ ပြန်လည်ဆွေးနွေးမှုပြုရန် လုံလောက်သောအချိန်ရရှိခြင်းမရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ ၎င်းတို့ ၏အဆိုအရ သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရတို့မှတင်သွင်းသော ဘဏ္ဍာငွေအရအသုံး ဥပဒေကြမ်းအား လွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးမှုမပြုမီ တစ်ရက်သို့မဟုတ် နှစ်ရက်သာကြိုတင်၍ ၎င်းတို့လက်ဝယ်သို့ ရရှိလေ့လာမှုပြုရလေ့ ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။

နှစ်စဉ်တင်သွင်းလာသော ရသုံးဘဏ္ဍာရေးဥပဒေကြမ်းပေါ်တွင် မည်သို့ဖြတ်တောက်မည်၊ ပြန်လည်ပြင်ဆင်မည်၊ ပယ်ချမည်စသည်ဖြင့် လွှတ်တော်များမှ အကြံပြုချက်ပေးနိုင်သော အတိုင်းအတာမှာ သိသိသာသာနည်းပါးကြောင်း တွေ့ ရှိရသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီမှ ယင်းကဲ့သို့သော အကြံပြုချက်များနှင့်ဆွေးနွေးချက်များပေး ရန်မှာ အခွင့်အလမ်းမရှိသလောက်နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်တစ်ခုကသာ ရသုံးဘဏ္ဍာရေးဥပဒေကြမ်းပေါ်တွင် သုံးသပ်နိုင်ရန် အချိန်လုံလောက်စွာရသည်ဟု သိရှိရသည်။ ကျန်လွှတ်တော်အများစုတွင်မူ ယင်းဥပဒေကြမ်း လွှတ်တော်သို့တင်ပြဆွေးနွေးသည့်အခါတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စား

လွယ်တစ်ဦးသို့မဟုတ် နှစ်ဦးမှ ထောက်ခံဆွေးနွေး၍ အတည်ပြုခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အကြံပေးချက်အတိုင်း ယင်းဥပဒေမူကြမ်းအား ပြုပြင်ပြင်ဆင်နိုင်သည့် အခြေအနေမျိုး မရှိသလောက်ရှားပါးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့်စပ်လျဉ်းသော အရ အသုံးဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သုံးစွဲမှုများအပေါ်တွင် လွှတ်တော်များမှထိန်းကျောင်းမှု လုံလောက်စွာပြုနိုင်ရေးမှာလည်း သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုနည်းပါးခြင်းကြောင့် အခက်အခဲကြုံတွေ့ရလျက်ရှိသည်။ ယင်း ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရာတွင် ရန်ကုန်လွှတ်တော်မှ မည်ကဲ့သို့ဆောင်ရွက်နေသည်ဆိုသည်ကို လျှို့ဝှက်ကိစ္စသဖွယ်ထားရှိထားပြီး ရှမ်းလွှတ်တော်မှာမူ ယင်းကိစ္စများဆောင်ရွက်ရေး ရှေ့မတိုးသာအခြေအနေတွင် ကြုံ တွေ့ရလျက်ရှိသည်။ လေ့လာခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးအနက် မွန်လွှတ်တော်တစ်ခုသည်သာ ယင်းထိန်းကျောင်း မှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စိန်ခေါ်မှုအနည်းဆုံးကြုံတွေ့ရသည့် လွှတ်တော်အဖြစ် လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ မွန်လွှတ်တော်၏ “ဥပဒေ အဆို၊ မေးခွန်းအပေါ် အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် ဒေသန္တရစီမံကိန်း၊ အရအသုံးငွေစာရင်းကိစ္စရပ်များ လေ့လာသုံးသပ် ရေးကော်မတီ” အနေဖြင့် ပြည်နယ်၏သက်ဆိုင်ရာဌာနများထံမှ လိုအပ်သည့် အရအသုံးစာရင်းဇယားများ၊ မှတ်တမ်းများ ကို ပုံမှန်ရရှိသုံးသပ်နိုင်လျက်ရှိသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်မှာမူ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုအနေအထားများ ကြောင့် ယင်းစာရင်းဇယားနှင့် မှတ်တမ်းများကို ဌာနများသို့ ချိတ်ဆက်တောင်းဆိုသော်လည်း အောင်မြင်ခြင်းမရှိပေ။

စာရင်းစစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိန်းကျောင်းမှုပြုရာတွင်လည်း ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီမှ လေ့လာ သုံးသပ်ဆွေးနွေးမှုပြုနိုင်ရန် အခြေအနေ လွန်စွာနည်းပါးကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံး တွင် တွေ့ရှိရသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုအတွင်း ဖြေကြားသူကိုယ်စားလှယ်အားလုံး၏ အဆိုအရ စာရင်းစစ်ချုပ် အစီရင် ခံစာသည် ၎င်းတို့လက်ဝယ်သို့ လွှတ်တော်တွင်ဆွေးနွေးခြင်းမပြုမီ တစ်ရက်အလို သို့မဟုတ် ဆွေးနွေးမှုပြုမည့်နေ့ရက် တွင်သာရရှိကြောင်း သိရသည်။ ရန်ကုန်လွှတ်တော်နှင့် မွန်လွှတ်တော်ရှိ တက်ကြွသောကိုယ်စားလှယ်အချို့သည်သာ စာရင်းစစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာ တင်ပြဆွေးနွေးစဉ်အတွင်း ပြန်လှန်မေးခွန်းမေးခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးမှုပြုခြင်းအချို့ပြုနိုင်ခဲ့ ကြောင်း သိရှိရသည်။ ၎င်းတို့ပေးသော အကြံဉာဏ်နှင့်မေးခွန်းများကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်စာရင်းစစ်ချုပ်များမှ သင့်တော်သည့် ပြန်လည်ဆွေးနွေးဖြေရှင်းမှုများ ပြုလုပ်လေ့မရှိကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ အတားအဆီးများနှင့် ထိရောက်စွာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်းသည်လည်း အဆို မေးခွန်းများမှတစ်ဆင့် လွှတ်တော်မှထိန်းကျောင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထိရောက်မှုအားနည်းစေသည်။ အချို့မေးခွန်းနှင့် အဆိုများသည် အစိုးရ၏ကတိကဝတ်များအဖြစ် ရောက်ရှိလာသော်လည်း အခြေခံဥပဒေ ဇယား(၁)နှင့် ဇယား(၂)ပါ ပေး ထားချက်များ ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိခြင်းက ယင်းကတိကဝတ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် နှောင့်နှေးမှုများ ဖြစ်စေ သည်။ ယင်းကိစ္စနှင့်စပ်လျဉ်း၍ လေ့လာတွေ့ရှိရသော ကိစ္စရပ်အချို့အား ယခုအစီရင်ခံစာ၏ စာမျက်နှာ ၄၈ တွင် ကြည့်ပါ။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့များတွင် ဝန်ကြီးတာဝန်များကိုပါ ပူးတွဲရယူထားသော လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်များသည် လွှတ်တော်အတွင်း၌ ၎င်းတို့၏မဲဆန္ဒနယ်များကို ကိုယ်စားပြုပေးနိုင်မှု နည်းပါးလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရ သည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း ဖြေကြားပေးခဲ့သော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ယင်းကဲ့သို့သော မဲဆန္ဒနယ်များအတွက် ကိုယ်စားပြုမေးမြန်းပေးသော အဆိုမေးခွန်းများ နည်းပါးခြင်းနှင့် ၎င်းမဲဆန္ဒနယ်များနှင့်စပ်လျဉ်း သည့် သတင်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်မှုလည်း နည်းပါးသွားကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။

မဲဆန္ဒနယ်များကို အကျိုးစီးပွားကို ကိုယ်စားပြု၍တင်သွင်းသော အဆိုနှင့်မေးခွန်းများ ထိရောက်မှုရှိစေရန်မှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ အရည်အသွေးနှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှုအခြေအနေပေါ်တွင် မူတည်သည်။ လွှတ် တော်ရုံးများမှရရှိသော အချက်အလက်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုကို ဖြေကြားပေးသော ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ပထမလွှတ်တော်သက်တမ်း ကာလတစ်လျှောက်လုံး မေးခွန်းနှင့်အဆို လုံးဝတင်သွင်းခြင်းမရှိခဲ့သည့် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များလည်း ရှိခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စား လှယ်များအနက် ၄၁ ဦး၊ ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်များအနက် ၅ ဦး စသည်ဖြင့် ယင်းလွှတ်တော်များတွင်ရှိသည့် ကိုယ် စားလှယ်ထက်ဝက်ခန့်သည် လွှတ်တော်သက်တမ်းတစ်လျှောက် မည်သည့်အခါကမျှ အဆိုနှင့်မေးခွန်းများ တင်သွင်းခြင်း မရှိခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး

လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့မှုဆိုင်ရာကဏ္ဍအား လေ့လာရာတွင် လွှတ်တော်များမှသတ်မှတ်ထားသည့် လူထုဆက်ဆံရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းစနစ်နှင့် တစ်ဦးချင်းစီမှ ပြည်သူလူထုနှင့် လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး ဆောင်ရွက်မှု ပုံစံနှစ်မျိုးစလုံးကို ထည့်သွင်းလေ့လာခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များနှင့် သတင်းမီဒီယာများအကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးအခြေအနေကိုလည်း ဒေသခံသတင်းမီဒီယာများမှ ဖွင့်ဟပြောဆိုမှုများကို ထည့်သွင်းလေ့လာခြင်းအားဖြင့် သုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် ထိရောက်သော ပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်ပေးရေးစနစ်များမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ အားတက်ဖွယ်ဖြစ်သည်မှာ ယင်းလွှတ်တော်များအားလုံးမှ အီလက်ထရောနစ်သုံးပြည်သူ့ဆက်ဆံရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်ပေးရေးနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရန် ပိုမိုစိတ်ပါဝင်စားလာကြောင်း တွေ့ရှိရခြင်းဖြစ်သည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအနက် မွန်လွှတ်တော်တစ်ခုတွင်သာ လွှတ်တော်ရေးရာသတင်းအချက်အလက်ပေးသော ကိုယ်ပိုင်ဝက်ဘ်ဆိုက်တည်ထောင်ပြီးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပြီး အခြားလွှတ်တော်များ၏ဥက္ကဋ္ဌများမှလည်း ယင်းသို့လွှတ်တော်ဝက်ဘ်ဆိုက်များတည်ထောင်၍ သတင်းအချက်အလက်ပေးရန် စိတ်ပါဝင်စားကြောင်း သိသိသာသာ ပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။

လေ့လာမှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် လွှတ်တော်သတင်းလွှာများ ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် ရှမ်းနှင့်ရန်ကုန်လွှတ်တော်များတွင် သတင်းလွှာဖြန့်ဝေမှုသည် ယင်းတို့၏လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများထံသို့သာဖြန့်ဝေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မွန်၊ တနင်္သာရီနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များထံမှသတင်းလွှာများ အခါအားလျော်စွာရရှိကြောင်း ယင်းဒေသများရှိ ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။ မွန်လွှတ်တော်၏ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့လွှတ်တော်မှထုတ်ဝေသော သတင်းလွှာကို ဒုတိယအကြိမ်လွှတ်တော်သက်တမ်းကာလတွင် ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများထံသို့ အရောက်တိုးချဲ့ဖြန့်ဝေသွားနိုင်ရန် စီစဉ်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။

လေ့လာမှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များမှာ ၎င်းလွှတ်တော်များမှအတည်ပြုခဲ့သော ဥပဒေများအား ပြည်သူလူထုသိရှိရေး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုသော ဆန္ဒရှိကြောင်းသိရှိခဲ့ရပြီး ယင်းသို့ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးတွင် လုံလောက်သောဘဏ္ဍာငွေ ရရှိနိုင်မှု အခက်အခဲရှိကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ လွှင့်တင်ထားသောဝက်ဘ်ဆိုက်မှ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပြန်တမ်းများကို ပုံမှန်ထုတ်ပြန်လေ့ရှိပြီး ယင်းဝက်ဘ်ဆိုက်သည် လက်ရှိတွင် အတည်ပြုပြီးဥပဒေများ၊ တရားဝင်ကြေညာစာတမ်းများနှင့် အချို့သာ သဘောတူညီမှုစာချုပ်များကိုရယူနိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော သတင်းရင်းမြစ်နေရာဖြစ်လျက်ရှိသည်ဟု ဖြေဆိုသူကိုယ်စားလှယ်များမှ ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းတို့မှ အကြံပေးသည်မှာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပြန်တမ်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအတွက် သီးသန့်ဝက်ဘ်ဆိုက်တစ်ခုရှိရန်လိုအပ်ပြီး ယင်းဝက်ဘ်ဆိုက်သည် သတင်းအချက်အလက်ရှာဖွေမှုလွယ်ကူအောင် ဆောင်ရွက်ပေးထားသင့်သည်ဟု ဆိုသည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြည်သူလူထုအကြား ဆက်ဆံရေးတွင် ၎င်းတို့ချင်း တိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ထိတွေ့ခြင်းနည်းလမ်းကို အများဆုံးအသုံးပြုကြောင်း တွေ့ရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များမှ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့ကိုယ်စားပြုရာ မဲဆန္ဒနယ်ပြည်သူလူထုများထံသို့ တိုက်ရိုက်တွင်းဆင်းတွေ့ဆုံမှုပြုခြင်းသည် ပြည်သူလူထုထံမှ အကြံဉာဏ်နှင့် သတင်းအချက်အလက်များရယူရန် အကောင်းဆုံးသောနည်းလမ်းဖြစ်သည်ဟု သိရှိရသည်။ ၎င်းတို့မှအထူးအကြံပြုသည်မှာ ပြည်သူလူထုနှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံရေး၊ ၎င်းတို့ကိုကိုယ်စားပြုရေး ပိုမိုထိရောက်ရန်အတွက် လွှတ်တော်အသီးသီးတွင် ကိုယ်စားလှယ်ရုံးများထားရှိပေးရန် အရေးကြီးကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပိုမိုတက်ကြွသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရမူ လွှတ်တော်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေနှင့် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းကိစ္စရပ်များသည် ၎င်းတို့အတွက် ပြည်သူလူထုနှင့် အခြားနီးနယ်သောဌာနများ၊ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ထိတွေ့တိုင်ပင်နိုင်ရန် တွန်းအားများဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုမှတွေ့ရှိရသည်မှာ မွန်၊ တနင်္သာရီနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များသည် အခြားလွှတ်တော်များနှင့်နှိုင်းစာလျှင် ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများနှင့် ပြည်သူလူထု လာရောက်လေ့လာမှုအတွက် ပိုမိုလမ်းဖွင့်ပေးကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။

လေ့လာမှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များနှင့် ဒေသခံသတင်းမီဒီယာများဆက်ဆံရေးမှာ ၂၀၁၄ ခု နှစ်လယ်နှင့် နှောင်းပိုင်းကာလများတွင် သိသာသော တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများရှိခဲ့ကြောင်း၊ ပြောင်းလဲမှုအခြေအနေမှာ လွှတ်တော်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကွာခြားသော်လည်း အပြုသဘောဆောင်သည့်ဘက်သို့ ပြောင်းလဲကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ မွန်နှင့် တနင်္သာရီဒေသများရှိ သတင်းမီဒီယာများ၏အဆိုအရ ယင်းဒေသလွှတ်တော်များသည် ၎င်းတို့အား ပိုမိုနွေးထွေးစွာ ဆက်ဆံလာကြောင်း၊ လွှတ်တော်ပုံမှန်အစည်းအဝေးများသို့ ဖိတ်ကြားမှုများရှိလာကြောင်း သိရသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်တစ်ခုတွင်သာ သတင်းမီဒီယာများအပေါ် တင်းကြပ်သောဆက်ဆံရေးထားရှိမှုပုံစံ မပြောင်းလဲကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။ လေ့လာမှုအတွင်း သတင်းမီဒီယာများမှ ဖြေကြားသူများ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့သည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းရန် မည်သည့်အခါမျှ ခွင့်ပြုချက်မရရှိကြောင်း၊ သတင်းအချက်အလက် ရယူရန် အလွန်ခက်ခဲကြောင်းသိရှိရသည်။

အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာမူဘောင်များ အားကောင်းရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အရည်အသွေးများ တည်ဆောက်ရေး

ယခုကဲ့သို့သော မြန်မာနိုင်ငံရေးအသွင်ပြောင်းမှုကာလတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် နုနယ်သေးသော အခြေအနေတွင်ရှိပြီး ၎င်းတို့ခိုင်မာအားကောင်းလာရေးအတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ အရည်အသွေးမြှင့်တင်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန် အထူးအရေးကြီးသည်။ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုမှ ယင်းလွှတ်တော်များအနေဖြင့် ခိုင်မာအားကောင်းလာရေး မည်သို့အစီအစဉ်ရှိသည်၊ မည်သည့်အခွင့်အလမ်းနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ၊ အတားအဆီးများရှိသည်ကို လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များရှိ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များမှ ၎င်းတို့လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များမြှင့်တင်ရန် စိတ်အားထက်သန်မှုရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသော်လည်း ယင်းလွှတ်တော်များတွင် ရေရာသေချာသော လွှတ်တော်စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး၊ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်း အရည်အသွေးမြှင့်တင်ရေးအစီအစဉ်များမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ လေ့လာမှုအတွင်း ဖြေဆိုသူများမှ လွှတ်တော်၏လုပ်ငန်းစဉ်များ ပိုမိုထိရောက်ရေးအပေါ် လွှမ်းမိုးလျက်ရှိသည့်အခြင်းအရာများအား သုံးသပ်ပြောဆိုမှုပြုခဲ့ကြပါသည်။ လွှတ်တော်များသည် ဒေသန္တရအစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အခန်းကဏ္ဍနှင့် အဆင့်အတန်းနိမ့်ပါးသည်ဟု လူအများစုမှ ထင်မြင်ယူဆလျက်ရှိခြင်း၊ လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များမှ အခန်းကဏ္ဍနှစ်ခုတစ်ပြိုင်နက်တည်း တာဝန်ယူ၍ ဒေသန္တရအစိုးရများဘက်တွင် ဝန်ကြီးတာဝန်များထမ်းဆောင်လျက်ရှိခြင်းနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် တစ်ဦးချင်းစီ၏အရည်အချင်းများမပြည့်မီခြင်း စသည့်အချက်တို့သည် လွှတ်တော်အားကောင်းရေးအတွက် အကန့်အသတ်ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းအချက်များဖြစ်သည်ဟု ဖြေဆိုသူအများစုမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် မိမိတို့၏ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်သော ကိုယ်တိုင်အကဲဖြတ်စနစ်သို့မဟုတ် ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ရပ်မှ အကဲဖြတ်ခြင်းစနစ်များမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအများစုမှ ယင်းသို့ပုံမှန်အကဲဖြတ်သည့်စနစ်များသည် လွှတ်တော်အားကောင်းရေးအတွက် အရေးကြီးသည့်ကိစ္စရပ်ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပြောကြားသည်။ ၎င်းတို့အနက် တစ်ဦးမှ မြန်မာနိုင်ငံလွှတ်တော်ဆိုင်ရာအဖွဲ့(Myanmar Parliamentary Union)၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ လွှတ်တော်များအားကောင်းရေးဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ထိရောက်သော လွှတ်တော်စွမ်းဆောင်ရည်အကဲဖြတ်မှုစနစ် ပေါ်ပေါက်လာရေးအတွက်လည်းကောင်း အရေးပါကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဒေသန္တရဥပဒေပြုရေး၏ အခန်းကဏ္ဍသည် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး၏အောက်တွင် ရှိနေသည်ဟူ၍ အများစုမှ မှားယွင်းယုံကြည်လျက်ရှိသည်ကို လေ့လာမှုတွေ့ရှိရသည်။ လေ့လာမှုအတွင်း ဖြေကြားသူအများစု၏အဆိုအရ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးသည် ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်၏အထက်တွင် ရပ်တည်လျက်ရှိပြီး ဩဇာအာဏာပိုင်သက်ရောက်သည်ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အချို့အပြင် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း တာဝန်ရှိသူများနှင့်ပြည်သူလူထုအများစုမှ ယုံကြည်လျက်ရှိ

ကြောင်း သိရသည်။ ၎င်းတို့၏အဆိုအရ အခန်းကဏ္ဍ ၂ ရပ် ပူးတွဲယူသည့်စနစ်သည် ယင်းသို့ယုံကြည်မှုအမှားဖြစ်ရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ ရှိသည်ဟုလည်း သိရသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်အများစုနှင့် ဝန်ကြီးအများစုသည် ယင်းသို့အခန်းကဏ္ဍ ၂ ရပ် ပူးတွဲရယူထားသည်ဖြစ်ရာ ယင်းတို့၏အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းအခန်းကဏ္ဍမှ ပိုမိုသြဇာအာဏာကြီးကြောင်း လူအများစုမှ ယေဘုယျအားဖြင့် ယုံကြည်လာကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးသည် အစဉ်အမြဲ ပိုမိုသြဇာအာဏာကြီးသောကဏ္ဍဖြစ်သည်ဟု အစဉ်အလာယုံကြည်မှုကလည်း ယင်းသို့ထင်မြင်ယူဆချက်အမှားများ ဖြစ်ပေါ်စေရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ ရှိသည်ဟု အချို့ကိုယ်စားလှယ်များမှ သုံးသပ်ပြောကြားကြသည်။

လေ့လာမှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များ၏ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ ၎င်းတို့လက်ထက်တွင် အကောင်အထည်ဖော် ပြီး မြောက်ခဲ့သော အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်လာမှုများကို အရေးပါသော ဖြစ်ထွန်းအောင် မြင်မှုများအဖြစ် အဓိကရှုမြင်သုံးသပ်ကြသည်။ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ရုံးစိုက်ရာနေရာမှ သီးသန့်ဖြစ်သောနေရာတွင် လွှတ်တော်ရုံးအသစ်တည်ဆောက်ပြီးစီးမှု သို့မဟုတ် တည်ဆောက်နိုင်ခြင်းသည် လွှတ်တော်၏အခန်းကဏ္ဍကို သိသာစွာ မြှင့်တင်ပေးသောကိစ္စရပ်အဖြစ် ရှုမြင်ကြောင်း လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ (က) လွှတ်တော် အဆောက်အအုံသည် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဆောက်အအုံနှင့် သိသိသာသာ သီးခြားတည်ရှိနေခြင်းက အုပ်ချုပ်ရေးမှ ကွဲပြားသော လွှတ်တော်၏အခန်းကဏ္ဍကိုထင်ရှားစေခြင်း၊ (ခ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးဌာနများထံမှ မလိုလားအပ်သည့်လွှမ်းမိုးမှုများ လျော့ကျစေခြင်း၊ (ဂ) အစည်းအဝေးနေရာ၊ လွှတ်တော်ရုံး ဌာနများ၊ လွှတ်တော်ကော်မတီရုံးများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များတည်းခိုရန် သင့်တင့်ကျယ်ဝန်းသောနေရာများ ပါဝင်သည့် လွှတ်တော်များဖြစ်ရန်အရေးကြီးခြင်းစသည့် အကြောင်းအချက်များကြောင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ သည် သီးခြားအဆောက်အအုံများဖြင့်ရှိသင့်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ လွှတ်တော်အဆောက်အအုံသစ်များကို တည်ဆောက်ပြီးစီးသော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များရှိ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ အရေးပါသောတာဝန်တစ် ရပ်အား ၎င်းတို့တာဝန်သက်တမ်းအတွင်း ထမ်းရွက်ပြီးစီးသည်ဟုခံစားရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။

လွှတ်တော်များ၏ လျာထားဘဏ္ဍာငွေစာရင်းတွင် ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်း ကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်ရန်၊ လွှတ်တော်သတင်းအချက်အလက်များ ပုံနှိပ်ဖြန့်ဖြူးရန်၊ လွှတ်တော်ဝက်ဘ်ဆိုက်တည်ဆောက်ရန်နှင့် ပုံမှန်အချက်အလက်ဖြန့်ဖြူးနိုင်ရန်၊ လွှတ်တော်အားကောင်းရေးအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုကိစ္စရပ်များ ဆောင် ရွက်ရန်စသည့် ကိစ္စရပ်များအတွက် ထည့်သွင်းလျာထားခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုစဉ်အတွင်း လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ ၎င်းတို့လွှတ်တော်များသည် ဘဏ္ဍာငွေလုံလောက်စွာရရှိကြောင်း အဆောတလျင် ဖြေဆိုလေ့ရှိကြ သော်လည်း အထက်ဖော်ပြပါကိစ္စများ ဆောင်ရွက်ရန်အတွက်မူ လုံလောက်သောဘဏ္ဍာငွေရရှိရန် လိုအပ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြပြန်သည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအများစု၏အဆိုအရ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ထပ်ဆောင်း အသုံးစရိတ်ရရှိရန် တောင်းဆိုမှုပြုခဲ့ကြပြီး ယင်းထပ်ဆောင်းအသုံးစရိတ်မှာ လွှတ်တော်ရုံးအသစ် တည်ဆောက်ရေး အတွက် ငွေလုံးငွေရင်းသုံးစွဲရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုဆောင်ရွက်ရာတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ စွမ်းရည်သာမက လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်း များ၏စွမ်းရည်ကိုပါ မြှင့်တင်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ဖြေဆိုသူအများစုမှ ပြောဆိုကြသည်။ UNDP နှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ် တော်မှ စွမ်းရည်မြှင့်တင်တန်းအချို့နှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲအချို့စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များမှ တက်ရောက်သူဦးရေ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ တက်ရောက်နိုင်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ လွှတ်တော် များအချင်းချင်း အပြန်အလှန်လေ့လာရေးသွားခြင်းသည် လွှတ်တော်များအတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုတိုးပွားလာ စေနိုင်ကြောင်းနှင့် ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်အသစ်များအတွက် လေ့လာသင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းကောင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ဥပဒေရေးရာနှင့် မူဝါဒရေးရာများပြုစုရေးသားခြင်း၊ ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့်ရေးရာများအကြောင်း လေ့လာ ခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာဆိုင်ရာလေ့လာခြင်း စသည်တို့သည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် စိတ်ပါဝင်စားမှုအရှိဆုံးသော လေ့လာမှုပြုလိုသည့်နယ်ပယ်များဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ အတွက် လွှတ်တော်ဆိုင်ရာသင်တန်းများ၊ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာသင်တန်းများပေးရန်လိုအပ်ကြောင်း လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများမှ အကြံပေးပြောကြားသည်။

လွှတ်တော်ရုံး စီမံခန့်ခွဲမှုအရည်အသွေး

ယခုသုတေသနမှ လွှတ်တော်ရုံးများ၏အခန်းကဏ္ဍ၊ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ၊ ၎င်းတို့၏စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ထိရောက်မှုတို့ကို ပိုမိုနားလည်နိုင်ရန်လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့ပါသည်။ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း လွှတ်တော်ရုံးအရာရှိ အရာထမ်းများ၊ ဝန်ထမ်းများ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများပြုခဲ့ပြီး သက်ဆိုင်ရာလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၊ ကိုယ်စားလှယ်များထံမှ လည်း ယင်းလွှတ်တော်ရုံးများ၏ လုပ်ငန်းပံ့ပိုးမှုဆိုင်ရာစွမ်းရည်၊ ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် အားနည်းချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံပြုချက်ရယူခဲ့ပါသည်။

လွှတ်တော်ရုံးဌာနများသည် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်းရှိသောဌာနခွဲများ ဖြစ်ကြပြီး ယင်းဌာနများ၏ဝန်ထမ်းများခန့်အပ်မှုကို ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ယူကြောင်း သိရှိရသည်။ ယင်းလွှတ်တော်ရုံး များ၏အကြီးအမှူးများသည် ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်ရှိ ဝန်ထမ်းများဖြစ်ပြီး ယင်းတို့သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရ အဖွဲ့အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သူ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ် အား တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံသည်။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင် ၎င်းတို့သည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအား တာဝန်ခံရသော်လည်း ၎င်း တို့၏ခင်ဌာနမှာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနဟု သတ်မှတ်ပြောဆိုကြသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တွေ့ရှိရသည်မှာ လွှတ်တော်ရုံးဌာနများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အဓိကလုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ကိုယ်စားပြုသောဌာနခွဲများဖြင့် သေချာစွာဖွဲ့စည်းထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အတိ အကျဆိုရပါလျှင် ယင်းရုံးဌာနများတွင် အဓိကဌာနခွဲ(၅)နှင့်(၆)များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ၎င်းဌာနခွဲနှစ်ခုအောက်တွင် ဌာန စိတ် ၄ ခုစီဖြင့် ထပ်မံဖွဲ့စည်းထားသည်။ ယင်းဌာနစိတ်များမှာ ဌာနစိတ်(၉) လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများဌာန၊ ဌာနစိတ် (၁၀) ကော်မတီများဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၁) ဥပဒေရေးရာဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၂) အဆိုမေးခွန်းများဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၃) စီမံကိန်း နှင့် ဘဏ္ဍာဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၄) စီမံဘဏ္ဍာဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၅) တိုင်ကြားစာ၊ အသနားခံစာဌာနနှင့် ဌာနစိတ်(၁၆) စာကြည့်တိုက်၊ မော်ကွန်းတိုက်နှင့် သုတေသနဌာနများ ဖြစ်သည်။

၂၀၁၄ နှစ်လယ်ပိုင်းတွင် လွှတ်တော်ရုံးဌာနဖွဲ့စည်းပုံများ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်ပိုင်းမှစ၍ ယင်းဌာန များ၏ လွှတ်တော်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာပံ့ပိုးမှုများ ယခင်ကထက် ပိုမိုထိရောက်လာကြောင်း သုံးသပ်ပြောဆိုကြသည်။ ယင်း ပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် အဓိကဆောင်ရွက်ချက် ၂ မျိုးဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ (၁) ဌာနစိတ်များကို ၄ မှ ၈ ခုသို့ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်း ခဲ့ခြင်းနှင့် (၂) လွှတ်တော်ရုံးဌာနအကြီးအကဲများကို ယခင်လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေးမှူးသို့မဟုတ် တွဲဖက်ညွှန်ကြား ရေးမှူးများဖြင့်သာ ဦးစီးစေခဲ့ရာမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်ဝန်ထမ်းများဖြင့် အစားထိုးစီမံအုပ်ချုပ်စေခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ဌာနစိတ်များမှာ ဌာနစိတ်(၁၀)၊ ဌာနစိတ်(၁၂)၊ ဌာနစိတ်(၁၃)၊ ဌာနစိတ်(၁၄)၊ ဌာန စိတ်(၁၅)နှင့် ဌာနစိတ်(၁၆)တို့ဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းအရေအတွက်မှာ လုံလောက်သည်ဟု ဖြေဆိုသူအများစုက မှတ်ချက်ပေးပြောဆိုသော်လည်း ယင်းဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့်ပတ်သက်၍မူ အားမရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ ဖြေဆိုသူအများစုမှ သုံးသပ်သည်မှာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနအတွင်း မကြာခဏဖြစ်ပေါ်သော ဝန်ထမ်းအရွေးအပြောင်း ကိစ္စရပ်များ သည် ဝန်ထမ်းအရည်အသွေးတည်ဆောက်မှုတွင် အဓိကအဟန့်အတားဖြစ်စေကြောင်း သိရသည်။ ယင်းသို့ လွှတ်တော် ရုံးဝန်ထမ်းများ မကြာခဏ အပြောင်းအလဲဖြစ်ခြင်းကြောင့် ယင်းဝန်ထမ်းများ၏ လွှတ်တော်အပေါ် ထိတွေ့နားလည်မှု၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် နားလည်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးရာအသိပညာပေးရာတွင် အခက်အခဲဖြစ်စေကြောင်း သိရှိရသည်။ ဖြေဆိုသူ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ သုံးသပ်သည်မှာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ လုပ်ငန်းဆောင်တာ များနှင့် လွှတ်တော်ရုံးလုပ်ငန်းဆောင်တာများသည် သိသာစွာကွာခြားသောကြောင့် လွှတ်တော်ရုံးပံ့ပိုးမှုဝန်ထမ်း သီးသန့် ရှိသင့်ကြောင်းနှင့် ယင်းဝန်ထမ်းများမှ လုံလောက်သောအချိန်ကာလတစ်ခုအတွင်း လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ အသိပညာနှင့် လုပ်ငန်းကျွမ်းကျင်မှုမြှင့်တင်သင့်ကြောင်း သုံးသပ်ပြောဆိုကြသည်။

အချို့လွှတ်တော်များတွင် အထောက်အထားမှတ်တမ်းထိန်းသိမ်းရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သတင်းအချက် အလက်မျှဝေမှုအားနည်းခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိကြောင်း တက်ကြွသောကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံ အရပ်ဘက်အဖွဲ့ အစည်းများ၊ သတင်းမီဒီယာများမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ ဖြေဆိုသူအများစု၏အဆိုအရ ၎င်းတို့သည် လွှတ်တော်ရုံး

များမှ တောင်းဆိုထားသော သတင်းအချက်အလက်များရရှိရန် အချိန်ကြာမြင့်စွာ စောင့်ဆိုင်းရလေ့ရှိပြီး အချို့သတင်း အချက်အလက်များမှာ ပြန်လည်မျှဝေခြင်းပြုရန်မသင့်ဟု လွှတ်တော်ရုံးများမှသတ်မှတ်သော ကန့်သတ်စာတမ်းပါရှိနေကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းသို့ "ကန့်သတ်"စာတမ်းများသည် ပြည်သူလူထုသို့ မျှဝေရန်မသင့်ဟုဆိုလိုကြောင်း လွှတ်တော်ရုံးများမှ သတ်မှတ်ထားကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းသို့ သတင်းအချက်အလက်ကန့်သတ်မှုသည် အခြေခံ ဥပဒေ အခန်း(၄) အပိုဒ်(၁၈၄)အရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ၏လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ဆွေးနွေးချက် များကို ပြည်သူသို့ ဖြန့်ဝေနိုင်သည့်အချက်နှင့် ဆန့်ကျင်ကြောင်း တက်ကြွသော ကိုယ်စားလှယ်များမှ အထောက်အထားပြ ပြောဆိုကြသည်။

အကြံပြုချက်များ

အဓိကလေ့လာတွေ့ရှိချက်များအပေါ်အခြေခံ၍ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ထိရောက်မှုအပေါ်တွင် အဓိကသက်ရောက်မှု ၃ ရပ်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ယင်းတို့မှာ-

- (၁) ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအကန့်အသတ်များနှင့် အတားအဆီးများ
- (၂) အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်အကန့်အသတ်များ
- (၃) လူတစ်ဦးချင်းစီ၏အခြင်းအရာများ သို့မဟုတ် ခေါင်းဆောင်မှုအရည်အသွေးများဖြစ်သည်။

ယင်းအကြောင်းအချက်တစ်ခုချင်းစီနှင့် သက်ဆိုင်သောအကြံပြုချက်များကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းအကြံပြုချက်များသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသော ဖက်ဒရယ်စနစ်တစ်ရပ်သို့ ဦးတည်စေသည့် ခိုင်မာအား ကောင်း၍ လွှတ်တော်၏အခန်းကဏ္ဍပီပီပြင်ပြင်ရယူနိုင်သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ပေါ်ထွန်းလာ စေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ လေ့လာမှုအတွင်း ဖြေဆိုသူများ၏အကြံပြုချက်များကိုလည်း ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအကန့်အသတ်များနှင့် အတားအဆီးများ

ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်နှင့် အတားအဆီးများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ခိုင်မာအား ကောင်းလာစေရေးအတွက် အဓိကအဟန့်အတားများ ဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ဥပဒေပြုကဏ္ဍနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် တစ်ချိန်တည်းအခန်းကဏ္ဍ နှစ်ရပ်ပူးတွဲတာဝန်ယူခြင်းစနစ်သည် အဓိကကျသော ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်နိုင်မည် ဖြစ်သည်။ ယင်းအချက်သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားအား သိသာစွာအားနည်းစေသည်။ ယင်း စနစ်အား ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ ခွင့်ပြုထားသည့်အပေါ် သေချာစွာဆန်းစစ်သင့်ကြောင်း အကြံပြုကြ ပါသည်။ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားရေးမဏ္ဍိုင် ၃ ရပ်တွင် တာဝန်ယူသူများ တစ်သီးတစ်သန့်ရှိသည့်စနစ်နှင့် ကွာခြားလျက်ရှိရန် သင့်မသင့်ကို သေချာ စွာ ဆန်းစစ်သင့်ပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များအား တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များမှ ရွေးချယ်သည့်စနစ်သည် ပိုမိုသင့်လျော်သည့်စနစ်ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များရှိ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများမှ အကြံပြုကြပါသည်။ ယင်းစနစ်သည် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အာဏာကျင့်သုံးသည့် အခြေအနေတစ်ရပ် ကိုဖန်တီးပေးပြီး အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင် နှစ်ခုအကြား ရှင်းလင်းပြတ်သားသော ထိန်းကျောင်းမှုစနစ်တစ်ရပ် ကို မြင်တွေ့စေနိုင်ပါသည်။

လက်ရှိတွင် အခြေခံဥပဒေခုံရုံး၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ရပ်တည်ချက်များ ခိုင်မာပြတ်သားမှုမရှိခြင်း၊ အခြေခံဥပဒေမှ ဖော်ပြသတ်မှတ်ပေးထားသော ဥပဒေပြုအာဏာဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များတွင် တိကျမှန်ကန်သောအဖြေများကို လွတ်လပ်

ခိုင်မာသော အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ပေးနိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသော သာမကများအရ အခြေခံဥပဒေခုံရုံးသည် ခိုင်မာသည့်အကြံဉာဏ်များပေးနိုင်သည့် လွှတ်လပ်သည့်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ်ရပ်တည်ရမည့်အစား အကြံဉာဏ်တောင်းခံလာသည့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအား သမ္မတဆီသို့သာချဉ်းကပ်ရန် အကြံပေးခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လွှတ်လပ်၍ ခိုင်မာအားကောင်းသော၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာ ကျွမ်းကျင်သော အခြေခံဥပဒေခုံရုံးတစ်ရပ်ပေါ်ပေါက်လာရန် အထူးအရေးကြီးပြီဖြစ်ကြောင်း ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တင်ပြပါသည်။

လွှတ်တော်များနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ထိရောက်သော ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုစနစ်များ ဖြစ်ပေါ်လာရေး အထူးအရေးကြီးကြောင်း ယခုလေ့လာမှုမှ သိသာထင်ရှားစေပါသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏အဆိုအရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်မှကြီးမှူးကျင်းပသော ပုံမှန်အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အစည်းအဝေးများသည် လွှတ်တော်နှင့်အုပ်ချုပ်ရေး ထိရောက်စွာ ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လုံလောက်သော တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုမျိုး မဟုတ်သေးကြောင်း သိရပါသည်။ ယင်းအစည်းအဝေးများသည် ပုံမှန်သတင်းအချက်အလက် တင်ပြဖွယ်ခြင်းအတွက်သာ အဓိကဖြစ်နေကြောင်း ယင်းတို့ကဆိုသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဌာနဆိုင်ရာအလိုက်၊ ဖြေရှင်းဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စရပ်အလိုက် တွေ့ဆုံမှုပြုနိုင်သော အစည်းအဝေးများ သို့မဟုတ် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်အကန့်အသတ်များ

အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်လိုအပ်ချက်သည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ အားကောင်းစေရေးတွင် သိသာထင်ရှားသော အဟန့်အတားဖြစ်လျက်ရှိကြောင်း ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုတွင် ထင်သာမြင်သာဖြစ်စွာ တွေ့မြင်ရပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အဆင့် မဟာဗျူဟာအစီအစဉ်တစ်ရပ်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်များ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၊ နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်း အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ စုံညီစွာပါဝင်သော ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်အားဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။ ယင်းမဟာဗျူဟာအစီအစဉ်အပေါ် အခြေခံလျက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်အသီးသီးမှ ၎င်းတို့၏ဦးစားပေးလိုအပ်ချက်များကို ထိရောက်စွာဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် သက်ဆိုင်ရာအစီအစဉ် အသီးသီး ထပ်မံရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။ ယင်းအစီအစဉ်များအတွက် လိုအပ်သောဘဏ္ဍာငွေပံ့ပိုးမှုကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ အဓိကပံ့ပိုးပေးသင့်ပြီး နိုင်ငံတကာပံ့ပိုးမှုများကိုလည်း ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်လက်ခံသင့်ပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအချင်းချင်း ပုံမှန်ထိတွေ့ညှိနှိုင်းနိုင်သော၊ အပြန်အလှန်လေ့လာသင်ယူနိုင်သော အဝန်းအဝိုင်းတစ်ရပ်ရှိရန် အရေးကြီးကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အကြံပေးခဲ့ကြပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များရှိ ဖြေဆိုသူများသုံးသပ်သည်မှာ လွှတ်တော်များအချင်းချင်းကြား လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည်ပြိုင်ဆိုင်ခြင်းသည် လွှတ်တော်များအားကောင်းရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းအပြင် လွှတ်တော်များအား ခိုင်မာအားကောင်းရေးအတွက် နိုင်ငံတကာဆောင်ရွက်မှု ပုံစံကောင်းများအား လေ့လာနိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာလွှတ်တော်များနှင့် ထိတွေ့လေ့လာခြင်းများလည်း အထူးလိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုချက်များ ရရှိခဲ့ပါသည်။

လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သောလွှတ်တော်များရှိ အကြီးအကဲများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှ လွှတ်တော်၏စွမ်းဆောင်ရည်၊ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ပုံမှန်လေ့လာဆန်းစစ်မှုပြုခြင်းသည် ယင်းလွှတ်တော်များ ခိုင်မာအားကောင်းလာစေရေးအတွက် အရေးပါသည်ဖြစ်၍ စတင်ဆောင်ရွက်သင့်နေပြီဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုကြပါသည်။ အချို့အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဒေသခံနိုင်ငံရေးပါတီခေါင်းဆောင် များမှ အတူပါဝင်သုံးသပ်ပုံစံအား အကြံပြုပြောဆိုကြပါသည်။ အချို့ကမူ ထိရောက်သော အကဲဖြတ်သုံးသပ်သည့် စနစ်တစ်ရပ်ထားရှိ၍ အခါအားလျော်စွာ ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်များမှ သုံးသပ်ပေးခြင်းမှာ ပိုမိုသင့်လျော်ကြောင်း အကြံပေးကြပါသည်။ ယင်းအကြံပေးချက်များအပေါ်အခြေခံ၍ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ စွမ်းဆောင်ရည်

တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုနှင့် သင်ခန်းစာများကို ပုံမှန်လေ့လာသုံးသပ်၍ နှီးနှွယ်သူအားလုံးထံသို့ တင်ပြမှုဝေနိုင်သော ထိရောက်သည့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာလေ့လာသုံးသပ်မှု မူဘောင်တစ်ရပ် တည်ဆောက်သင့်ကြောင်း အကြံပေးအပ်ပါသည်။ ယင်းစနစ်အတွင်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ စွမ်းဆောင်ရည်အားလည်း စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ် သည့်စနစ်မျိုး ထည့်သွင်းထားသင့်ပါသည်။

လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်သည့်အစီအစဉ်များကိုလည်း စနစ်တကျပံ့ပိုးသည့် အစီအစဉ် များရှိရန်လိုအပ်ပြီး လွှတ်တော်ရုံးများအတွက် အထောက်အကူပြုဝန်ထမ်းများ သီးသန့်ရှိစေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ လေ့လာမှုအတွင်းဖြေဆိုသူများမှ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ၏ အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြု ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းလွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများသည် လွှတ်တော်များတွင် ပုံမှန်တာဝန်ထမ်းဆောင်သူများဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်အသစ်များကိုပင် လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင် ရွက်မှုပုံစံများ နားလည်ကျွမ်းကျင်မှုရှိလာစေရန် လက်ဆင့်ကမ်းမည့်သူများ ဖြစ်ကြပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လွှတ်တော်ရုံး ဝန်ထမ်းများအတွက် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်မှုအရည်အသွေးများ တိုးမြှင့်ရေးရည်ရွယ်သည့် သီးသန့်သင်တန်းများ ပံ့ပိုးပေး ရန်လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုကြပါသည်။

လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ အခြင်းအရာများ သို့မဟုတ် ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အသွေးများ

လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ အခြင်းအရာများဟုခေါ်ဆိုနိုင်သော တစ်ဦးချင်းစီ၏ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အသွေး၊ လုပ်ငန်းပြီး မြောက်နိုင်မှုဆိုင်ရာစွမ်းရည်နှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်နိုင်မှုစွမ်းရည် စသည်တို့သည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ ထိရောက်စွာစွမ်းဆောင်နိုင်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည်ကို ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းတစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များသည် လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ ပီပီပြင်ပြင်ပေါ်ထွန်းလာရေး၊ လွှတ် တော်ထိန်းကျောင်းမှုအားကောင်းလာရေး တည်ဆောက်ရာတွင် အထူးအရေးပါသည်။

တစ်ဦးချင်းစီ၏ ဥပဒေပြုရေးနှင့်ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ ဦးဆောင်ကြိုးပမ်းမှုများကို အထူးအလေးပေးသင့်ပြီး ယင်း ကြိုးပမ်းမှုများကို မည်သည့်ဘက်လိုက်မှုမျိုးကြောင့်မဆို ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ယင်းကြိုးပမ်းမှုများအနေဖြင့် ပါတီနိုင်ငံရေးအကျိုး တစ်စုံတစ်ခုအတွက်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသားအရေး နှင့်အမျိုးသားနိုင်ငံရေးအကျိုးစီးပွားရည်ရွယ်ချက်များကြောင့်သော်လည်းကောင်းနောက်ဆုတ်အလျှော့ပေးလိုက်ရသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်မသွားရန်လိုအပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းသို့ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းဦးဆောင် မှုများ အထူးသဖြင့် ကိုယ်စားပြုမှုအရေအတွက်နည်းပါးသော နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အားထုတ်ကြိုး ပမ်းမှုများ အချည်းနှီးမဖြစ်စေရေးအတွက် အခြေခံဥပဒေအကာအကွယ်ပေးမှုပင်လျှင် လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုအပ် ပါသည်။

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်သာကိုင်သာအခြေအနေများ ဖန်တီးပေးရေးမှာ လည်း အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ဤနေရာတွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏အခန်းကဏ္ဍ လွန်စွာအရေးကြီးကြောင်း တွေ့ရ ပါသည်။ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်ရေးရာကော်မတီများတွင် အမျိုးသမီးများ သေချာစွာထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ၎င်းတို့ ဦးဆောင်ကြိုးပမ်းမှုများကို အသိအမှတ်ပြုအားပေးခြင်းများသည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများပေါ်တွင် မူတည်လျက်ရှိသည်။ ယင်းသို့ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍ ပီပြင်စေရေး အတွက် တက်ကြွသော အမျိုး သမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး အကြံပေးခဲ့သည့်အတိုင်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော် နည်းဥပဒေများ တွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်အမတ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်ဦးဆောင်မှုကို အကာအကွယ်ပေး မြှင့်တင်သည့်အချက်များ ထည့်သွင်းပေးသွားရန် ထပ်မံအကြံပြုအပ်ပါသည်။

နိဒါန်း

၂၀၁၀ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲသည် မြန်မာနိုင်ငံ နိုင်ငံရေးအဝန်းအဝိုင်းအတွင်း အုပ်ချုပ်မှုအာဏာခွဲဝေပေးထားသော ဒေသန္တရအစိုးရများ ၂၀၁၁ ခုနှစ်မှ စတင်သက်ဝင်စေရန် အစပြုပေးခဲ့သည်။ ယင်းစီမံအုပ်ချုပ်မှုပုံစံသည် သမိုင်းအစဉ်အလာအရ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ်ဖြင့် ဖြတ်သန်းခဲ့သော မြန်မာနိုင်ငံအတွက် စတင်မှုအသစ်ဖြစ်ခဲ့သည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုတစ်ခု၏ အရေးပါသော ထောက်တိုင်များဖြစ်သော်လည်း ၎င်းတို့၏လက်ရှိစွမ်းဆောင်မှုများနှင့် ခိုင်မာအားကောင်းသော အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ရပ်တည်လာနိုင်ရေးအတွက် လက်ရှိကြုံတွေ့နေရသော စိန်ခေါ်မှုများအား လွန်မြောက်နိုင်ရေးတို့အတွက် အလေးပေးမှုများ မရှိသလောက်နည်းပါးသည်ကို တွေ့ရသည်။ မြန်မာနိုင်ငံ၏ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ် လျော့ချရေးအစီအစဉ်သို့ ကူးပြောင်းဖြတ်သန်းမှုကို ပိုမိုနားလည်စေရန်အလို့ငှာ ယင်းဒေသန္တရအစိုးရအဖွဲ့များနှင့် အုပ်ချုပ်မှုပုံစံများအပေါ် လေ့လာသုံးသပ်မှုပြု၍ မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ နှီးနွယ်ပတ်သက်သူအားလုံးနှင့် နိုင်ငံတကာအသိုင်းအဝိုင်းသို့ ပုံမှန်အစီရင်ခံစာပြသော လေ့လာသုံးသပ်မှုများ လိုအပ်လျက်ရှိပါသည်။ လက်ရှိအနေအထားတွင် The Asia Foundation နှင့် MDRI-CESD တို့မှ ပူးတွဲလေ့လာခဲ့သော “မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်” စာတမ်းတစ်ခုတည်းသည်သာ မြန်မာနိုင်ငံ၏တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်အဆင့် အုပ်ချုပ်မှုအဖွဲ့အစည်းများကို လေ့လာသုံးသပ်မှုပေးခဲ့သောစာတမ်းအဖြစ် တွေ့မြင်နိုင်သည်။

၂၀၁၅ အစောပိုင်းမှစတင်၍ ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာသုတေသနဖောင်ဒေးရှင်းသည် ရှေ့ပြေးသုံးသပ်မှုအချို့ကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ၃ ခုတွင် စတင်ဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ယင်းရှေ့ပြေးလေ့လာသုံးသပ်မှုအရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို နှိုင်းယှဉ်လေ့လာသုံးသပ်မှုတစ်ခု အထူးလိုအပ်ကြောင်း သိရှိလာခဲ့ရပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယခုသုတေသနအား တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ခိုင်မာအားကောင်းလာရေး အထောက်အကူပြုလုပ်ငန်းများအတွက် ပံ့ပိုးမှုတစ်ရပ်ဖြစ်လာစေရန်၊ ၎င်းတို့၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပုံမှန်အကဲဖြတ်သောစနစ်တစ်ရပ်ထူထောင်ရာတွင် ထိရောက်သောအကြံပြုချက်များ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန် ပိုမိုပြည့်စုံသော လေ့လာသုံးသပ်မှုတစ်ခုဖြစ်လာစေရန် မျှော်မှန်းထားပါသည်။

အဓိကရည်ရွယ်ချက်များ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုစနစ်လျော့ချရေးနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ် ပီပြင်လာရေးအတွက် အခရာကျသော အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်သည်နှင့်အညီ ၎င်းတို့၏ ၂၀၁၀-၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း မည်သို့စွမ်းဆောင်မှုပြုခဲ့ကြသည်၊ ဒီမိုကရေစီအသွင်ကူးပြောင်းမှုကာလကို မည်သို့ဖြည့်စွက် ပံ့ပိုးမှုပေးခဲ့သည်ကို မူဝါဒချမှတ်သူများ၊ နိုင်ငံရေးရာဆောင်ရွက်သူများ၊ ပြည်တွင်းအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ အလှူရှင်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် အခြားအခြားသော နှီးနွယ်ပတ်သက်သူများအားလုံးအား အသိပေးတင်ပြရန် ရည်ရွယ်ရင်းဖြင့် ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုအား ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုအားဖြင့် အောက်ဖော်ပြပါ အဓိကဦးတည်ချက် ၃ ခုကို အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ရန် မျှော်မှန်းပါသည်။

- တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကို ထင်သာမြင်သာသောညွှန်းကိန်းများနှင့် ထင်သာ မြင်သာမှုမရှိသော ညွှန်းကိန်းများအပေါ် အခြေခံသော လက်တွေ့ကွင်းဆင်းသုံးသပ်သော လေ့လာမှုတစ်ခုမှရရှိသည့် အချက်အလက်များအပေါ်မူတည်၍ ယင်းဖက်ဒရယ်အဖွဲ့အစည်းများ ပိုမိုအားကောင်းလာစေရေးအတွက် မူဝါဒဆိုင်ရာအကြံပြုချက်များ ပံ့ပိုးပေးနိုင်ရန်၊
- ယခုလေ့လာမှုမှရရှိလာသော အချက်အလက်များအား အချက်အလက်သို့မီမှုစနစ်တစ်ရပ်နှင့် အချက်အလက်နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်မှု ခိုင်ခက်စနစ်တစ်ရပ် ထူထောင်ထားခြင်းအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်အသီးသီးရှိ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့်တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်ဆိုင်ရာ အချိန်ကာလအလိုက်သုံးသပ်မှုများ၊

ကဏ္ဍအလိုက်သုံးသပ်မှုများ ပုံမှန်ဆောင်ရွက်နိုင်စေရန်၊

- မြန်မာနိုင်ငံ၏ လက်ရှိအသွင်ကူးပြောင်းမှုကာလအတွင်း ပါဝင်ပံ့ပိုးမှုပြုလျက်ရှိသော အဖွဲ့အစည်းများ၊ လူပုဂ္ဂိုလ်များအနေဖြင့် အထက်တွင်ဖော်ပြခဲ့သည့် သတင်းအချက်အလက်ရင်းမြစ်များအား အများပြည်သူသုံးစွဲနိုင်သည့် အရင်းအမြစ်များအဖြစ် လက်လှမ်းမီသုံးစွဲခွင့်ရရှိစေပြီး ၎င်းတို့အချင်းချင်းအတွင်း ထိတွေ့ဆောင်ရွက်မှုများ ပိုမိုအားကောင်းလာခြင်း၊ မူဝါဒချမှတ်မှုများထိရောက်လာခြင်းနှင့် နိုင်ငံရေးရာအသိပညာပိုမိုတိုးပွားလာခြင်း စသည်များ ဖြစ်ထွန်းလာစေရန်၊

သုတေသနနည်းနာ

သုတေသနမေးခွန်း

ယခု တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ စွမ်းဆောင်ရည်သုံးသပ်မှုသုတေသနသည် အောက်ဖော်ပြပါ အဓိကမေးခွန်း ၂ ရပ်ကို ဖြေဆိုပေးနိုင်ရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။

- (၁) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် ၂၀၁၀-၂၀၁၅ ခုနှစ်အတွင်း မည်သို့စွမ်းဆောင်ခဲ့ကြပါသနည်း။
ယင်းတို့၏ စွမ်းဆောင်မှုများသည် မည်သို့ကွဲပြားကြပါသနည်း။
- (၂) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအနေဖြင့် ခိုင်မာသော ဖက်ဒရယ်အဖွဲ့အစည်းများအဖြစ် ရပ် တည်လျက် မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီနိုင်ငံရေးအဆောက်အအုံတည်ဆောက်မှုတွင် ပါဝင်ဖြည့်စွက်နိုင်ရေး အပေါ် မည်သို့သောစိန်ခေါ်မှုများ၊ အတားအဆီးများ၊ အခွင့်အလမ်းများနှင့် ဖြစ်ပေါ်လာနိုင်သော တိုးတက်ဖြစ် ထွန်းမှုများသည် မည်သို့လွှမ်းမိုးနေပါသနည်း။

လေ့လာသုံးသပ်မှုနယ်ပယ်များ

ပညာအလင်းပွင့်မြန်မာသုတေသနဖောင်ဒေးရှင်း(EMREF)၏ သုတေသီများအနေဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့်စပ်လျဉ်း၍ လေ့လာသုံးသပ်မှုနယ်ပယ်(၆)ခု သတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းလေ့လာ သုံးသပ်မှုနယ်ပယ် (၆) ခုအတွင်း အရေအတွက်ဆိုင်ရာနှင့် အရည်အသွေးဆိုင်ရာညွှန်ကိန်းများ ထပ်မံသတ်မှတ်ခဲ့ပါသည်။ ဥပဒေပြုရေးနှင့်ထိန်းကျောင်းရေးသည် လွှတ်တော်များ၏အဓိကကျသော လုပ်ငန်းရပ်များဖြစ်သည်နှင့်အညီ ယင်းကဏ္ဍ များအပေါ်တွင် ပိုမိုအာရုံစိုက်လေ့လာခဲ့ပါသည်။ ယင်းကဏ္ဍ(၆)ရပ်မှာ-

- (၁) ဥပဒေပြုရေး
- (၂) ထိန်းကျောင်းရေး
- (၃) လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး
- (၄) အားလုံးအခွင့်အရေးညီပါဝင်ရေး
- (၅) ဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာမူဘောင်များ အားကောင်းရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏အရည်အသွေးများ တည်ဆောက်ရေး
- (၆) လွှတ်တော်ရုံးစီမံခန့်ခွဲမှု အရည်အသွေးတို့ဖြစ်ပါသည်။

စွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာညွှန်ကိန်းများ

လေ့လာသုံးသပ်မှုနယ်ပယ်အသီးသီးတွင် အရေအတွက်နှင့်အရည်အသွေးဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် အဓိကညွှန် ကိန်းများ၊ ညွှန်ကိန်းအခွဲများကို သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ယင်းညွှန်ကိန်းများကို အသေးစိတ်အားဖြင့် နောက်ဆက်တွဲ (ခ) ရှိဇယားတွင် ကြည့်ရှုနိုင်ပြီး စွမ်းဆောင်ရည်အဓိကညွှန်ကိန်းများကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။

ဇယား(၁) လေ့လာသုံးသပ်မှုနယ်ပယ်များရှိ အဓိကညွှန်ကိန်းအချုပ်ဇယား

လေ့လာသုံးသပ်မှုနယ်ပယ်များ	စွမ်းဆောင်ရည်အဓိကညွှန်ကိန်းများ
ဥပဒေပြုရေး	ဥပဒေပြုရေးရာထိရောက်မှုနှင့် အတားအဆီးများ
ထိန်းကျောင်းရေး	ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာထိရောက်မှုနှင့် အတားအဆီးများ
	ဘဏ္ဍာငွေရသုံးဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် ထိန်းကျောင်းရေး၏ထိရောက်မှုများ
လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူ့လူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး	လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူ့လူထုကြားဆက်သွယ်မှု၊ ပြည်သူ့လူထုသို့ သတင်းအချက်အလက်ပေးခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဝေခြင်းဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုများ
အားလုံးအခွင့်အရေးညီပါဝင်ရေး	လွှတ်တော်၌ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များနှင့် နေရာအနည်းစုသာ အနိုင်ရရှိသောပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များပါဝင်မှု
အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာမူဘောင်များ အားကောင်းရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏အရည်အသွေးများ တည်ဆောက်ရေး	လွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းနှင့် လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုအစီအစဉ်များ စနစ်တကျချမှတ်ထားမှု
လွှတ်တော်ရုံး စီမံခန့်ခွဲမှု အရည်အသွေး	လွှတ်တော်ရုံးစီမံခန့်ခွဲရေးဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များ

လေ့လာမှုအတိုင်းအတာ

လေ့လာသုံးသပ်မှုအနေဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော် ၁၄ ခုရှိသည့်အနက် ၈ ခုကိုရွေးချယ်၍ အသေးစိတ်လေ့လာမှုများပြုခဲ့သည်။ ညွှန်းကိန်းများပေါ်တွင် အခြေပြုသော အရေအတွက်ဆိုင်ရာ အချက်အလက်ကောက်ယူမှုကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်အားလုံးထံမှ ကောက်ယူခဲ့ပါသည်။ အသေးစိတ်လေ့လာမှုပြုခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ၈ ခုမှာ မွန်၊ ကရင်၊ ရှမ်း၊ ရခိုင်၊ တနင်္သာရီ၊ စစ်ကိုင်း၊ ဧရာဝတီနှင့် ရန်ကုန်တို့ဖြစ်ပါသည်။ ယင်းသို့ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များရွေးချယ်ရာတွင် ဖော်ပြပါစည်းမျဉ်းများအတိုင်း ရွေးချယ်ခဲ့ပါသည်။ (၁) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အရေအတွက် ၄ ခုစီ ညီမျှစွာရွေးချယ်ခြင်း၊ (၂) လွှတ်တော်အတွင်းပါဝင်သော ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေအချိုးအစားအလိုက် အနည်းအများမျှစေရန် ရွေးချယ်ခြင်း၊ (၃) လွှတ်တော်များအတွင်း ပါဝင်ကိုယ်စားပြုသော နိုင်ငံရေးပါတီအနည်းအများအလိုက်ရွေးချယ်ခြင်း (အောက်ဖော်ပြပါ ဇယား(၂)တွင် ယင်းရွေးချယ်မှုဆိုင်ရာ အချက်အလက်များကို အကျဉ်းကြည့်ရှုနိုင်ပြီး နောက်ဆက်တွဲ(က)တွင် လွှတ်တော်များ၏ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်ဇယားကို ကြည့်ရှုနိုင်ပါသည်။) လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုရာတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေး၏ဆက်ဆံရေးပုံစံများကို နားလည်သဘောပေါက်မှုရှိစေရန် လေ့လာခဲ့သော်လည်း အဓိကအားဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များကိုသာ အလေးပေးလေ့လာခဲ့ပါသည်။

ဇယား(၂) လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုရန် လွှတ်တော်များရွေးချယ်ခြင်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်ဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော်	လွှတ်တော်အရွယ်အစား	ပါတီကိုယ်စားပြုမှု	တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်
ကရင်	သေး	ပါတီမရှိသောအဝန်းအပိုင်းတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီလွှမ်းမိုးလွှတ်တော်	ပြည်နယ်
မွန်	သေး	ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီ လွှမ်းမိုးလွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်နေရာ အနည်းငယ်သာရရှိသော ပါတီငယ်သို့မဟုတ် ပါတီငယ်များ၏ တက်ကြွစွာ ပါဝင်မှုရှိခြင်း	ပြည်နယ်
ရခိုင်	အလယ်အလတ်	ပါတီအရေအတွက်အများ ကိုယ်စားပြု နေရာရရှိထားသော လွှတ်တော်	ပြည်နယ်
ရှမ်း	ကြီး	ပါတီမရှိသောအဝန်းအပိုင်းတွင် ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီလွှမ်းမိုးလွှတ်တော်	ပြည်နယ်
ဧရာဝတီ	အလယ်အလတ်	ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီလွှမ်းမိုးလွှတ်တော်	တိုင်းဒေသကြီး
စစ်ကိုင်း	ကြီး	ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီလွှမ်းမိုးလွှတ်တော်	တိုင်းဒေသကြီး
တနင်္သာရီ	သေး	ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီလွှမ်းမိုးလွှတ်တော်	တိုင်းဒေသကြီး
ရန်ကုန်	ကြီး	ပြည်ခိုင်ဖြိုးပါတီလွှမ်းမိုးလွှတ်တော်၊ လွှတ်တော်နေရာအနည်းငယ်သာ ရရှိသောပါတီငယ်သို့မဟုတ် ပါတီငယ်များ၏ တက်ကြွစွာပါဝင်မှုရှိခြင်း	တိုင်းဒေသကြီး

ဇယား (၃) လွှတ်တော်အသီးသီးရှိ ကိုယ်စားပြုပါတီအရေအတွက်နှင့် ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက် အချုပ်ဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	လွှတ်တော်တွင်း ကိုယ်စားပြု ပါတီအရေအတွက်	စုစုပေါင်း ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်	ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်	တပ်မတော်သား ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်
ကရင်	၅	၂၃	၁၇	၆
မွန်	၃	၃၁	၂၃	၈
ရခိုင်	၄	၄၇	၃၅	၁၂
ရှမ်း	၉	၁၄၃	၁၀၇	၃၆
ဧရာဝတီ	၃	၇၂	၅၄	၁၈
စစ်ကိုင်း	၃	၁၀၁	၇၆	၂၅
တနင်္သာရီ	၂	၂၈	၂၁	၇
ရန်ကုန်	၇	၉၂	၆၁	၃၁

အဓိကလေ့လာမှုပြုခဲ့သော အုပ်စုများ

လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ လွှတ်တော်များ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ်တွင် အကျိုးခံစားရသူရှုထောင့်မှ အဓိကသုံး သပ်မှုပြုနိုင်သော ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ သတင်းမီဒီယာများ၊ နိုင်ငံရေးပါတီများ၏ အကြံဉာဏ်နှင့် ထုတ် ဖော်သုံးသပ်မှုများကို ရယူခဲ့ပါသည်။ သို့ရာတွင် အဖွဲ့အစည်းနှင့် ဥပဒေမူဘောင်ဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ၊ လုပ်ငန်းပြီးမြောက် မှုနှင့် ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာများ၊ လွှတ်တော်၏အခန်းကဏ္ဍနှင့် ဆုံးဖြတ်နိုင်စွမ်းအပေါ် လွှတ်တော်နှင့်စပ်လျဉ်းသည့် လူတစ်ဦးချင်းစီ၏အမြင်များကို နက်နဲကျယ်ပြန့်စွာ နားလည်စေရေးအတွက်မူ လွှတ်တော်များအပေါ်တွင် အဓိကဦးစား ပေးလေ့လာမှုပြုခဲ့ပါသည်။

ပုံ(၁) လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း ပါဝင်သောအုပ်စုများ

ဇယား(၄) လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း အုပ်စုအသီးသီးမှ ဖြေဆိုခဲ့သူအရေအတွက်ဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	လွှတ်တော် အကြီးအကဲများ/ ကိုယ်စားလှယ်များ	လွှတ်တော်ရုံး ဝန်ထမ်းများ	အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးများ/ ဌာနဆိုင်ရာ အရာရှိများ	အရပ်ဘက် အဖွဲ့အစည်းများ	မီဒီယာ	နိုင်ငံရေးပါတီများ	စုစုပေါင်း
ကရင်	၇	၁	၀	၄	၁	၂	၁၅
ဗွန်	၆	၁	၂	၁	၂	၂	၁၄
ရခိုင်	၂	၁	၁	၂	၀	၁	၇
ရှမ်း	၃	၁	၁	၁	၁	၁	၈
ဧရာဝတီ	၄	၁	၁	၁	၁	၀	၈
စစ်ကိုင်း	၁၄	၁	၂	၂	၁	၁	၂၁
တနင်္သာရီ	၅	၂	၁	၂	၂	၃	၁၅
ရန်ကုန်	၃	၁	၁	၁	၁	၂	၉
စုစုပေါင်း	၄၄	၉	၉	၁၄	၉	၁၂	၉၇

အချက်အလက်ကောက်ယူမှုနည်းများ

ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုအနေဖြင့် အဓိကအားဖြင့် အရည်အသွေးအခြေပြု သတင်းအချက်အလက်ကောက်ယူမှု နည်းနာနှစ်ရပ်ကို အသုံးပြုခဲ့ပါသည်။ အသေးစိတ်မေးမြန်းမှုနှင့် သတ်မှတ်ထားသော အရည်အသွေးဆိုင်ရာညွှန်းကိန်းများ အရ လွှတ်တော်ရုံးများထံသွားရောက်၍ အချက်အလက်ဇယားအား ဖြည့်စွက်ခြင်းနည်းများ ဖြစ်ပါသည်။ ၎င်းအပြင် သုတေသီများအနေဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၊ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်မှုစနစ်များနှင့် သက်ဆိုင်သော အထောက်အထားစာတမ်းများအားလည်း လေ့လာသုံးသပ်မှုမပြုမီ ကြိုတင်ဖတ်ရှု၍ အချက်အလက်ရယူခဲ့ပါသည်။

အားနည်းချက်များ

အများအားဖြင့် နိုင်ငံရေးပါတီတစ်ခုတည်း၏ လွှမ်းမိုးမှုရှိနေသော လွှတ်တော်များတွင် အနည်းစုပါတီမှ ကိုယ်စား လှယ်များနှင့် အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့ကိုယ်စားပြုရာ မဲဆန္ဒနယ်များ၏ လိုအပ်ချက်များကို ကောင်း စွာ ရပ်တည်ကိုယ်စားပြုပေးနိုင်မှု ရှိသည်မရှိသည်ကို သုံးသပ်မှုပြုနိုင်ရန်အတွက် “အားလုံးအခွင့်အရေးညီပါဝင်မှု” အတိုင်းအတာကို လေ့လာသုံးသပ်မှုနယ်ပယ်တစ်ခုအဖြစ် ထည့်သွင်းလေ့လာရန် ကြိုးပမ်းခဲ့ပါသည်။ အားလုံးအခွင့်အရေး ညီပါဝင်မှုဆိုင်ရာ အရည်အသွေးပြည့်ညွှန်ကိန်းအဖြစ် လူနည်းစုပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၊ အမျိုးသမီးကိုယ်စားလှယ် များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် လွှတ်တော်များမှ မည်သို့အရေးတယူရှိသည်ဆိုသည့်အချက်ကို ထည့် သွင်းထားပါသည်။ ၎င်းအပြင် အရေအတွက်ဆိုင်ရာညွှန်ကိန်းများအဖြစ် အနည်းစုပါတီမှ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အမျိုး သမီးကိုယ်စားလှယ်များထံမှ တင်သွင်းလာသော ဥပဒေမူကြမ်း၊ အဆိုနှင့်မေးခွန်းများအရေအတွက် အစရှိသည်တို့ကို ကောက်ယူရန် စီစဉ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော်လည်း လေ့လာသုံးသပ်မှုအနေဖြင့် အချိန်ကာလတိုတောင်းမှုအခက်အခဲ ကြောင့် ယင်းလူနည်းစုအုပ်စုများကို ကိုယ်စားပြုသော ဖြေဆိုသူအရေအတွက် လုံလောက်စွာရယူနိုင်ခဲ့ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။ ၎င်း အပြင် အရေအတွက်ဆိုင်ရာညွှန်ကိန်းများအတွက် အချက်အလက်များရယူရန်မှာ ၂၀၁၀ မှစတင်သော လွှတ်တော်ဆိုင် ရာ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းများအတွင်းမှ ပြန်လည်ထုတ်ယူရမည့်အနေအထားဖြစ်၍ သုတေသီများမှ သတ်မှတ်ထား သောအချိန်အတွင်း ဆောင်ရွက်ရန်မဖြစ်နိုင်ခဲ့ပါ။ အကျိုးဆက်အားဖြင့် ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုမှ “အားလုံးအခွင့်အရေး ညီပါဝင်မှု”ဆိုင်ရာ လေ့လာမှုနယ်ပယ်အတွက် လုံလောက်သော အချက်အလက်နှင့် အဓိကတွေ့ရှိချက်များတင်ပြနိုင် ခြင်း မရှိခဲ့ပါ။

အဓိကတွေ့ရှိချက်များ

ဥပဒေပြုရေး

ဥပဒေပြုရေးရာပြီးစီးမှုများ

လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေအရေးအတွက်သည် ဥပဒေပြုရေးရာ၏ထိရောက်မှုကို ကြည့်ရှုသုံးသပ်ရာတွင် အရေးပါ၍ မြင်သာထင်သာရှိသော ညွှန်ကိန်းတစ်ရပ်အဖြစ် ရှိနေပါသည်။ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဥပဒေများသည် ယေဘုယျအားဖြင့် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေအရ အချို့သောဥပဒေများမှာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးနှင့်စီမံခန့်ခွဲရေးအဖွဲ့အစည်းများဘက်မှ ပုံမှန်ပြုစု၍ လွှတ်တော်များသို့တင်သွင်းရမည့် ဥပဒေများအဖြစ် သတ်မှတ်ထားပါသည်။ ယင်းဥပဒေများတွင် နှစ်စဉ်ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေ၊ ရသုံးမှန်းခြေဖြည့်စွက်ငွေစာရင်းဥပဒေ၊ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းဥပဒေနှင့် အကောက်ခွန်ဥပဒေတို့ပါဝင်ပါသည်။ အကောက်ခွန်ဥပဒေမှာ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့အစည်းများဘက်မှ တင်သွင်းရမည့်ဥပဒေဖြစ်သော်လည်း နှစ်စဉ်မဖြစ်မနေ တင်သွင်းရမည့်ဥပဒေတစ်ခုကား မဟုတ်ပေ။ ယင်းပုံမှန်တင်သွင်းရမည့်ဥပဒေများအတွက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဥပဒေပြုရေးလွှတ်တော်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏လုပ်ရိုးလုပ်စဉ် လုပ်ဆောင်ချက်အဖြစ် ယင်းပုံမှန်တင်သွင်းလာသောဥပဒေများကို သုံးသပ်ရန်နှင့် ဥပဒေအဖြစ် ပြဋ္ဌာန်းပေးရန်လိုအပ်ပါသည်။

ယင်းလုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဥပဒေများအပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအနေဖြင့် ၎င်းတို့၏အခြားအရေးပါသော ဥပဒေပြုရေးရာကိစ္စရပ်များစွာလည်း ဆောင်ရွက်ရပါသည်။ ယင်းကိစ္စရပ်များသည်လည်း လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုရေးရာစွမ်းဆောင်ရည်ကို သုံးသပ်မှုပြုရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားရန် အလွန်အရေးပါပါသည်။ ယင်းတို့အနက် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေများပြုခြင်းသည် စွမ်းဆောင်ရည်သုံးသပ်ရာတွင် ထိပ်ဆုံးမှထည့်သွင်းစဉ်းစားရန်လိုအပ်သောအချက်ဖြစ်ပါသည်။ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေများပြုခြင်းသည် ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေ ဇယား(ခ)ပါ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုအာဏာအတွင်း သက်ရောက်သောကဏ္ဍရပ်များမှ ဒေသပြည်သူလူထု၏လိုအပ်ချက်များကို သင့်လျော်သလို ဖြည့်ဆည်းရန် ရည်ရွယ်သည့်မူဝါဒပြုရေးအတွက် အဓိကသက်ဆိုင်ပါသည်။ ဥပမာအားဖြင့် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေများတွင် ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေ၊ ကျေးရွာထင်းစိုက်ခင်းဥပဒေ၊ မီးလောင်မှုနှင့် အခြားသဘာဝဘေးအန္တရာယ်ဆိုင်ရာ ကာကွယ်တားဆီးရေးဥပဒေ၊ အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းဥပဒေ၊ ရေယာဉ်များ စနစ်တကျသယ်ယူပို့ဆောင်သွားလာရေးဥပဒေ အစရှိသဖြင့် ပါဝင်ပါသည်။

လေ့လာမှုပြုရာတွင်ပါဝင်သော လွှတ်တော်များမှ ကိုယ်စားလှယ်များက ယင်းလုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေများသည် အရေးပါသောဥပဒေပြုရေးရာပြီးစီးမှု၏ အမှတ်သင်္ကေတများဖြစ်သည်ဟု သုံးသပ်ပါသည်။ The Asia Foundation မှ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော “မြန်မာနိုင်ငံ တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိ အုပ်ချုပ်မှုစနစ်”^၄ စာတမ်းမှလည်း အလားတူသုံးသပ်သည်မှာ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဖြစ်သော ရသုံးမှန်းခြေငွေစာရင်းဥပဒေနှင့် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းဥပဒေနှစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းပေးခြင်းအား ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေးရာအာဏာကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များမှ အပြည့်အဝအသုံးပြုခြင်း ရှိမရှိဆန်းစစ်ရာတွင် ထည့်သွင်းစဉ်းစားမှုမပြုသင့်ကြောင်း ဖြစ်ပါသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအနက် တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်များဖြစ်သည့် စစ်ကိုင်း၊ မန္တလေးနှင့် ကချင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပြီးစီးမှုတွင် ထိပ်ဆုံးမှရပ်တည်လျက်ရှိပါသည်။ စစ်ကိုင်းတိုင်းဒေသကြီးမှ လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေ စုစုပေါင်း(၃၀)၊ ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၆၂.၅%၊ မန္တလေးတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်အနေ

^၄ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အများစုတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများမှ သက်ဆိုင်ရာဘဏ္ဍာရေးနှစ်အတွင်း ဘဏ္ဍာရေးလိုအပ်ချက်အရ ထပ်ဆောင်း ဘဏ္ဍာငွေပံ့ပိုးမှုရရှိရန်အတွက် လွှတ်တော်များသို့ထပ်မံတင်သွင်းတောင်းခံခြင်း ဖြစ်ပါသည်။
^၅ နှစ်ဆင်း၊ ဂျူးလင်း(န်)၊ ချစ်စော၊ လင်းနှင့်အာနီးလ်(၂၀၁၃)၊ မြန်မာနိုင်ငံတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ်များရှိအုပ်ချုပ်မှုစနစ်

ဖြင့် စုစုပေါင်း (၂၉) ခု ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၆၄.၄% နှင့် ကချင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ စုစုပေါင်း (၂၇) ခု ရာခိုင်နှုန်းအားဖြင့် ၆၃% ပြီးစီးသည်။ (ဇယား ၅ ကို ကြည့်ပါ။)

ဇယား (၅) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်အသီးသီးမှ ပြဋ္ဌာန်းပေးခဲ့သော ဥပဒေအရေအတွက် အချုပ်ဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဥပဒေ	လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေ	အတည်ပြုဥပဒေ စုစုပေါင်း
ကချင်	၁၆	၂၇	၄၃
ကယား	၁၅	၉	၂၄
ကရင်	၁၅	၁၀	၂၅
ချင်း	၁၃	၂၀	၃၃
စစ်ကိုင်း	၁၈	၃၀	၄၈
တနင်္သာရီ	၁၆	၁၃	၂၉
ပဲခူး	၁၆	၂၀	၃၆
မကွေး	၁၄	၁၆	၃၀
မန္တလေး	၁၆	၂၉	၄၅
ဗွန်	၁၆	၂၂	၃၈
ရခိုင်	၁၅	၁၄	၂၉
ရန်ကုန်	၁၅	၁၀	၂၅
ရှမ်း	၁၆	၁၂	၂၈
ဧရာဝတီ	၁၅	၂၀	၃၅

လေ့လာခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ဇယား (၂) ပါ ကဏ္ဍ ၈ ရပ်^၁ တွင် တစ်ခုအပါအဝင်ဖြစ်သော စီးပွားရေးကဏ္ဍအတွက် မည်သည့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ၂၀၁၀- ၂၀၁၅ အတွင်း ဥပဒေပြုနိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ ဇယား (၂) တွင် စီးပွားရေးကဏ္ဍသည် အခန်းကဏ္ဍ ၈ ရပ်အနက် ဒုတိယ နေရာတွင်ရပ်တည်သော အဓိကကဏ္ဍတစ်ခုဖြစ်သည်။ ၎င်းကဏ္ဍတွင် ကဏ္ဍခွဲ ၅ ခုရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ (က) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့်စီးပွားရေးကိစ္စများ၊ (ခ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းဆောင်ရွက်သည့် ကူးသန်းရောင်းဝယ်ရေးကိစ္စများ၊ (ဂ) ပြည်ထောင်စုကပြဋ္ဌာန်းသည့် ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းဆောင်ရွက်သည့် သမဝါယမကိစ္စများ၊ (ဃ) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်းဆောင်ရွက်သည့် ဟိုတယ်နှင့်တည်းခိုခန်းလုပ်ငန်း၊ (င) ပြည်ထောင်စုက ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေနှင့်အညီ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်အတွင်း ဆောင်ရွက်သည့် ခရီးသွားလာရေးလုပ်ငန်းအစရှိသည်တို့ ဖြစ်သည်။

“ဒီကဏ္ဍက (စီးပွားရေးကဏ္ဍ) ဖော်ပြထားတာပဲရှိတာ။ ရေးထားတဲ့ပုံကိုပဲကြည့်လိုက်။ လွှတ်တော်တွေက (တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွေက) ပြည်ထောင်စုက ကန့်သတ်ထားတာကိုခံရတယ်။ စီးပွားရေးကဏ္ဍအတွက်ဆိုရင် ဘယ်နယ်ပယ်ဘယ်အတိုင်းအတာ ဥပဒေပြုရမယ်ဆိုတာ မသိတော့ဘူး။”

တက်ကြွသောလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်

^၁ လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေဇယား(၂)တွင် ကဏ္ဍ(၈)ရပ်အား အဓိကကဏ္ဍကြီးများအဖြစ် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် ထည့်သွင်းထားသည်။ ယင်းကဏ္ဍကြီး(၈)ရပ်တွင် ယခင်က ကဏ္ဍခွဲ (၄၁) ခုရှိခဲ့ပြီး အခြေခံဥပဒေကိုပြင်ဆင်သည့် ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းပြီးနောက်ပိုင်းတွင် ကဏ္ဍခွဲ(၇၅)ခုထိ ရှိလာသည်။

ယင်းကဏ္ဍ ၅ ခုစလုံးတွင် မည်သည့်တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ဥပဒေပြဋ္ဌာန်းမှုမပြုနိုင်ခဲ့ပေ။ ၂၀၀၈ အခြေခံဥပဒေဇယား(၂)အရ ဥပဒေပြုမှုအာဏာပေးအပ်ရာတွင် ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိခြင်းမှာ အဓိကအားနည်းချက် ဖြစ်သည်ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းခေါင်းဆောင်များမှ ရှုမြင်သုံးသပ်သည်။ ဇယား (၂)အရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော် ဥပဒေပြုစာရင်းတွင် အဓိကကဏ္ဍများ၊ ကဏ္ဍခွဲများအား ထည့်သွင်းပေးထား သော်လည်း ပြည်ထောင်စုဥပဒေများမှ ဒေသဥပဒေပြုမှုအာဏာကို သိသာစွာကန့်သတ်ထားကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ စီးပွားရေးအခန်းကဏ္ဍပြီးလျှင် စက်မှုကဏ္ဍသည်လည်း ဥပဒေပြုစုပြီးစီးမှု အရေအတွက်အနည်းဆုံးအဖြစ် ရပ်တည် လျက်ရှိသည်။ အသေးစိတ်လေ့လာခဲ့သော လွှတ်တော်များအနက် မွန်နှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်တို့တွင်သာ စက်မှုလက်မှု ကဏ္ဍရပ် အတွက် ဥပဒေတစ်ခုစီပြဋ္ဌာန်းထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

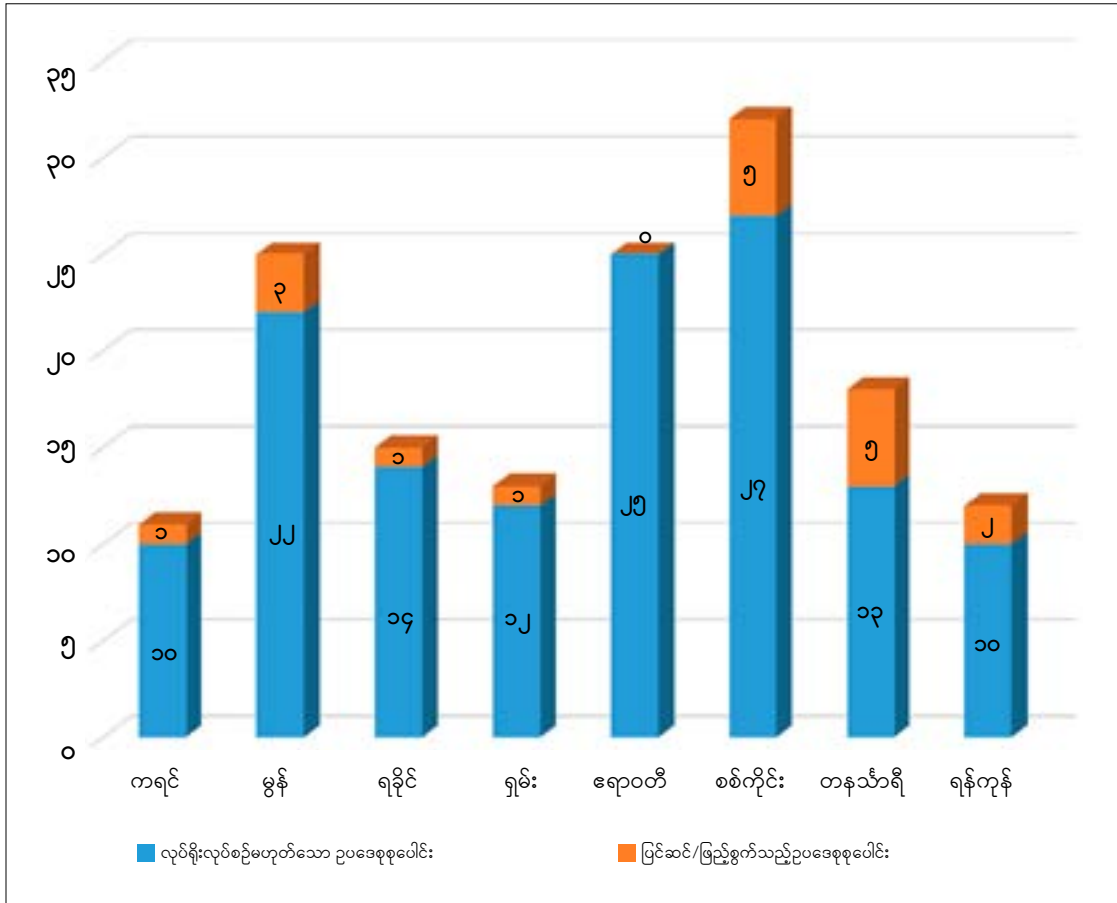
ဇယား(၆)လွှတ်တော်အသီးသီးမှ အခြေခံဥပဒေဇယား(၂)ပါ ကဏ္ဍ ၈ ခုအတွင်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သော ဥပဒေအရေအတွက်ဇယား

ကဏ္ဍ	ကရင်	မွန်	ရခိုင်	ရှမ်း	ဧရာဝတီ	စစ်ကိုင်း	တနင်္သာရီ	ရန်ကုန်
ဘဏ္ဍာရေးနှင့်စီမံကိန်း	၁၆	၁၈	၁၆	၁၇	၁၉	၂၆	၁၆	၁၆
စီးပွားရေး	၀	၀	၀	၀	၀	၀	၀	၀
စိုက်ပျိုးရေးနှင့် မွေးမြူရေး	၁	၃	၂	၄	၅	၄	၁	၁
စွမ်းအင်၊ လျှပ်စစ်၊ သတ္တုနှင့် သစ်တော	၁	၄	၂	၁	၄	၅	၂	၁
စက်မှုလက်မှု	၀	၁	၀	၀	၁	၀	၀	၀
ပို့ဆောင်ရေး၊ ဆက်သွယ်ရေး နှင့် ဆောက်လုပ်ရေး	၂	၃	၂	၁	၂	၄	၃	၂
လူမှုရေး	၂	၅	၄	၃	၁	၇	၆	၁
စီမံခန့်ခွဲရေး	၃	၄	၃	၂	၃	၂	၁	၄
စုစုပေါင်း	၂၅	၃၈	၂၉	၂၈	၃၅	၄၈	၂၉	၂၅

ပြင်ဆင်/ဖြည့်စွက်သည့်ဥပဒေအရေအတွက်သည်လည်း ယခင်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သောဥပဒေများ၏ လိုအပ်ချက်နှင့်အား နည်းချက်များကို လွှတ်တော်များ၏ တုန့်ပြန်နိုင်စွမ်းအားကို သုံးသပ်ရာတွင် အရေးပါသော ညွှန်ကိန်းတစ်ရပ်အဖြစ် တွေ့ ရှိရသည်။ ယင်းပြင်ဆင်/ဖြည့်စွက်သည့်ဥပဒေများကို လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေများအဖြစ်လည်း ရှုမြင်နိုင် သည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီးနှင့်ပြည်နယ်များတွင် အစိုးရသက်တမ်းစပြီး ၂ နှစ်အတွင်း ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး သော ဥပဒေများအား သက်ဆိုင်ရာ အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများ၊ ဌာနများမှ ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့ကြပြီး ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်အစား ထိုးမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့သည်ကိုတွေ့ရသော်လည်း ထိရောက်သောအတိုင်းအတာဖြင့် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်နိုင်ခြင်း မရှိသေး ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များအနက် ဧရာဝတီ၊ ကရင်၊ ရခိုင် နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်များတွင် ယင်းလိုအပ်ချက် ပိုမိုကြီးမားကြောင်း တွေ့ရသည် (ပုံ ၂ ကို ကြည့်ပါ)။ လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သော လွှတ်တော်များရှိ ဥပဒေမူကြမ်းကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များ၏အဆိုအရ လွှတ်တော်သက်တမ်းအစပိုင်းတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များမှ ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သောဥပဒေများသည် ယခင်ပြဋ္ဌာန်းထားသော ပြည်ထောင်စုဥပဒေများအား လွန်ကဲစွာ ခိုခြမ်းမှုပြုထား၍ ဒေသလိုအပ်ချက်နှင့် ကိုက်ညီမှုနည်းပါးလျက်ရှိပြီး ပြုပြင်အစားထိုးမှုများ ထိရောက်စွာဆောင်ရွက်ရန် လိုအပ်လျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး၏ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေသည် ၂၀၁၂ အောက်တို ဘာလတွင် ကျင်းပခဲ့သော ပထမအကြိမ်လွှတ်တော်၏ စတုတ္ထမြောက်အစည်းအဝေးတွင် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး ယခင်ပြည်ထောင်စု အဆင့် ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေကို ထူးကဲစွာခိုခြမ်းထားသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းဥပဒေကို နောက်ပိုင်းတွင် သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသ ကြီးငါးလုပ်ငန်းဌာနမှ ပြန်လည်သုံးသပ်ခဲ့ပြီး တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီး ရေချိုငါးလုပ်ငန်းဥပဒေနှင့် ကမ်းနီးငါးလုပ်ငန်း ဥပဒေဟု ပြင်ဆင်ရေးဆွဲခဲ့ကာ လွှတ်တော်မှတစ်ဆင့် အစားထိုးပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

^၆ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များအားလုံးကိုကြည့်လျှင် ကချင်၊ မွန်၊ ဧရာဝတီနှင့် မန္တလေးတို့တွင်သာ စက်မှုလက်မှုကဏ္ဍကြီးအတွင်းပါဝင်သော အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှု လုပ်ငန်းများကဏ္ဍခွဲအတွက် ဥပဒေများပြဋ္ဌာန်းထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။

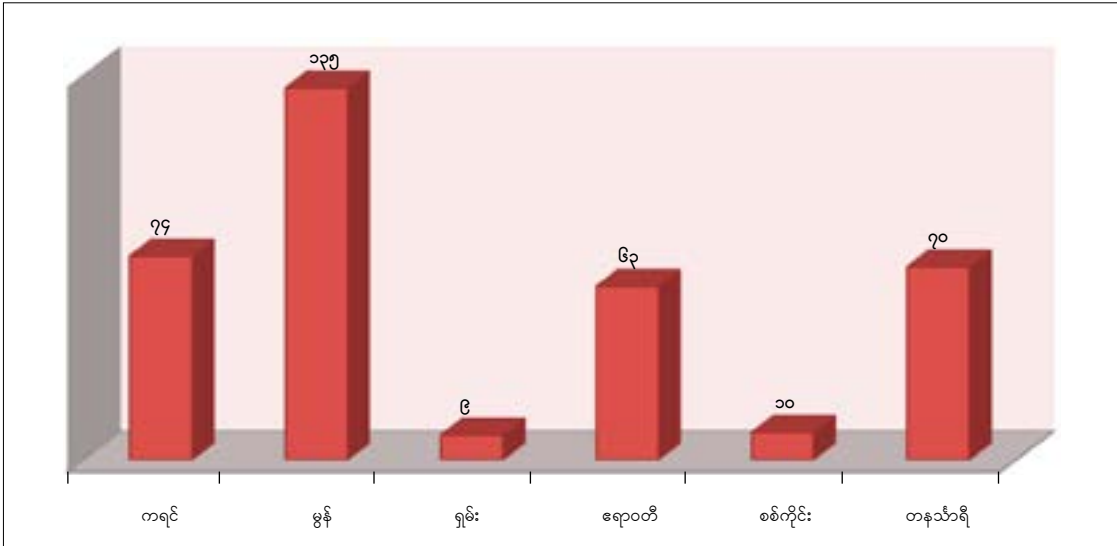
ပုံ(၂) ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်သည့် ဥပဒေအရေအတွက်နှင့် လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေအရေအတွက် နှိုင်းယှဉ်ပြပုံ

ဥပဒေပြုကော်မတီများ၏ အစည်းအဝေးအကြိမ်အရေအတွက်သည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်သုံးသပ်ရာတွင် အထူးအရေးပါသောညွှန်းကိန်းတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်နိုင်သည်။ ဥပဒေပြုကော်မတီသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအားလုံး၏ ပထမ ၅ နှစ်တာ သက်တမ်းအတွင်း မဖွဲ့မနေဖွဲ့စည်းခဲ့သော ရေးရာကော်မတီ ၃ ခုအနက် တစ်ခုအပါအဝင်လည်း ဖြစ်သည်။ ဖြေဆိုသူလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အဆိုအရ ဥပဒေပြုကော်မတီများသည် အစိုးရဌာနများမှ တင်သွင်းလာသည့် ဥပဒေမူကြမ်းများအား သုံးသပ်မှုပြုရသည့်အပြင် လိုအပ်လျှင် ယင်းဌာနများမှ တင်သွင်းမည့်ဥပဒေများအတွက် မူကြမ်းများကိုလည်း ပြုစုရေးဆွဲပေးကြောင်း^၇ သိရှိရသည်။ ယင်းသို့ ဥပဒေပြုကော်မတီအစည်းအဝေး အကြိမ်အရေအတွက်အား လေ့လာကြည့်ရှုရာတွင် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ၂၀၁၀- ၂၀၁၅ အတွင်း အစည်းအဝေးအကြိမ်အရေအတွက် ၁၃၅ ကြိမ်ဖြင့် ထိပ်ဆုံးမှဦးဆောင်နေပြီး ကရင်နှင့် တနင်္သာရီလွှတ်တော်များမှာ အစည်းအဝေးအရေအတွက် ၇၄ ကြိမ်နှင့် ၇၀ ကြိမ်တို့ဖြင့် ဒုတိယနှင့်တတိယနေရာတွင် အသီးသီးရှိသည်။ ရခိုင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏လွှတ်တော် ဥပဒေပြုရေးကော်မတီ၏ အစည်းအဝေးအကြိမ်ရေများကိုမူ အစည်းအဝေးမှတ်တမ်းတင်မှု ပုံစံကွဲပြားသည့်အပြင် ယင်းအစည်းအဝေးများသည် ကော်မတီဝင်များအတွင်းတွင်သာ ပြုလုပ်လေ့ရှိသည့်အတွက် ထည့်သွင်းနှိုင်းယှဉ်ခြင်း မပြုလုပ်နိုင်ပါ။

^၇ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥပဒေ သို့မဟုတ် နည်းဥပဒေများတွင် ကော်မတီဖွဲ့စည်းခြင်းဆိုင်ရာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ တရားဝင်လမ်းညွှန်ချက်များ ထည့်သွင်းရေးဆွဲထားသည်။

ပုံ (၃) လေ့လာခဲ့သောလွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုကော်မတီအစည်းအဝေးကြိမ်ရေပြပုံ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ စွမ်းဆောင်ရည်အားသုံးသပ်ကြည့်ရှုရာတွင် ကျင်းပပြီးစီးခဲ့သော လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကြိမ်ရေနှင့် ယင်းလွှတ်တော်အစည်းအဝေးများ၏ကြာချိန် (နေ့ရက်အရေအတွက်)သည်လည်း အရေးပါသော ညွှန်ကိန်းတစ်ရပ်ဖြစ်သည်။ သို့သော် ယင်းညွှန်ကိန်းသည် လွှတ်တော်တစ်ခု မည်မျှအလုပ်ပြီးစီးအောင် မြင်သည်ကို တိတိပပအဖြေထုတ်ပေးရန် မဖြစ်နိုင်ပေ။ လွှတ်တော်များထံမှ ကောက်ယူခဲ့သော အချက်အလက်များအရ လေ့လာခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးသည် ပုံမှန်အစည်းအဝေးများအပြင် အထူးနှင့်အရေးပေါ်အစည်းအဝေးများလည်း ကျင်းပခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အချက်အလက်ကောက်ယူမှုတွင် မည်သည့်အကြောင်းအချက်များကြောင့် အရေးပေါ်နှင့်အထူးအစည်းအဝေးများ ကျင်းပရသည်ဆိုသည်ကိုမူ ကောက်ယူနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ ဖြေဆိုသူများ၏အဆိုအရ ပုံမှန်အစည်းအဝေးကျင်းပရန် ကြိုတင်ဖိတ်ကြားရမည့် အချိန်မလုံလောက်ပါက အရေးပေါ်နှင့် အထူးအစည်းအဝေးများကို ကျင်းပလေ့ရှိကြောင်း သိရသည်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအားဖြင့် ပုံမှန်လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများကို မကျင်းပမီ ၂၁ ရက် အလိုတွင် ကျင်းပမည်ဖြစ်ကြောင်း အသိပေးခေါ်ယူရသည်။

ဇယား(၇) လွှတ်တော်အစည်းအဝေးအကြိမ်ရေနှင့် ကြာချိန်(နေ့ရက်)ပြဇယား^၁

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကြိမ်ရေ စုစုပေါင်း				အစည်းအဝေးကြာချိန်(ရက်ပေါင်း)			
	ပုံမှန်	အထူး	အရေးပေါ်	စုစုပေါင်း	ပုံမှန်	အထူး	အရေးပေါ်	စုစုပေါင်း
ကရင်	၁၃	၃	၅	၂၁	၅၃	၆	၉	၆၈
မွန်	၁၃	၃	၁	၁၇	၄၃	၆	၁	၅၀
ရခိုင်	၁၃	၃	၁	၁၇	၁၄၆	၉	၁	၁၅၆
ရှမ်း	၁၃	၄	၂	၁၉	၅၁	၈	၅	၆၄
ဧရာဝတီ	၁၄	၆	၁	၂၁	၁၂၆	၁၆	၁	၁၄၃
စစ်ကိုင်း	၁၄	၉	၁	၂၄	၆၉	၂၃	၁	၉၃
တနင်္သာရီ	၁၄	၄	၁	၁၉	၄၃	၇	၁	၅၁
ရန်ကုန်	၁၁	၉	၁	၂၁	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ

^၁ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်အတွက် လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကြိမ်ရေနှင့် ကြာချိန်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်မရရှိခဲ့ပါ။

ဥပဒေပြုရေးရာထိရောက်မှုနှင့်အတားအဆီးများ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဥပဒေပြုရေးရာစွမ်းဆောင်ရည်ကို သုံးသပ်ရာတွင် အထက်ဖော်ပြပါ ထင်သာမြင်သာရှိသောညွှန်ကိန်းများအရ ကြည့်ရှုသုံးသပ်နိုင်သကဲ့သို့ စွမ်းဆောင်ရည် ထိရောက်မှုအပိုင်းကို ဝီဒီပြင်ပြင် သုံးသပ်နိုင်ရန် ထင်သာမြင်သာမရှိသောညွှန်ကိန်းများ- ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်များ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ အဆီးအတားများ၊ အဖွဲ့အစည်းနှင့်တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာအခြင်းအရာများ စသည်တို့သည်လည်း ထည့်သွင်းသုံးသပ်ရန် အလွန်အရေးပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအကန့်အသတ်များ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအား တစ်ချိန်တည်း တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင် လွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်အခန်းကဏ္ဍအပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ဝန်ကြီးတာဝန်များကိုပါ ပူးတွဲရယူခွင့်ပေးထား သော ပါလီမန်အသွင်မပီပြင်သည့် လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံအနေအထားသည် ယင်းတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အထွေထွေစွမ်းဆောင်ရည်ကို အကန့်အသတ်ဖြစ်စေကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သည့် လွှတ်တော်များမှ ထုတ်ဖော် ပြောဆိုသည်။ လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် အခန်းကဏ္ဍ ၂ ရပ်ပူးတွဲ ယူစနစ်အား ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်များတွင် ခွင့်ပြုထားခြင်းမရှိသော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ် တော်များတွင် ခွင့်ပြုထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များရှိ လွှတ်တော်အကြီးအကဲ များနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များမှ ပြည်ထောင်စုအဆင့်လွှတ်တော်များတွင်ကျင့်သုံးသော ကဏ္ဍသီးသန့်ခွဲစနစ်ကိုသာ နှစ် သက်ကြောင်း၊ အုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့သို့ရောက်ရှိသွားသော ကိုယ်စားလှယ်များ၏လစ်လပ်နေရာတွင် ကြားဖြတ်ရွေးကောက် ပွဲများ၌ ပြန်လည်ရွေးကောက်ပြီး နေရာဖြည့်တင်းသင့်ကြောင်း အကြံပြုကြသည်။ ယင်းကဲ့သို့ အခန်းကဏ္ဍ ၂ ရပ် ပူးတွဲ ယူစနစ်သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍ၊ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာတို့ကို အားပျော့မှီးနှိမ်သွားစေကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။

ရွေးကောက်ခံလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နည်းပါးသည့်- ကရင်၊ မွန်နှင့် တနင်္သာရီကဲ့သို့သော သေးငယ်သည့်တိုင်း ဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များတွင် အခန်းကဏ္ဍ ၂ ရပ် ပူးတွဲယူစနစ်၏သက်ရောက်မှုကို သိသာစွာတွေ့မြင်နိုင် သည်။ ကရင်ပြည်နယ်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရခိုင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်များတွင် ရွေးကောက်ခံ လွှတ်တော် အမတ်များ၏ ၆၄%၊ ၆၅ %၊ ၅၅% နှင့် ၃၂% အသီးသီးသည် အခန်းကဏ္ဍ ၂ ရပ် ပူးတွဲရယူထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်း အခြေအနေသည် လွှတ်တော်များ၏စွမ်းဆောင်ရည်ကို သိသာစွာ အဟန့်အတားဖြစ်စေသည်။ အကြောင်းမှာ ယင်းလွှတ်တော်များ အတွင်း ဥပဒေပြုရေးနှင့် ကိုယ်စားပြုရေးအတွက် ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်သော ရွေးကောက်တင်မြှောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ် စစ်စစ်များကျန်ရှိမှု လွန်စွာနည်းပါးသွားသောကြောင့် ဖြစ်သည် (ဇယား (၈)နှင့် ပုံ(၄)ကိုကြည့်ပါ)။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ် တော်များအားလုံးအနက် ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် အခန်း ကဏ္ဍနှစ်ရပ် ပူးတွဲယူထားသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဒုတိယအများဆုံးရှိသည့်လွှတ်တော်ဖြစ်သည်။ ကရင်ပြည်နယ် လွှတ်တော်တွင် ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်(၁၄)ဦးရှိသည့် အနက်(၉)ဦးမှာ အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ် ပူးတွဲရယူထားသူများ ဖြစ် သည်။ ကျန်ရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်များအနက်(၁)ဦးမှာ ဆုံးပါး ကွယ်လွန်ခဲ့ပြီး ကျန်(၃)ဦးမှာ အသက်အရွယ်နှင့် ကျန်းမာရေး အခြေအနေများကြောင့် အချိန်ပြည့်တာဝန်ထမ်းဆောင်နိုင် ရန်မဖြစ်နိုင်ဘဲ ကိုယ်စားလှယ်(၁)ဦးတည်းသာ ပုံမှန်တက်ကြွစွာဆောင်ရွက်နိုင်သူအဖြစ် တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းအခြေအနေ ကြောင့် ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များအဆိုအရ ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် မူကြမ်း

“ပြဿနာက အခြေခံဥပဒေ ကနေစတာပဲ။ (ကက်ဘီနက်ထဲ ရောက်သွားတဲ့) လူတွေ နေရာ ပြန်ပြီးအစားထိုးဖို့လည်း ကြားဖြတ်မှာလုပ်လို့မရဘူး။ ဒီလူတွေ လွှတ်တော်တက်ပြီး မေးခွန်းမေးတာ ကိုယ့်ဘာသာ ထမင်းစားပြီးပြီလားမေးပြီး ပြန်ဖြေနေသလိုပဲ”

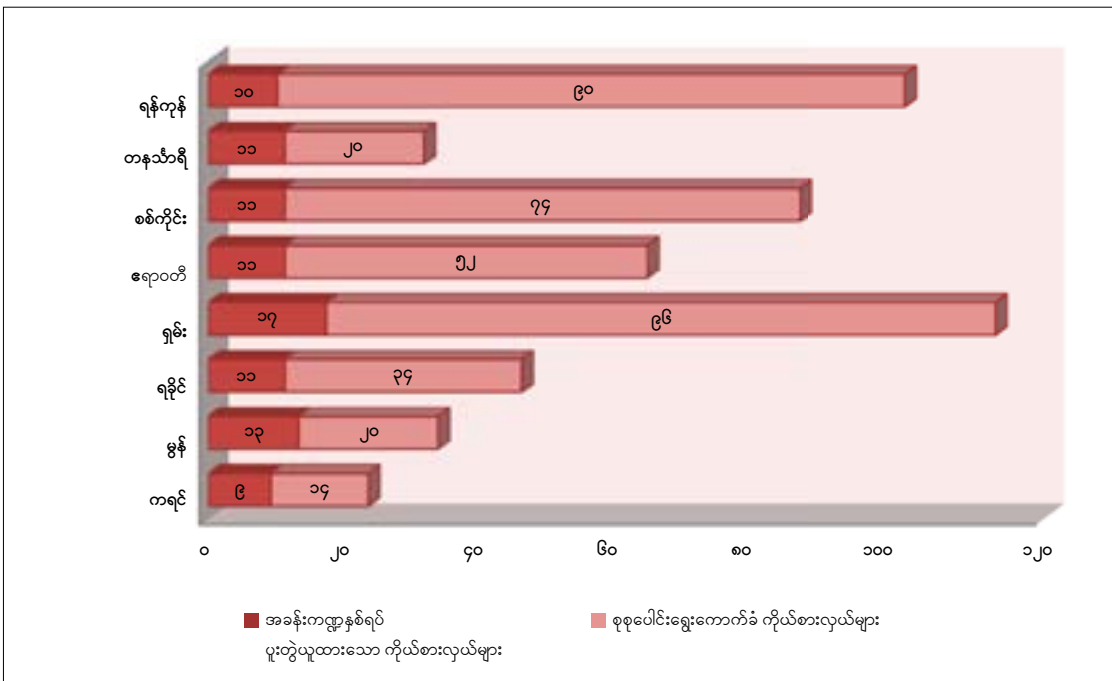
လွှတ်တော်ဒု-ဥက္ကဋ္ဌ၊ ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်

များရေးဆွဲရန် လုံလောက်သည့် လူအင်အားမရှိသည့် အခက်အခဲကို သိသာစွာကြုံတွေ့ရကြောင်း သိရှိရသည်။

ဇယား(၈) အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ်ပူးတွဲယူထားသော ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်နှင့် ရာခိုင်နှုန်း ပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ် ပူးတွဲယူထားသော ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်	စုစုပေါင်း ကိုယ်စားလှယ် အရေအတွက်	အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ် ပူးတွဲယူထားသော ကိုယ်စားလှယ် ရာခိုင်နှုန်း
ကရင်	၉	၁၄	၆၄%
မွန်	၁၃	၂၀	၆၅%
ရခိုင်	၁၁	၃၄	၃၂%
ရှမ်း	၁၇	၉၆	၁၈%
ဧရာဝတီ	၁၁	၅၂	၂၁%
စစ်ကိုင်း	၁၁	၇၄	၁၅%
တနင်္သာရီ	၁၁	၂၀	၅၅%
ရန်ကုန်	၁၀	၉၀	၁၁%
စုစုပေါင်း	၉၃	၄၀၀	၂၃%

ပုံ(၄) အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ်ပူးတွဲယူထားသော ကိုယ်စားလှယ်များအချိုးအစားပြပုံ

ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေ၏ ဇယား(၁)နှင့် ဇယား(၂)^၅ ပါ ပေးထားချက်များအတွင်း ရှင်းလင်းမှုမရှိခြင်းသည် ဥပဒေပြုရေးကြိုးပမ်းမှုနှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှုများလျော့ကျစေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ဇယား(၂)တွင် ဖော်ပြထားချက်များသည် နားလည်ရလွယ်ကူ၍ ရှင်းလင်းပြတ်သားရန် အထူးလိုအပ်ကြောင်း လေ့လာမှုအတွင်း တက်ကြွစွာ ဆွေးနွေးသော အချို့လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များက အကြံပြုကြပြီး အများစုကမူ ပြည်ထောင်စု

^၅ ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းအုပ်ချုပ်ပုံအခြေခံဥပဒေတွင် ဇယား(၁)သည် ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြုစာရင်း- ဆိုလိုသည်မှာ ဗဟိုအစိုးရအားအပ်နှင်းထားသည့် ကျယ်ပြန့်သည့်လုပ်ပိုင်ခွင့်အာဏာများကို ဆိုလိုသည်။ ဇယား(၂)မှာ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်းဖြစ်ပြီး ပြည်ထောင်စုအခွင့်အာဏာမှကျန်ရှိသော လုပ်ပိုင်ခွင့်များကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များသို့ အပ်နှင်းထားခြင်းဖြစ်သည်။

ဥပဒေပြုအခွင့်အာဏာအား ဇယား(၁)တွင်ဖော်ပြပါရှိပြီးလျှင် ကျန်ရှိသောအခွင့်အာဏာများအားလုံး တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များသို့သာ ပေးအပ်ရန်သင့်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ စီးပွားရေးကဏ္ဍ၊ ဒေသဖွံ့ဖြိုးရေးကဏ္ဍနှင့် အခွန်အကောက်ကဏ္ဍများသည် ဥပဒေပြုအာဏာသုံးစွဲရေးတွင် ရှုပ်ထွေးမှုများ အများဆုံးကြုံတွေ့ရသည့်ကဏ္ဍများဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။ ယင်းသို့ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိခြင်းသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အဆင့် ဥပဒေပြုရေးကြိုးပမ်းမှုများအား ဥပဒေပြုရေးအဆိုများအဆင့် သို့မဟုတ် ဆိုင်းငံ့မှုကြမ်းများအဖြစ်တွင်သာ ရပ်တန့်သွားစေသည်။ ဤကဲ့သို့သော ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အတားအဆီးများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ ဒေသအတွက်လိုအပ်လျက်ရှိသော ကိစ္စရပ်များအတွက် မူဝါဒပြုရေးကြိုးပမ်းမှုများအတွက် စိတ်ပါဝင်စားမှုကို အထူးကျဆင်းစေကြောင်း တွေ့ရသည်။ အထူးအားဖြင့် မွန်၊ ရန်ကုန်နှင့် တနင်္သာရီ လွှတ်တော်များရှိ တက်ကြွသောလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များထံမှ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာ မရှင်းလင်းသည့်အချက်များကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာသည့် ကိစ္စရပ်များကို ကြားသိလေ့လာခဲ့ရပါသည်။

အခြေခံဥပဒေ အပိုဒ်(၄၄၆)နှင့်(၄၄၇)သည် အခြေခံဥပဒေအပိုဒ် (၁၈၈) အရ တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်များသို့ ဥပဒေပြုအာဏာ အပ်နှင်းထားသည့်အချက်နှင့် လိုက်လျောညီထွေမှုမရှိကြောင်း သုံးသပ်ပြောဆိုကြသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသည့် ကိစ္စရပ်တစ်ခုကို အထက်ဖော်ပြပါကိစ္စရပ်နှင့် စပ်လျဉ်းသော ထင်ရှားသည့်သာဓကအဖြစ် တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ အခြေခံဥပဒေအပိုဒ် (၄၄၆) (၄၄၇)နှင့် ကွဲလွဲမှုရှိသည်ဟု ကောက်ယူမှုကြောင့် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ဥပဒေပြုရေးရာကြိုးပမ်းမှုသည် ဆိုင်းငံ့အခြေအနေသို့ ရောက်ရှိသွားခဲ့သည်(ယင်းသာဓကကို အောက်တွင် အသေးစိတ်ဖော်ပြထားသည်။)။ လေ့လာသုံးသပ်မှုတွင် ဖော်ပြပါသာဓကသည် အခြေခံဥပဒေအရ ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိသော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍကိုပေါ်လွင်စေရန် အထင်ရှားဆုံးသော သာဓကဖြစ်ကြောင်း လေ့လာခဲ့သောလွှတ်တော်များမှဖြေဆိုသူများက ပြောဆိုကြသည်။

“(အခြေခံဥပဒေ ဇယား (၁)နှင့် ဇယား (၂)) ဇယားတွေနဲ့ ပတ်သက်ရင် မရှင်းတာတွေကြောင့် ဥပဒေပြုရေးလုပ်တာ တွေ မထိရောက်ဘူး။ ရွှေတိဂုံဘုရားဂေါပက ဥပဒေမူကြမ်းတင်တာ ရွှေတိဂုံဘုရားက နိုင်ငံတော်အဆင့်ကိစ္စ ဖြစ်တယ်ဆိုပြီး မတင်ရဘူးပြောတယ်။ ရန်ကုန်တိုင်းအတွင်း ဝေးလံဒေသ ဆရာ/ဆရာမများအတွက် ထောက်ပံ့ငွေပေးရေးမူကြမ်းလည်း ပြည်ထောင်စုဥပဒေပြုအာဏာနဲ့ သက်ဆိုင်တယ်ဆိုပြီး တင်လို့မရခဲ့ဘူး။”

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်

ဇယား(၉) အခြေခံဥပဒေအပိုဒ်(၁၈၈)နှင့် အပိုဒ်(၄၄၆) (၄၄၇) နှိုင်းယှဉ်ပြဇယား

အပိုဒ် ၁၈၈	အပိုဒ် (၄၄၆) (၄၄၇)
<p>၁၈၈။ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် ဇယား ၂ တွင် ဖော်ပြထားသော တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်ဥပဒေပြုစာရင်းပါကိစ္စရပ်များနှင့် စပ်လျဉ်း၍ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်တစ်ဝန်းလုံးအတွက်သော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်တစ်စိတ်တစ်ဒေသအတွက်သော်လည်းကောင်း အာဏာသက်ရောက်စေရန် ဥပဒေပြုခွင့်ရှိသည်။</p>	<p>၄၄၆။ တည်ဆဲဥပဒေများသည် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်က ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုသေးမီ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်သမျှ အတည်ဖြစ်သည်။</p> <p>၄၄၇။ တည်ဆဲဥပဒေများ၊ စည်းမျဉ်းများ၊ စည်းကမ်းများ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာများ၊ ညွှန်ကြားချက်များနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရအဖွဲ့က ပယ်ဖျက်ခြင်း၊ ပြင်ဆင်ခြင်းမပြုသေးမီ ဤဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေနှင့် မဆန့်ကျင်သမျှ အတည်ဖြစ်သည်။</p>

သာကေ(၁) မွန်ပြည်နယ်မြေယာခွန်ဥပဒေ - ဆိုင်းငံ့ဥပဒေ

၂၀၁၂ ခုနှစ်၊ ဒီဇင်ဘာလတွင် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ မွန်ပြည်နယ်မြေယာခွန်ဥပဒေကို အတည်ပြုပေးခဲ့ပါသည်။ ယင်းဥပဒေအရ မြေယာခွန်နှုန်းထားအသစ်တစ်ရပ် ပြဋ္ဌာန်းခဲ့ပြီး သက်ဆိုင်ရာဒေသန္တရဌာနများမှ နှုန်းထားအသစ်အားအသုံးပြု၍ အခွန်ကောက်ခံရန်လိုအပ်လာသည်။ သက်ဆိုင်ရာဌာနများမှ နှုန်းထားအသစ်ကိုကျင့်သုံးရန် မဖြစ်နိုင်ဘဲ ရှိရင်းစွဲပြည်ထောင်စုဥပဒေများအတိုင်းသာ လိုက်နာကျင့်သုံးရန် လိုအပ်ကြောင်း ပြောဆိုလျက်ရှိကြသည်။ အသစ်ပြဋ္ဌာန်းသောဥပဒေအတိုင်း ကျင့်သုံးရန် မွန်ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်၏တိုက်တွန်းမှုသည်ပင် အောင်မြင်မှု မရှိခဲ့ပေ။ အခြေခံဥပဒေအပိုဒ်(၄၄၆)နှင့်(၄၄၇)အရ ပြည်ထောင်စုအဆင့်အဖွဲ့အစည်းများမှ ရှိရင်းစွဲဥပဒေများကို မရုတ်သိမ်းမချင်း ယင်းဥပဒေများ သက်ရောက်မှုရှိနေသည့်အတွက် အသစ်ပြဋ္ဌာန်းသည့်ဥပဒေကို ကျင့်သုံးရန်မဖြစ်နိုင်သေးကြောင်း သက်ဆိုင်ရာဌာနများက ဆိုကြသည်။

တစ်ဖက်တွင်မူ မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရဘက်မှ ယင်းကိစ္စရပ်သည် အခြေခံဥပဒေနှင့်မကိုက်ညီကြောင်း ရှုမြင်ကြပြန်သည်။ ဖော်ပြပါမြေယာခွန်ကိစ္စရပ်သည် အခြေခံဥပဒေဇယား(၂)အရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များ၏ ဥပဒေပြုစာရင်းအတွင်းပါရှိသောကြောင့် အခြေခံဥပဒေအပိုဒ်(၁၁၈)အရ ပေးအပ်ထားသည့်အခွင့်အာဏာကို ကျင့်သုံးခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း သုံးသပ်သည်။ သို့ဖြစ်၍ မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ဖော်ပြပါကိစ္စရပ်အား ရည်ညွှန်း၍ အခြေခံဥပဒေခုံရုံး၏အမိဗွယ်ဖွင့်ဆိုမှုနှင့် အကြံဉာဏ်ရယူရန် ယင်းဥပဒေအား လွှတ်တော်တွင်ဆွေးနွေးစဉ်အခါကပင် တင်ပြတောင်းဆိုခဲ့သည်။ ယင်းနောက် အခြေခံဥပဒေခုံရုံးမှ နိုင်ငံတော်သမ္မတ၏ အကြံဉာဏ်ရယူရန်သာ အကြောင်းပြန်ခဲ့သည်။

သို့ဖြစ်၍ မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ နိုင်ငံတော်သမ္မတထံ အကြံပြုချက်တောင်းခံသော သဝဏ်လွှာပေးပို့ခဲ့ပါသည်။ နိုင်ငံတော်သမ္မတထံမှ မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ပြဋ္ဌာန်းလိုက်သော မြေယာခွန်ဥပဒေအား တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အားလုံးရှိ လွှတ်တော်များမှ အလားတူမြေယာခွန်ဥပဒေများ ပြဋ္ဌာန်းပြီးသည်အထိ စောင့်ဆိုင်းရန်၊ တစ်နိုင်လုံးအတိုင်းအတာဖြင့် မြေယာမှတ်ပုံတင်ခြင်းနှင့် ပုံစံ(၇)ထုတ်ဝေသည့်ကိစ္စရပ်များ ပြီးဆုံးသည်အထိ စောင့်ဆိုင်းရန် အကြောင်းပြန်ခဲ့ပါသည်။ အကျိုးဆက်အနေဖြင့် မွန်ပြည်နယ်မြေယာခွန်ဥပဒေသည် ဆိုင်းငံ့ဥပဒေတစ်ခုအဖြစ်သာ ရှိနေပါသည်။ ၎င်းအပြင် အခြားမည်သည့်တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များတွင်မူ မြေယာခွန်ဥပဒေ ပြဋ္ဌာန်းရန် ဥပဒေပြုရေးကြိုးပမ်းမှုများ ထပ်မံပေါ်ပေါက်လာခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။

အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည် အကန့်အသတ်များ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဥပဒေဆိုင်ရာ အသိပညာနှင့် အရည်အသွေးနည်းပါးမှုသည်လည်း ယင်းလွှတ်တော်များ ထိရောက်စွာစွမ်းဆောင်နိုင်ရေးတွင် သိသာသော အဆီးအတားသဖွယ် ဖြစ်စေသည်။ ယင်းလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး၏ ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် ဌာနများသည်လည်း ဥပဒေပြုရေးရာ နားလည်ကျွမ်းကျင်မှု လွန်စွာလိုအပ်နေကြောင်းလည်း သိရှိရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုမှတွေ့ရှိသည်မှာ မြူနီစီပယ်ဥပဒေနှင့် ငါးလုပ်ငန်းဥပဒေကဲ့သို့သော ဥပဒေရပ်အနည်းငယ်အတွက်သာလျှင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရဌာနများမှဥပဒေများ မူကြမ်းရေးဆွဲပေးပြီး ကျန်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သော ဥပဒေအားလုံးသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော် ဥပဒေပြုရေး ကော်မတီများမှ ပြုစုရေးဆွဲပေးကာ သက်ဆိုင်ရာဝန်ကြီးဌာနများသို့ တစ်ဖန်ပြန်လည်ပေးအပ်၍ ဥပဒေမူကြမ်းအဖြစ် လွှတ်တော်သို့တင်စေခြင်းသာဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

သက်ဆိုင်ရာဒေသဝန်ကြီးဌာနများနှင့် အစိုးရဌာနများ ၏နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းရေးဆွဲနိုင်စွမ်း အကန့်အသတ်သည် ပြဋ္ဌာန်းပြီးသောဥပဒေများ သက်ဝင်အကောင်အထည်ဖော်ရေးအတွက် အားနည်းမှုများ ဖြစ်စေသည်။ လေ့လာမှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များ၏အဆိုအရ ပြဋ္ဌာန်းပြီးခဲ့သောဥပဒေများ၏ ထက်ဝက်တွင်သာ သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများမှ နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းရေးဆွဲနိုင်ပြီး လွှတ်တော်သို့တင်သွင်းကာ ပြန်လည်သုံးသပ်မှုနှင့် အတည်ပြုမှုရယူနိုင်ကြောင်း သိရသည်။ ပြဋ္ဌာန်းပြီးသောဥပဒေများ အားလုံးအတွက် နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းရေးဆွဲမှု မဖြစ်မနေရှိရမည်ဟု မဆိုလိုသော်လည်း လေ့လာမှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းဆိုင်ရာ တာဝန်ရှိသူများမှ နည်းဥပဒေ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်း လိုအပ်ချက်သည် ပြဋ္ဌာန်းပြီးဥပဒေများသက်ဝင်ရေးတွင် အခရာကျကြောင်း ပြောကြားကြသည်။

“ဥပဒေရေးရာနဲ့ပတ်သက်ရင် ကျွန်တော်တို့မှာ လိုအပ်ချက်တွေ အများကြီးရှိနေတော့ ဘယ်အဖွဲ့အစည်းပဲဖြစ်ဖြစ်၊ လူပုဂ္ဂိုလ်ပဲဖြစ်ဖြစ် ဝင်ပြီးကူပေးတာကို ဝမ်းသာတယ်။ ကျွန်တော်တို့မှာ (ဥပဒေရေးရာသုံးသပ်မှု) ကော်မရှင်တွေရှိတယ်။ ဒါပေမဲ့ လွှတ်တော်ကဥပဒေတွေကို သုံးသပ်ပြီဆိုရင် ဘယ်တော့မှ သူတို့ Support မရတာ များတယ်။”

ရွေးကောက်ပွဲကော်မရှင်၊ ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်

အချို့လွှတ်တော်များတွင် ဥပဒေရေးရာသုံးသပ်မှု ကော်မရှင် သို့မဟုတ် ဥပဒေပြုရေးကော်မရှင်များ ဖွဲ့စည်းထားကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသော်လည်း ယင်းကော်မရှင်များမှ ထိရောက်သောပံ့ပိုးမှုနည်းပါးကြောင်း လေ့လာခဲ့သော လွှတ်တော်အများစုတွင် တွေ့ရှိရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအနက် လွှတ်တော် ၆ ခုတွင် ဖော်ပြပါ ကော်မရှင်မျိုး ဖွဲ့စည်းထားရှိပြီး ယင်းတို့အနက် တနင်္သာရီ၊ မွန်နှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များရှိ ကော်မရှင်များကသာ လွှတ်တော်ဥပဒေပြုရေးကော်မတီ သို့မဟုတ် ဥပဒေမူကြမ်းကော်မတီများနှင့် ပူးပေါင်းလုပ်ဆောင်လေ့ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။ ယင်းကော်မရှင်များတွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌသို့မဟုတ် ဥပက္ကဋ္ဌများမှ ကော်မရှင်ဥက္ကဋ္ဌများအဖြစ် ဆောင်ရွက်ပြီး ပြင်ပတတ်သိပညာရှင်များ အထူးသဖြင့် ဥပဒေပါမောက္ခများ၊ လက်ရှိနှင့် အငြိမ်းစားရှေ့နေများ၊ ဥပဒေအရာရှိအရာထမ်းများ၊ ရဲအရာရှိများ၊ ဥပဒေအကြံပေးများနှင့် အငြိမ်းစားမူဝါဒဆိုင်ရာအကြံပေးများစသည်ဖြင့် ပါဝင်သည်။ ရန်ကုန်နှင့် ရှမ်းလွှတ်တော်များတွင်မူ ယင်းကဲ့သို့ ပြင်ပပညာရှင်များနှင့် ဖွဲ့စည်းထားသော ဥပဒေရေးရာအထောက်အကူပြုအဖွဲ့မျိုး ဖွဲ့စည်းထားရှိခြင်း မရှိပေ။

တစ်ဦးချင်းစီ၏ အခြင်းအရာများ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ စွမ်းဆောင်ရည်ထိရောက်ရေးတွင် ၎င်းလွှတ်တော်များ၏ အကြီးအကဲများ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ အထူးအရေးပါကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏ ပင်ကိုစွမ်းဆောင်ရည်၊ အလျော့အတင်းဆောင်ရွက်နိုင်မှုနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် အပြန်အလှန် လေးစားသမှု ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်နိုင်ခြင်းစသည့် အရည်အသွေးများသည် လွှတ်တော်များ စွမ်းဆောင်ရည်အပေါ်တွင် သိသာစွာသက်ရောက်ကြောင်း လေ့လာမှုအတွင်းဖြေဆိုပေးခဲ့သော ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ သတင်းမီဒီယာများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။

အသေးစိတ်လေ့လာမှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော် ၈ ခုအနက် ၄ ခုတွင်သာ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏ ထက်မြက်သော ခေါင်းဆောင်မှုစွမ်းရည်ကြောင့် ယင်းလွှတ်တော်များ အတိုင်းအတာတစ်ခုထိ အောင်မြင်စေခဲ့ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းလွှတ်တော် ၄ ခုမှာ မွန်၊ တနင်္သာရီ၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်တို့ဖြစ်သည်။ ဥက္ကဋ္ဌများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်ကြောင့် ယင်းလွှတ်တော်များတွင် ထိရောက်မှုများရှိခဲ့ကြောင်းကို လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသာမက ဒေသအခြေပြုအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သတင်းမီဒီယာများကလည်း အတည်ပြုပြောကြားသည်။ ထူးခြားသည်မှာ ယင်းလွှတ်တော် ၄ ခုအနက် ၂ ခု၏ဥက္ကဋ္ဌများမှာ အရပ်ဘက်တာဝန်များမှ ကူးပြောင်းလာသူများဖြစ်ပြီး အခြား ၂ ဦးမှာ တပ်မတော်တွင် ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ယူခဲ့သူများဖြစ်သည်။ မွန်နှင့်စစ်ကိုင်းလွှတ်တော်များ၏ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများသည် အရပ်ဘက်တာဝန်ယူခဲ့သူများဖြစ်ပြီး တနင်္သာရီနှင့်ဧရာဝတီလွှတ်တော်များမှ ဥက္ကဋ္ဌများသည် တပ်မတော်တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့သူ

များ ဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးဘက်နှင့်ဆက်ဆံရေး အထူးသဖြင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် သြဇာအာဏာချုပ်ချိန်ဆက်ဆံနိုင်မှု အတိုင်းအတာသည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ထိရောက်စွာစွမ်းဆောင်နိုင်ရေးတွင် အရေးပါကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်းအချက်သည် ယခုကဲ့သို့သော အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလတွင် ပိုမိုအရေးပါသည်ဟု မှတ်ယူနိုင်သည်။ အသေးစိတ်လေ့လာမှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအနက် မွန်၊ တနင်္သာရီ၊ စစ်ကိုင်းနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များ၏ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများသည် သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် အပြန်အလှန်လေးစားသမှုရှိသည့် ဆက်ဆံရေးမျိုးတည်ဆောက်ထားနိုင်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ဆက်ဆံရေးအတိုင်းအတာတွင် ကွာခြားမှုအနည်းအကျဉ်းရှိနိုင်သော်လည်း ယင်းဒေသများတွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ဝန်ကြီးချုပ်အကြား ဆက်ဆံရေးသည် သမမျှတ၍ အပြန်အလှန် လေးစားမှုအသွင်ဆောင်ကြောင်း သုံးသပ်တွေ့ရှိရသည်။

အထူးအားဖြင့် မွန်နှင့်စစ်ကိုင်းလွှတ်တော်များတွင် အရပ်ဘက်နောက်ခံရှိသော လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ တပ်မတော်တွင် ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ယူခဲ့ဖူးသူ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များအား ဆက်ဆံရေးအသွင်ကောင်း တည်ဆောက်ထားပြီး ၎င်းတို့၏လွှတ်တော်များ၏ အခန်း ကဏ္ဍကို အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍအောက် နိမ့်ပါးမှုမရှိစေရေး ကောင်းစွာ ထိန်းကျောင်းနိုင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဤသို့သော စွမ်းဆောင်မှုသည် အခြားဒေသများရှိ လွှတ်တော်များ၊ အစိုးရဌာနများ၏ အသိအမှတ်ပြုမှုကိုရရှိသည်သာမက ဒေသအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ မီဒီယာများနှင့် အတိုက်အခံနိုင်ငံရေးပါတီများသည်ပင်လျှင် ထုတ်ဖော်ချီးကျူးကြသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုခဲ့ရာတွင် ဖြေကြားခဲ့သူအများစု၏ဆိုအရ ယေဘုယျအားဖြင့် တပ်မတော်တွင် ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ယူခဲ့ဖူးသူများကသာလျှင် လွှတ်တော်နှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆက်ဆံမှုတွင် အသာစီးရယူလေ့ရှိကြောင်းနှင့် ယင်းသို့တာဝန်ယူခဲ့ ခဲ့သူများဦးဆောင်သည့် လွှတ်တော်များသာလျှင် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်နှင့်ဆက်ဆံရာတွင် လွှတ်တော်၏ကဏ္ဍကို ထိန်းပေးနိုင်သည်ဟုဆက်ဆံကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းသို့ဖြစ်လေ့ဖြစ်ထရှိကြောင်း အများစုကထင်မြင်ယူဆသော်လည်း မွန်နှင့်စစ်ကိုင်းလွှတ်တော်များ၏ အရပ်ဘက်နောက်ခံရှိသော လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ တပ်မတော်တွင် ထိပ်ပိုင်းတာဝန်ယူခဲ့ဖူးသည့် တစ်ဖက်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် အပြန်အလှန် လေးစားသမှုရှိသည့်ဆက်ဆံရေးကို တည်ဆောက်ထားနိုင်သည့် အနေအထားမှာ အသွင်ကူးပြောင်းရေးကာလအတွက် အထောက်အကူဖြစ်ကြောင်း ဖြေကြားသူများမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ (လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များ၏ နောက်ခံအချက်အလက်နှင့် ၎င်းတို့အချင်းချင်းကြားဆက်ဆံရေးကို နောက်ဆက်တွဲ(၈)တွင် ဖော်ပြပါ။)

မွန်နှင့်စစ်ကိုင်းလွှတ်တော်များနှင့်နှိုင်းစာလျှင် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးနှင့် ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၌ ခေါင်းဆောင်မှုပေးနိုင်စွမ်း အားနည်းခဲ့သည်ကိုတွေ့ရှိရပြီး ယင်းအချက်ကတက်ကြွသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဥပဒေပြုရေးရာနှင့် ထိန်းကျောင်းမှုရေးရာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များအတွက် အတားအဆီးသဖွယ် ဖြစ်ခဲ့သည်။ ယင်းလွှတ်တော်များရှိ တက်ကြွသောလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့၏ဥပဒေရေးရာ စွမ်းဆောင်ချက်များကို လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ ခွင့်ပြုခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ လွှတ်တော်ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေများမှ ချမှတ်ထားသည့်အတိုင်း ဥပဒေမူကြမ်းတင်သွင်းခြင်းနှင့် အဆိုတင်သွင်းခြင်းကိစ္စများနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ပုံမှန်လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအတိုင်း ဆောင်ရွက်နိုင်သည်မရှိဘဲ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများကို အရင်ဦးဆုံး အသိပေးရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းအရဆိုလျှင် ဥပဒေမူကြမ်းနှင့်အဆိုများသည် လွှတ်တော်ရုံးများမှတစ်ဆင့် တိုက်ရိုက်ပေးပို့တင်သွင်းနိုင်သည်။ ဖော်ပြပါအတားအဆီးများကြောင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ဥပဒေပြုရေးရာ ကြိုးပမ်းမှုများ အချည်းနှီးဖြစ်ခြင်းကို ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်တွင် သိသာစွာတွေ့ရှိရသည်။

“ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်း စီမံကိန်းတွေအပေါ် သုံးသပ်တဲ့အဆိုကိုလည်း သူက (လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ)က တင်ခွင့် မပေးခဲ့ဘူး။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရ ဒုက္ခရောက်မှာစိုးလို့။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးစည်ပင်ဥပဒေကြမ်းအတွက် အဆိုတင်တာကန့်ကွက်ခံရတယ်။ အလားတူ ဥပဒေကြမ်းကို စည်ပင်ဌာနက တင် တော့ နောက်မှ တင်တာတောင် အောင်သွားတယ်”

ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်

မွန်နှင့်ရန်ကုန်လွှတ်တော်များရှိ တက်ကြွသောကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဥပဒေပြုရေးရာနှင့်ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းမှုများသည် ထူးခြားသောသာမန်များအဖြစ် လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ မှတ်တမ်းတင်ခဲ့ပါသည်။ ယင်းသာမန်များအရ တစ်ဦးချင်းစီ၏ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများနှင့် အရည်အသွေးများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ခိုင်မာအားကောင်းရေးအပေါ်တွင် သိသာစွာသက်ရောက်မှုရှိပြီး ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးဘက်မှ လွှမ်းမိုးမှုပြုလာသည်ကိုလည်း ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီမှ ထိရောက်စွာထိန်းကျောင်းခဲ့သည့်ပုံစံအားလည်း ပေါ်လွင်စေပါသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်းဖြေဆိုပေးခဲ့သူ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၊ ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သတင်းမီဒီယာများမှပုဂ္ဂိုလ်များ၊ အုပ်ချုပ်ရေးဘက်မှဝန်ကြီးများနှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများမှတာဝန်ရှိသူများမှ မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သော မွန်ဒေသလုံးဆိုင်ရာဒီမိုကရေစီပါတီမှ ဦးအောင်နိုင်ဦးအား ၎င်း၏ဥပဒေပြုရေးရာနှင့် လွှတ်တော်ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများကို ထုတ်ဖော်ချီးကျူးခဲ့ကြပါသည်။ ဦးအောင်နိုင်ဦး၏ ကြိုးပမ်းလုပ်ဆောင်ချက်အကျဉ်းအား အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော သာမန်(၃)တွင်ကြည့်ပါ။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်မှ တစ်သီးပုဂ္ဂလကိုယ်စားလှယ်ဖြစ်သူ ဒေါ်ညိုညိုသင်းနှင့် အမျိုးသားဒီမိုကရေစီပါတီသစ်ပါတီမှ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် ဦးကျော်နှင့် ရခိုင်အမျိုးသားပါတီမှ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ် ဒေါက်တာဇော်အေးမောင်တို့သည်လည်း ၎င်းတို့၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများအတွက် ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများနှင့် သတင်းမီဒီယာများမှ ပြောဆိုချီးကျူးခဲ့ကြပါသည်။ ဒေါ်ညိုညိုသင်း၏ဆောင်ရွက်ချက်အကျဉ်းကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော သာမန်(၂)တွင် ကြည့်ပါ။ သက်ဆိုင်ရာ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများနှင့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနဘက်မှ လွှတ်တော်အပေါ် လွှမ်းမိုးခြယ်လှယ်သည့်ကိစ္စရပ်များကို ပီပီပြင်ပြင်ပြန်လည်ထိန်းကျောင်းမှုပြုရန် ၎င်းတို့၏တက်ကြွစွာဆောင်ရွက်ချက်များအား ရည်ညွှန်း၍ ၎င်းတို့အား Watch Dogs များသဖွယ် ခိုင်းနှိုင်းရှုမြင်ကြသည်ကို တွေ့ရသည်။

သာမန်(၂)ဒေါက်တာညိုညိုသင်း၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်(၂၀၁၀- ၂၀၁၅)၏ ဆောင်ရွက်ချက်အကျဉ်း

အမည်	။	။	ညိုညိုသင်း
လူမျိုး	။	။	ဗမာ
ပညာအရည်အချင်း	။	။	ဥပဒေပါရဂူဘွဲ့ (ဂျပန်နိုင်ငံ)၊ LL.M (Japan)၊ LL.B (YU)၊ ဂျပန်ဘာသာစကားဒီပလိုမာဘွဲ့(UFL)၊ ပြင်သစ်ဘာသာစကားဒီပလိုမာဘွဲ့ (UFL)
အလုပ်အကိုင်	။	။	ဒါရိုက်တာဘုတ်အဖွဲ့ဝင် Yangon Watch အဖွဲ့၊ (နိုင်ငံရေးနှင့် ဥပဒေရေးရာ တက်ကြွလှုပ်ရှားသောအဖွဲ့)၊ ဥပဒေအတိုင်ပင်ခံ
မဲဆန္ဒနယ်	။	။	ဗဟန်း ၂
ကိုယ်စားပြုနိုင်ငံရေးပါတီ	။	။	တစ်သီးပုဂ္ဂလ
နိုင်ငံရေးဖြတ်သန်းမှု	။	။	၂၀၁၀-၂၀၁၅ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်၊ ၂၀၁၅ အထွေထွေရွေးကောက်ပွဲတွင် ဗဟန်းမဲဆန္ဒနယ်ကိုယ်စားပြု ပြည်သူ့လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နေရာအတွက် ယှဉ်ပြိုင်ခဲ့သော်လည်း ပြန်လည်ရွေးကောက်ခံရခြင်းမရှိပေ။

ဥပဒေပြုရေးရာကြိုးပမ်းမှုများ ။ ။ ဒေါ်ညိုညိုသင်းသည် ဥပဒေမူကြမ်းနှင့် နည်းဥပဒေများစွာကိုပြုစု၍ လွှတ်တော်သို့တင်သွင်းရန် ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း အများစုမှာ အောင်မြင်မှုမရရှိခဲ့ပေ။ ယင်းဥပဒေမူကြမ်းများအနက် သိသာထင်ရှားသော လုပ်ဆောင်ချက်များမှာ-

- ရွှေတိဂုံဘုရားဂေါပကဥပဒေမူကြမ်း။ ယင်းဥပဒေမူကြမ်းမှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်မှ ယင်းဥပဒေပြုရေးကိစ္စရပ်သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် ဥပဒေပြုရေးအခွင့်အာဏာနှင့် မသက်ဆိုင်ဟုဆိုကာ တင်သွင်းခွင့်မရခဲ့ပေ။
- ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးဥပဒေမူကြမ်း။ ယင်းဥပဒေမူကြမ်းကို ဒေါ်ညိုညိုသင်းမှပြုစုရေးဆွဲ၍ ၂၀၁၁ ခုနှစ်တွင် တင်သွင်းရန်ကြိုးပမ်းခဲ့သော်လည်း မအောင်မြင်ခဲ့ပေ။ ၂၀၁၃ ခုနှစ်တွင်မူ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်မှ အလားတူမူကြမ်းအားတင်သွင်းခဲ့ပြီး ရန်ကုန်မြို့တော်စည်ပင်သာယာရေးကော်မတီဥပဒေဟု

အတည်ပြုပေးခဲ့သည်။

- အခွန်ရာဇဝတ်ဥပဒေမူကြမ်း။ ဒေါ်ညိုညိုသင်းမှတင်သွင်းခဲ့သော အဆိုပါမူကြမ်းမှာ အောင်မြင်မှုမရခဲ့သော်လည်း သက်ဆိုင်ရာဌာနမှ အလားတူစည်းမျဉ်းများအား အမိန့်အဖြစ်ထုတ်ပြန်ခဲ့သည်။
- ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးအတွင်းရှိ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများအား စစ်ဆေးခြင်းဆိုင်ရာဥပဒေမူကြမ်း။ ယင်းဥပဒေမှာ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ်နှင့် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌတို့ထံမှ သဘောတူညီမှုမရ၍ အထမမြောက်ခဲ့ပေ။

ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာကြိုးပမ်းမှုများ ။ ။ နိုင်ငံတော်သမ္မတဦးသိန်းစိန်လက်ထက်တွင် ဒေါ်ညိုညိုသင်းသည် အဆိုပေါင်း(၄၀)ကျော်၊ မေးခွန်းပေါင်း(၄၀၀) ကျော်တင်သွင်း၍ အထူးခြားဆုံးသော တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အဖြစ် ရပ်တည်ခဲ့သည်။ သူမသည် ပြည်သူ့ရေးရာကိစ္စရပ်များအတွက် အသုံးအစွဲများ၊ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ၏အားနည်းချက်များနှင့် ပြည်သူလူထုအတွက် အကျိုးသက်ရောက်မှုမရှိသည်များကို အဓိကခိုင်ခံစောင့်ကြည့်ထိန်းကျောင်းသူအဖြစ် နာမည်ကြီးခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် လွှတ်တော်၌ သူမတင်ပြဆွေးနွေးမည့်အကြောင်းအရာနှင့်စပ်လျဉ်းလျှင် ပြည်သူလူထုသို့ဦးစွာချပြခြင်း၊ မီဒီယာသို့ အသိပေးခြင်းများဖြင့်လည်း နာမည်ကောင်းရခဲ့သည်။ သူမ၏မီဒီယာများအပေါ် ပွင့်လင်းမှုကြောင့် ပြည်သူလူထုမှ သတင်းအချက်အလက်များစွာ သိရှိခဲ့ရသည်။ သူမ၏လုပ်ဆောင်ချက်များအတွက် ပြည်တွင်းနှင့်နိုင်ငံတကာမှ ဂုဏ်ပြုဆုများစွာ ရရှိခဲ့သည်။ ၎င်းဆုများမှာ ၂၀၁၂ တွင် Women's Rights and Politics ဆု၊ ၂၀၁၁ မှ ၂၀၁၅ ထိ လူထုရှေ့ဆောင်ဆု၊ လွှတ်တော်တွင်းမှ သံမဏိနှင့်ဆီသူရဲကောင်းဆု၊ တစ်ကောင်တည်းခြင်သော်လည်းကောင်း၊ Rising Star ဆုနှင့် သတင်းလူသားဆုများဖြစ်သည်။ ၎င်းအပြင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်အတွက် လွှမ်းမိုးမှုအရှိဆုံး ကမ္ဘာ့အမျိုးသမီး ၁၀၀ စာရင်းအတွက် အမည်တင်သွင်းခံခဲ့ရသည်။

သာဓက(၃) ဒေါက်တာအောင်နိုင်ဦး၊ ပထမအကြိမ် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်

အမည်	။	။	အောင်နိုင်ဦး
လူမျိုး	။	။	မွန်
ပညာအရည်အချင်း	။	။	B.V.Sc
အလုပ်အကိုင်	။	။	ကိုယ်ပိုင်စီးပွားရေး (ဓာတ်ပုံလုပ်ငန်း)
မဲဆန္ဒနယ်	။	။	ချောင်းဆုံ ၁
ကိုယ်စားပြုနိုင်ငံရေးပါတီ	။	။	မွန်ဒေသလုံးဆိုင်ရာဒီမိုကရေစီပါတီ
နိုင်ငံရေးဖြတ်သန်းမှု	။	။	ပထမအကြိမ်မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်နှင့် ဒုတိယအကြိမ် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ

ဥပဒေပြုရေးရာကြိုးပမ်းမှုများ ။ ။ ဥပဒေမူကြမ်း ၃ ခုအား ပြုစုရေးဆွဲ၍ တင်သွင်းခဲ့သည်။ ယင်းတို့မှာ (၁) မွန်ပြည်နယ်ဇာတ်ရုံများ ကြီးကြပ်ရေးဆိုင်ရာဥပဒေမူကြမ်း၊ (၂) မွန်ပြည်နယ် အိမ်တွင်းစက်မှုလက်မှုလုပ်ငန်းများ ဥပဒေမူကြမ်း၊ (၃) အလတ်စားနှင့် အသေးစားလျှပ်စစ်ဓာတ်အား ထုတ်လုပ်ဖြန့်ဖြူးရေးဥပဒေမူကြမ်းတို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့အနက် ပထမနှင့်ဒုတိယဥပဒေမူကြမ်းများမှာ ဥပဒေအဖြစ်အတည်ပြုပြီးဖြစ်၍ တတိယတစ်ခုသည်သာ လေ့လာမှုပြုခဲ့သည့်အချိန်ထိ ဆွေးနွေးဆဲအဆင့်တွင် ကျန်ရှိသည်။

ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာကြိုးပမ်းမှုများ ။ ။ ဦးအောင်နိုင်ဦးအနေဖြင့် ဥပဒေ၊ အဆို၊ မေးခွန်းအပေါ် အကောင်အထည်ဖော်မှု လေ့လာသုံးသပ်ရေးကော်မတီအား ဥပဒေ၊ အဆို၊ မေးခွန်းအပေါ်အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် ဒေသန္တရစီမံကိန်း၊ အရအသုံးငွေစာရင်းကိစ္စရပ်များ လေ့လာသုံးသပ်ရေးကော်မတီဟူ၍ ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းခဲ့ပြီး ဒေသန္တရအစိုးရ၏ စီမံကိန်းအကောင်အထည်ဖော်မှုများအပေါ် လွှတ်တော်၏ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ အခွင့်အာဏာ ပိုမိုသက်ရောက်မှုရှိစေရန် ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ယင်းလွှတ်တော်ကော်မတီ၏ဥက္ကဋ္ဌအဖြစ် ဦးအောင်နိုင်ဦးအား ဦးဆောင်ပေးနိုင်ရန် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌကိုယ်တိုင် အဆိုပြုတာဝန်ပေးခဲ့သည်။ ၎င်းအပြင် အစိုးရ၏ရသုံးဘဏ္ဍာရေး

ဥပဒေအပေါ် သုံးသပ်သည့်ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ်တွင် အဓိကဦးဆောင်မှုပေးခဲ့သည်။ ၎င်း၏ပထမလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်သက်တမ်းကာလအတွင်း အဆိုမေးခွန်းပေါင်း(၄၀)ကျော် တင်သွင်းခဲ့သည်။ ဦးအောင်နိုင်ဦးသည် လွှတ်တော်၌တင်သွင်းခဲ့သော ဥပဒေမူကြမ်းများနှင့် မွန်ပြည်နယ်တွင်းဆောင်ရွက်ရန်ရှိသော ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ အား ပြည်သူလူထုသို့ အသိပေးတိုင်ပင်မှုများကို ကနဦးစတင်ခဲ့သူလည်းဖြစ်သည်။

ထိန်းကျောင်းရေး

ထိန်းကျောင်းရေးသည် လွှတ်တော်၏အဓိကအကျဆုံးသော တာဝန်ဝတ္တရားဖြစ်သည်ဟု လေ့လာသုံးသပ်မှု အတွင်း ဖြေဆိုသူအများစုက ပြောဆိုကြသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များတွင် ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ ဆောင်ရွက်ချက်(၄)ခုအား အဓိက တွေ့မြင်ခဲ့ရသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာဆောင်ရွက်ချက်များ၏ ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာသည် လွှတ်တော်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအတွင်း မတူညီကြပေ။ ယင်းဆောင်ရွက်ချက်(၄)ခုမှာ (၁) ကော်မတီများမှတစ်ဆင့် ထိန်းကျောင်းခြင်း၊ (၂) အဆိုများဖြင့် ထိန်းကျောင်းခြင်း၊ (၃) မေးခွန်းများဖြင့် ထိန်းကျောင်းခြင်း၊ (၄) တင်သွင်း လာသော တိုင်ကြားစာ၊ အသနားခံစာများအပေါ် စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုများပြုခြင်းဖြင့် ထိန်းကျောင်းခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ မွန်နှင့်တနင်္သာရီလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ အစိုးရဌာနများမှ တာဝန်ရှိသူများအား လွှတ်တော်သို့ အခါအားလျော်စွာ ဖိတ်ကြား၍ ၎င်းတို့သိရှိလိုသော မူဝါဒများ၊ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ မေးမြန်းဖြေကြားမှုများ ပြုလုပ်ခဲ့ကြောင်း သိရသည်။ ယင်းဆောင်ရွက်ချက်များကို ၎င်းတို့မှ “လွှတ်တော်ကြားနာမှုများ”အဖြစ် ခေါ်ဆိုသော်လည်း ယင်းကြားနာမှုများသည် မည်မျှအတိုင်းအတာအထိ ထိရောက်သည်ကိုမူ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုမှ အပြည့်အဝတိုင်းတာနိုင်ခြင်း မရှိပေ။ သို့ရာတွင် ယင်းလွှတ်တော်များမှ အဆိုပါကြားနာမှုများ ဆောင်ရွက်နိုင်ခဲ့သည့်အပေါ် အားရကျေနပ်ခဲ့ကြပြီး သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများကိုလည်း ယင်းတို့၏လွှတ်တော်နှင့်ပူးပေါင်း ဆောင်ရွက်မှုအတွက် အသိအမှတ်ပြုပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုနှင့် အတားအဆီးများ

လေ့လာမှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များ၏ ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာကော်မတီများသည် အားနည်းနေသေးကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ မွန်၊ တနင်္သာရီနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များရှိ အချို့သော ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ ကော်မတီများသာလျှင် ပုံမှန်လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းကော်မတီများကို အောက်တွင် ဖော်ပြထားသည်။

မွန်	တနင်္သာရီ	ဧရာဝတီ
ဥပဒေ အဆို၊ မေးခွန်းအပေါ်အကောင် အထည်ဖော်မှုနှင့် ဒေသန္တရစီမံကိန်း၊ အရအသုံးငွေစာရင်း ကိစ္စရပ်များ လေ့လာသုံးသပ်ရေးကော်မတီ	လွှတ်တော်အာမခံချက်များ၊ ကတိများ၊ တာဝန်ခံချက်များ နှင့် တိုင်ကြားစာ၊ အသနားခံစာစစ်ဆေးကော်မတီ	တရားစီရင်ရေး၊ ဥပဒေရေးရာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် အစိုးရ၏အာမခံချက်များ၊ ကတိများ၊ တာဝန်ခံချက်များ စီစစ်ရေးကော်မတီ
ဥပဒေရေးရာနှင့် အထွေထွေကိစ္စရပ်များ လေ့လာသုံးသပ်ရေးကော်မတီ		

လေ့လာသုံးသပ်မှုမှတွေ့ရသည်မှာ လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် ပုံမှန်အားဖြင့် ကော်မတီ ၃ ရပ်ရှိသည်။ ယင်းတို့မှာ ဥပဒေပြုရေးကော်မတီ၊ ကိုယ်စားလှယ်စစ်ဆေးရေးကော်မတီနှင့် တိုင်းရင်းသားရေးရာကော်မတီတို့ ဖြစ်သည်။ ကရင်၊ ရခိုင်နှင့် ရန်ကုန်လွှတ်တော်များမှလွဲ၍ ကျန်လွှတ်တော်များ၌ အဆိုပါကော်မတီများအပြင် အခြားသောထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ လုပ်ငန်းစဉ်များအတွက် ရည်ရွယ်သည့်ကော်မတီများ ထပ်မံဖွဲ့စည်းထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ဖွဲ့စည်းထားရှိသော ကော်မတီအရေအတွက်မှာမူ လွှတ်တော်တစ်ခုနှင့်တစ်ခုအတွင်း လွန်စွာကွဲပြားခြားနားသည်။ မွန်လွှတ်တော်တွင် ကော်မတီ ၂ ခု ထပ်မံဖွဲ့စည်းထားပြီး ရခိုင်နှင့်ဧရာဝတီလွှတ်တော်များတွင် ကော်မတီ ၁၀ ခုထက်မနည်း ထပ်မံဖွဲ့စည်းထားကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်းကော်မတီများအနက် မွန်လွှတ်တော်ရှိကော်မတီများ၏ ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်မှုများသည် အခြားလွှတ်တော်များ၏ ကော်မတီများနှင့်နှိုင်းယှဉ်လျှင် အကောင်းဆုံးဆောင်ရွက်ခဲ့သည့် ဥပမာများဖြင့် လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တွေ့ရှိမှတ်တမ်းတင်ထားသည်။ အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော သာဓက(၄)တွင် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ရှိကော်မတီများ၏ စွမ်းဆောင်ချက်အချို့ကို ဖတ်ရှုနိုင်သည်။

သာဓက(၄) မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာကော်မတီများ၏ ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်ချက်များ

မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော် ၂၀၁၀- ၂၀၁၅အတွင်း ကော်မတီစုစုပေါင်း ၅ ခုရှိခဲ့သည်။ မဖြစ်မနေဖွဲ့စည်းလေ့ရှိသော ကော်မတီ ၃ ခုအပြင် ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာအတွက် နောက်ထပ်ကော်မတီ ၂ ခု ထပ်မံဖွဲ့စည်းထား ခြင်းဖြစ်သည်။ ယင်းကော်မတီ ၂ ခုမှာ ဥပဒေရေးရာနှင့် အထွေထွေကိစ္စရပ်များ လေ့လာသုံးသပ်ရေးကော်မတီ၊ ဥပဒေ၊ အဆို၊ မေးခွန်းအပေါ်အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် ဒေသန္တရစီမံကိန်းအရ အသုံးငွေစာရင်းကိစ္စရပ်များ လေ့လာသုံးသပ်ရေး ကော်မတီ တို့ဖြစ်သည်။ ယင်းကော်မတီ ၂ ခုတွင် အရေးပါသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်မဟုတ်သူပုဂ္ဂိုလ်များ အထူးသဖြင့် ပညာရပ်ဆိုင်ရာနယ်ပယ်မှပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ဥပဒေရေးရာကျွမ်းကျင်သူများ၊ အုပ်ချုပ်ရေးအတွေ့အကြုံရှိခဲ့ သူများ၊ အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းမှပုဂ္ဂိုလ်များအစရှိသဖြင့် ပြင်ပပုဂ္ဂိုလ်(၁၇)ဦးထိ ပါဝင်ကြောင်း တွေ့ရသည်။ ယင်း ကော်မတီ ၂ ခုသည် ပုံမှန်စည်းဝေး တွေ့ဆုံကြကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ၂၀၁၅ ခုနှစ်မှစ၍ နှစ်ပတ်တစ်ကြိမ် တွေ့ဆုံ ဆွေးနွေးလေ့ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ယင်းအစည်းအဝေးများတွင် တာဝန်ရှိသူများမှ လေ့လာစိစစ်သုံးသပ်မှုများ ၏တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုအခြေအနေများနှင့် တွေ့ရှိချက်များကို ပြန်လည်ဆွေးနွေး၍ လွှတ်တော်တာဝန်ရှိသူများထံသို့ ပြန်လည်တင်ပြကြသည်။ ယင်းအစည်းအဝေးများသို့ အစိုးရဌာနများဘက်မှ တာဝန်ရှိသူများကိုလည်း အခါအား လျော်စွာဖိတ်ကြား၍ ထပ်မံသိရှိလိုသည်များ ဆွေးနွေးရန်ရှိသည်များကို ဆွေးနွေးမှုပြုအဖြေရှာရန် ကြိုးပမ်းကြ သည်။ မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ကိုယ်စားလှယ်အများမှ ယင်းအစည်းအဝေးများကို "လွှတ်တော်ကြားနာမှုအစည်း အဝေး"များအဖြစ်ခေါ်ဆို၍ ယင်းအစည်းအဝေးများသည် လွှတ်တော်စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်ရေးအတွက် အထောက် အကူဖြစ်ကြောင်းလည်း ပြောဆိုကြသည်။ သို့ရာတွင် ယင်းအစည်းအဝေးများ၌ ဒေသန္တရအစိုးရဌာနများဘက်မှ ပူးပေါင်းပါဝင်မှု နည်းပါးနေသေးကြောင်းနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ထိန်းကျောင်းမှုရေးရာ အတွေ့အကြုံ များလည်း နည်းပါးနေသေးကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုသည်။

ထိန်းကျောင်းမှုရေးရာကို အဆိုနှင့်မေးခွန်းများ တင်သွင်းခြင်းအားဖြင့် ဆောင်ရွက်ခြင်းသည် လေ့လာသုံးသပ်မှုပြု ခဲ့သောလွှတ်တော်များအနေဖြင့် ပုံမှန်နှင့်လွယ်လင့်တကူ ဆောင်ရွက်နိုင်သော ထိန်းကျောင်းမှုလုပ်ငန်းစဉ်အဖြစ် ရှုမြင် ကြောင်း ဖြေဆိုသူအားလုံးမှ ပြောဆိုကြသည်။ အဆိုနှင့်မေးခွန်းများတင်သွင်းခြင်းသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် များအတွက် နက်နဲကျယ်ပြန့်သော ဥပဒေရေးရာအသိရှိရန် မလိုအပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ လွှတ် တော်ရုံးများမှရှိခဲ့သော အချက်အလက်များအရ ဧရာဝတီနှင့်ရခိုင်လွှတ်တော်များသည် ၎င်းတို့၏ ပထမ ၅ နှစ်တာ သက်တမ်းအတွင်း အဆိုနှင့်မေးခွန်းတင်သွင်းမှုအကြိမ်ရေ ၁၈၉၇ ကြိမ်နှင့် ၁၆၀၃ ကြိမ် အသီးသီးတင်သွင်းလျက် အဆို နှင့်မေးခွန်းအများဆုံး တင်သွင်းခဲ့သော လွှတ်တော်များဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရသည် (ဇယား (၁၀) တွင် ကြည့်ရှုပါ။)

ဇယား (၁၀) လေ့လာခဲ့သောလွှတ်တော်များ၌ တင်သွင်းခဲ့သောအဆိုနှင့်မေးခွန်းအချုပ်ဇယား

Particular	ကရင်	မွန်	ရခိုင်	ရှမ်း	ဧရာဝတီ	စစ်ကိုင်း	တနင်္သာရီ	ရန်ကုန်
အဆို	၄၇	၄၅	၈၁	၃၆	၁၂၆	၃၈	၁၀	အချက်အလက် မရရှိ
မေးခွန်း	၂၂၉	၄၉၀	၁၅၂၂	၆၅၅	၁၇၇၁	၇၁၃	၅၃၆	အချက်အလက် မရရှိ
စုစုပေါင်း	၂၇၆	၅၃၅	၁၆၀၃	၆၉၁	၁၈၉၇	၇၅၁	၅၄၆	အချက်အလက် မရရှိ

လွှတ်တော်များ၌ တင်သွင်းခဲ့သော အဆိုနှင့် မေးခွန်းများကို သက်ဆိုင်ရာအုပ်ချုပ်ရေးဌာနများဘက်မှ တုန့်ပြန်မှုများ သည်လည်း ပုံစံအမျိုးမျိုးရှိပြီး ယင်းအဆိုနှင့် မေးခွန်းများ၏ ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာကို မှန်းဆရန်ခက်ခဲကြောင်း တွေ့ရ သည်။ လွှတ်တော်မှ တင်သွင်းသော အဆိုနှင့် မေးခွန်းများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများမှ တာဝန်ရှိသူဝန်ကြီး များ၊ ဌာနအကြီးအကဲများမှ တာဝန်ယူဖြေရှင်းပေးရန် တာဝန်ခံသည့်အပေါ်တွင်မူတည်၍ ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ကတိ ကဝတ်များအဖြစ် တရားဝင် မှတ်တမ်းတင်ခြင်း ခံရလေ့ရှိသည်။ ယင်းသို့ အစိုးရကတိကဝတ်အဖြစ် မှတ်တမ်းမဝင်သော အဆိုနှင့် မေးခွန်းများမှာမူ လွှတ်တော်၌သာ မှတ်တမ်းထားရှိ ထိန်းသိမ်းထားသည်။ အစိုးရကတိကဝတ်ဖြစ်သွားသော အဆိုနှင့် မေးခွန်းအရေအတွက်ကို အောက်ဖော်ပြပါဇယား(၁၁)တွင် ဖော်ပြထားသည်။

ဇယား(၁၁) အစိုးရ၏ကတိကဝတ်အဖြစ် ရောက်ရှိလာသည့်အဆို မေးခွန်းအရေအတွက်ပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	အဆိုနှင့်မေးခွန်း စုစုပေါင်း	ကတိကဝတ် စုစုပေါင်း	ကတိကဝတ်အဖြစ် ရောက်ရှိလာသည့် အဆိုမေးခွန်း ရာခိုင်နှုန်း
ကရင်	၂၆၆	၂၇	၁၀%
မွန်	၅၂၄	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ
ရခိုင်	၁၅၈၅	၁၃၄၉	၈၅%
ရှမ်း	၆၇၁	၆	၁%
ဧရာဝတီ	၁၈၁၉	၁၃၅၁	၇၄%
စစ်ကိုင်း	၇၅၁	၄၂၆	၅၇%
တနင်္သာရီ	၅၄၆	၂၄၆	၄၅%
ရန်ကုန်	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ

သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများမှ လွှတ်တော်တွင် တင်သွင်းသည့် အဆိုနှင့် မေးခွန်းများမှဖြစ်ပေါ်လာသော ကတိကဝတ်များ အပေါ် ဖြေရှင်းပေးမှု အကောင်အထည်ဖော်ပေးမှုများ ပြီးမြောက်မှုအပေါ်တွင် တိုင်းတာသည့်စံနှုန်းများမှာ လေ့လာခဲ့ သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များအတွင်း တူညီမှုမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပြီး ယင်းမတူညီမှုများကြောင့် အဆို၊ မေးခွန်းများအားဖြင့် ထိန်းကျောင်းခြင်းဆိုင်ရာ၏ ထိရောက်မှုအား တိုင်းတာရာတွင် အထူးအားနည်းချက်ဖြစ်လျက်ရှိ သည်။ အချို့လွှတ်တော်များတွင် တင်သွင်းလိုက်သောအဆိုမှာ အစိုးရ၏ကတိကဝတ်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ပြီးသည်နှင့် တစ်ပြိုင်နက် ယင်းအဆိုအား သက်ဆိုင်ရာ ဝန်ကြီးဌာနနှင့်ဌာန များမှ မည်သို့အကောင်အထည်ဖော်သည်ကို စတင် စောင့်ကြည့်မှုပြုကြသည်။ ယင်းသို့စောင့်ကြည့်ရာတွင် စောင့်ကြည့်ပုံနည်းနာ၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများနှင့် အကောင် အထည်ဖော်မှုပြီးမြောက်သည် မပြီးမြောက်သည်ကို စောင့်ကြည့်သည့်စံနှုန်းအချက်များ ကွဲပြားလျက်ရှိသည်။ အချို့ လွှတ်တော်များ အထူးသဖြင့် မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင် ကတိကဝတ်များအား မည်သည့်အတိုင်းအတာထိ အကောင် အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်သည်၊ ဖြေရှင်းပြီးစီးမှုရှိသည်ကို မြေပြင်အရောက် ပုံမှန်ကွင်းဆင်းကြည့်ရှုစစ်ဆေးမှုများ ပြုလုပ် လေ့ရှိသည်။ လွှတ်တော်ရုံးများမှ ကောက်ယူရရှိခဲ့သော အချက်အလက်များအရ လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သော လွှတ်တော် အများစုတွင် အစိုးရကတိကဝတ်များသည် အောင်မြင်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ပြီးမြောက်ကြောင်း မှတ်တမ်းပြုထား သည်ကို တွေ့ရသည်(ဇယား (၁၂)ကို ကြည့်ပါ)။ သို့သော် ယင်းသို့ သုံးသပ်အကဲဖြတ်သည့် နည်းစနစ်များမတူညီမှုအပေါ် တွင် ဖြည့်သွင်းထားသော ယင်းအချက်အလက်များ၏ ခိုင်မာမှုအတိုင်းအတာ မည်မျှရှိမည်ကို လေ့လာသုံးသပ်မှုမှ အကဲ ဖြတ်ရန်ခက်ခဲပြီး အကျိုးဆက်မှာ ယင်းအချက်အလက်များအပေါ်တွင် အခြေခံ၍ လွှတ်တော်များ၏ ထိရောက်မှုကို သုံးသပ်ရန် အားနည်းမှုရှိသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ အချက်အလက်များအရ ကတိကဝတ်ဖြစ် လာသော အဆိုမေးခွန်းများ အကောင်အထည်ဖော်မှုသည် ရာနှုန်းပြည့် ပြီးမြောက်လျက်ရှိသည်ကို ထောက်ရှုခြင်းအား ဖြင့် ယင်းအချက်အလက်၏ ခိုင်မာမှုအပေါ် ရှုမြင်သုံးသပ်မှုအမြင်များ ကွဲပြားနိုင်သည်။

^{၁၁} ဖော်ပြပါ အဆိုစုစုပေါင်းအရေအတွက်တွင် အစိုးရ၏တာဝန်ယူဖြေရှင်းမှုများအတွက်မရည်ရွယ်သော အဆိုများလည်းပါဝင်နေသည်။ ဥပမာ- အချို့သောအဆိုများ သည် ဒေသန္တရအစိုးရသို့မဟုတ် ပြည်ထောင်စုအစိုးရများ၏ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် ဆုံးဖြတ်ချက်များကို ချီးကျူးသင့်ကြောင်းအဆိုမျိုးကို ဆိုလိုသည်။

ဇယား(၁၂) ကတိကဝတ်များအကောင်အထည်ဖော်ပြီးမြောက်မှု အခြေအနေပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	ကတိ ကဝတ် စုစုပေါင်း	အကောင် အထည် ဖော်ပြီး	အကောင်အထည် ဖော်ဆဲ	ကျန်ရှိ	ဖျက်သိမ်း	အကောင် အထည် ဖော်ပြီး ရာခိုင်နှုန်း
ကရင်	၂၇	၅	၀	၂၂	၀	၁၉%
မွန်	အချက်အလက်မရရှိ	၃၅	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ
ရခိုင်	၁၃၄၉	၆၄၇	၃၉၁	၃၁၁	၀	၄၈%
ရှမ်း	၆	၆	၀	၀	၀	၁၀၀
ဧရာဝတီ	၁၃၅၁	၉၅၂	၃၈၈	အချက်အလက်မရရှိ	၁၁	၇၀%
စစ်ကိုင်း	၄၂၆	၃၇၃	၄၀	၀	၁၃	၈၈%
တနင်္သာရီ	၂၄၆	၁၈၉	၂၇	၀	၃၀	၇၇%
ရန်ကုန်	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ

တိုင်ကြားစာများကို မည်သည့်အတိုင်းအတာထိ ဖြေရှင်းပြီးစီးမှုရှိသည်ဆိုခြင်းကို လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များမှရရှိခဲ့သော လွှတ်တော်မှတ်တမ်းများမှမှန်းဆရန် မလွယ်ကူပေ။ ကတိကဝတ်အကောင်အထည်ဖော် ပြီးမြောက်မှုဆိုင်ရာ သုံးသပ်မှုနည်းနာများ ကွဲပြားသကဲ့သို့ ယခုတိုင်ကြားစာများ ဖြေရှင်းပြီးစီးမှုအခြေအနေကို သုံးသပ် ရာတွင်လည်း လွှတ်တော်များအချင်းချင်းကြား ကွဲပြားသောနည်းနာများကို ကျင့်သုံးလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရသည်။ သို့ ဖြစ်၍ လွှတ်တော်များအချင်းချင်းကြား ယင်းကိစ္စအပေါ် ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာ နှိုင်းယှဉ်သုံးသပ်ရန် ခက်ခဲသည်။ ဥပမာအားဖြင့် စွမ်းဆောင်မှုကောင်းသော မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင် တိုင်ကြားစာများအနက် ၂၂ ရာနှုန်းသာ ဖြေရှင်း ပြီးစီးကြောင်း မှတ်တမ်းတင်ထားပြီး ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင်မူ ရာနှုန်းပြည့်ဖြေရှင်းပြီးစီးကြောင်း မှတ်တမ်းပြုထား သည်ကို တွေ့ရသည်။

ဇယား(၁၃) တိုင်ကြားစာများဖြေရှင်းပြီးစီးမှု အခြေအနေပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	လက်ခံရရှိခဲ့သော တိုင်ကြားစာစုစုပေါင်း	ဖြေရှင်းပြီးစီးခဲ့သည့် တိုင်ကြားစာစုစုပေါင်း	ဖြေရှင်းပြီးစီးမှု ရာခိုင်နှုန်း
ကရင်	၁၄၁	၄၁	၂၉%
မွန်	၁၆၆၁	၃၇၀	၂၂%
ရခိုင်	၁၄၉	၁၃၉	၉၃%
ရှမ်း	၂၀၁	၂၀၁	၁၀၀%
ဧရာဝတီ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ
စစ်ကိုင်း	၇၃	၆၆	၉၀%
တနင်္သာရီ	၇၇၇	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ
ရန်ကုန်	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများအား ဘဏ္ဍာရေးအရအသုံးပေါ်တွင် ထိန်းကျောင်းမှုပြုရေးတွင်လည်း တိုင်း ဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များမှ စိန်ခေါ်မှုတစ်ရပ်သဖွယ် ရင်ဆိုင်ရလျက်ရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ဧရာ ဝတီလွှတ်တော်မှလွဲ၍ လေ့လာခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးအနေဖြင့် ဒေသန္တရဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးအပေါ်တွင် သုံး သပ်မှုပြု၍ ပြန်လည်ဆွေးနွေးမှုပြုရန် လုံလောက်သော အချိန်ရရှိခြင်းမရှိကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ ၎င်းတို့၏ အဆိုအရ သက်ဆိုင်ရာတိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရတို့မှတင်သွင်းသော ဘဏ္ဍာငွေ အရအသုံးဥပဒေကြမ်းအား လွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးမှုမပြုမီ တစ်ရက်သို့မဟုတ်နှစ်ရက်သာ ကြိုတင်၍ ၎င်းတို့လက်ဝယ်သို့ ရရှိလေ့လာမှုပြုရလေ့ ရှိကြောင်း သိရှိရသည်။

ယေဘုယျအားဖြင့် လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများတွင် ပုံမှန်ဆွေးနွေးမှုမပြုမီ ရသုံးဘဏ္ဍာရေးဥပဒေမူကြမ်းများကို လွှတ်တော်ရုံးများသို့ တိုက်ရိုက်တင်သွင်းသည်။ ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်တွင်မူ ယင်းဥပဒေမူကြမ်းကို ဥပဒေ

စိစစ်ရေးကော်မတီ^{၁၁} မှ ဦးစွာ တစ်ပတ် သို့မဟုတ် ဆယ်ရက်အချိန်ယူ၍ သုံးသပ်မှုပြုသည်။ ယင်းသို့ သုံးသပ်စဉ်အတွင်း ယင်းကော်မတီအဖွဲ့ဝင်များမှ တင်သွင်းလာသော ရသုံးမှန်းခြေစာရင်းအပေါ်တွင် ပြင်ဆင်ဖြည့်စွက်မှုများ ပြုလုပ်ရန် ကြိုတင်ပြင်ဆင်ထားပြီး ဥပဒေပြုရေးကော်မတီသို့ အတည်ပြုချက်အတွက် တင်သွင်းသုံးသပ်စေသည်။ ယင်းသုံးသပ်မှု အပြီးတွင်မှ လွှတ်တော် ပုံမှန်အစည်းအဝေးများတွင် ယင်းရသုံးမှန်းခြေဘဏ္ဍာရေးဥပဒေမူကြမ်းကို ဆွေးနွေးမှုပြုသည်။

နှစ်စဉ်တင်သွင်းလာသော ရသုံးဘဏ္ဍာရေးဥပဒေမူကြမ်းပေါ်တွင် မည်သို့ဖြတ်တောက်မည်၊ ပြန် လည်ပြင်ဆင်မည်၊ ပယ်ချမည် စသည်ဖြင့် လွှတ်တော်များမှ အကြံပြုချက်ပေးနိုင်သော အတိုင်းအတာမှာ သိသိသာသာနည်းပါးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ တစ်နည်းအားဖြင့် ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီမှ ယင်းကဲ့သို့သော အကြံပြုချက်များနှင့်ဆွေးနွေးချက်များ ပေးရန်မှာ အခွင့်အလမ်းမရှိသလောက်နည်းပါးကြောင်း တွေ့ရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီး လွှတ်တော်တစ်ခုကသာ ရသုံးဘဏ္ဍာရေးဥပဒေမူကြမ်းပေါ်တွင် သုံးသပ်နိုင်ရန် အချိန်လုံလောက်စွာရသည်ဟု သိရှိရသည်။ ကျန်လွှတ်တော်အများစုတွင်မူ ယင်းဥပဒေမူကြမ်း လွှတ်တော်သို့တင်ပြဆွေးနွေးသည့်အခါတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စား လှယ်တစ်ဦး သို့မဟုတ် နှစ်ဦးမှထောက်ခံဆွေးနွေး၍ အတည်ပြုခဲ့ခြင်းသာ ဖြစ်သည်။ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အကြံပေးချက်အတိုင်း ယင်းဥပဒေမူကြမ်းအား ပြုပြင်ပြင်ဆင်နိုင်သည့်အခြေအနေမျိုး မရှိသလောက်ရှားပါးကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ကြုံတွေ့ခဲ့ရသော ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ရသုံးမှန်းခြေဘဏ္ဍာရေး ဥပဒေမူကြမ်းအပေါ်တွင် ဆွေးနွေးအကြံပေးခဲ့မှုအချို့တွင်သာ အောင်မြင်မှုရှိခဲ့ကြောင်း တွေ့ခဲ့ရသည်။

သာဓက(၅) မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ ရသုံးမှန်းခြေဘဏ္ဍာရေး ဥပဒေမူကြမ်းပေါ်တွင် အကြံပေးဆွေးနွေးမှုများ

ဖြစ်ရပ် (၁) ။ ။ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ရသုံးမှန်းခြေဘဏ္ဍာရေးဥပဒေမူကြမ်းတင်ပြမှုတွင် မွန်ပြည်နယ်အစိုးရမှ ဘုန်းကြီးကျောင်း ၂ ကျောင်းဆောက်လုပ်ရန်အတွက် ကျပ်သန်းပေါင်း ၅၀ လျာထားတောင်းခံမှုပြုခဲ့မှုအပေါ် ချောင်းဆုံခဲဆန္ဒနယ်(၁) ကိုယ်စားပြုကိုယ်စားလှယ် ဒေါက်တာအောင်နိုင်ဦးမှ မသင့်လျော်ကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ပါ သည်။ ယင်းငွေပမာဏသည် မွန်ပြည်နယ်အတွင်း ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးကိစ္စများအတွက်သာ ဦးစားပေးသုံးစွဲသင့်သော အချိန်အခါဖြစ်ကြောင်း ထောက်ပြဆွေးနွေးခဲ့သည့်အပေါ် အများစုသဘောတူညီခဲ့သည့်အတွက် ယင်းလျာထား ဘဏ္ဍာငွေပမာဏအား ပယ်ဖျက်ခဲ့ပါသည်။

ဖြစ်ရပ် (၂) ။ ။ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ရသုံးမှန်းခြေဘဏ္ဍာရေးဥပဒေမူကြမ်းတင်ပြမှုတွင် မွန်ပြည်နယ်အစိုးရမှ ကျပ် သိန်းပေါင်း ၁၂,၀၀၀ အား ဒေသန္တရအစိုးရရုံးဝင်းအတွင်း အစိုးရဧည့်ရိပ်သာဆောက်လုပ်ရန် လျာထားခဲ့သည့်အပေါ် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ် ဒေါက်တာအောင်နိုင်ဦးမှ မသင့်လျော်ကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ၎င်းမှ ယင်းသို့ များပြားလှသော ငွေပမာဏသည် လူအနည်းငယ်အတွက်သာ အကျိုးဖြစ်ထွန်းမည်ဖြစ်၍ မွန်ပြည်နယ်အတွင်း ပြည်သူလူထု အများအကျိုးရှိမည်ဖြစ်သော ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများအတွက်သာ သုံးစွဲသင့်ကြောင်း ပြောဆိုဆွေးနွေး ခဲ့ပါသည်။ ၎င်း၏ဆွေးနွေးမှုအပေါ် အောင်မြင်ရန်ရာနှုန်း ၈၀% ခန့်ရှိသည်ဟု ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း တွေ့ဆုံ မေးမြန်းမှုပြုခဲ့သည့်အချိန်တွင် ဒေါက်တာအောင်နိုင်ဦးမှ ခန့်မှန်းပြောကြားသည်။

^{၁၁} ဧရာဝတီတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်၏ ဥပဒေရေးရာစိစစ်ရေးကော်မတီသည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြင်ပပညာရှင်များဖြင့် ပါဝင်ဖွဲ့စည်းထားပြီး ဥပဒေမူကြမ်းများပြုစုရေးဆွဲရန်၊ အတည်ပြုပြီးဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေနှင့် လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများကို ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးရန် အစိုးရဌာနများမှ တင်ပြလာမှုများအပေါ် ပြဋ္ဌာန်းပြီးဥပဒေများနှင့် ကိုက်ညီမှု ရှိမရှိ ပြန်လည်သုံးသပ်ပေးခြင်းနှင့် အတည်ပြုခြင်းများ ဆောင်ရွက်ပေးသည်။

ဒေသန္တရအစိုးရများ၏ ပြည်သူ့ဝန်ဆောင်မှုလုပ်ငန်းများ၊ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများနှင့်စပ်လျဉ်းသော အရ အသုံးဘဏ္ဍာရေးစီမံခန့်ခွဲမှုနှင့် သုံးစွဲမှုများအပေါ်တွင် လွှတ်တော်များမှထိန်းကျောင်းမှု လုံလောက်စွာပြုနိုင်ရေးမှာလည်း သက်ဆိုင်ရာအစိုးရဌာနများ၏ ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု နည်းပါးခြင်းကြောင့် အခက်အခဲကြုံတွေ့ရလျက်ရှိသည်။

ယင်းထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာကိစ္စများဆောင်ရွက်ရာတွင် ရန်ကုန် လွှတ်တော်မှ မည်ကဲ့သို့ဆောင်ရွက်နေသည်ဆို သည်ကို လျှို့ဝှက်ကိစ္စသဖွယ်ထားရှိထားပြီး ရှမ်းလွှတ် တော်မှာမူ ယင်းကိစ္စများဆောင်ရွက်ရေး ရှေ့မတိုးသာ အခြေအနေတွင် ကြုံတွေ့ရလျက်ရှိသည်။ လေ့လာခဲ့ သောလွှတ်တော်များအားလုံးအနက် မွန်လွှတ်တော် တစ်ခုသည်သာ ယင်းထိန်းကျောင်းမှုနှင့်စပ်လျဉ်း၍ စိန်ခေါ်မှုအနည်းဆုံးကြုံတွေ့ရသည့် လွှတ်တော်အဖြစ် လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ မွန်လွှတ်တော်၏ “ဥပဒေ၊ အဆို၊ မေးခွန်းအပေါ် အကောင်အထည်ဖော်မှုနှင့် ဒေသန္တရ စီမံကိန်း၊ အရအသုံးငွေစာရင်းကိစ္စရပ်များ လေ့လာ သုံးသပ်ရေးကော်မတီ”အနေဖြင့် ပြည်နယ်၏သက်ဆိုင် ရာဌာနများထံမှ လိုအပ်သည့် အရအသုံးစာရင်းဇယား များ၊ မှတ်တမ်းများကို ပုံမှန်ရရှိသုံးသပ်နိုင်လျက်ရှိသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်မှာမူ ပြည်နယ်အစိုးရ၏ ဗဟို ချုပ်ကိုင်မှု အနေအထားများကြောင့် ယင်းစာရင်းဇယား နှင့်မှတ်တမ်းများကို ဌာနများသို့ ချိတ်ဆက်တောင်းဆို သော်လည်း အောင်မြင်ခြင်းမရှိပေ။

“အစိုးရနဲ့နယ်စပ်စည်ပင်က သူတို့ရဲ့လုပ် ဆောင်ချက်တွေနဲ့ ကုန်ကျစရိတ်တွေကို ပုံမှန်အသိပေးခြင်းမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် သက်ဆိုင်ရာဌာနတွေကို တိုက်ရိုက်စာ တင်ပြီး တောင်းတယ်။ ပြည်နယ်လွှတ်တော် ဥပဒေအပိုဒ် (၆၄) အရလည်း တောင်းခွင့် ရှိတယ်။ တောင်းပြီးတော့ ဝန်ကြီးချုပ်က သူ့ရုံးကနေတစ်ဆင့် တောင်းဖို့ပြောလာ တယ်။ ဒါ ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုပြုတဲ့သဘောပဲ။ အဲဒီနောက်ပိုင်း ဘာအကြောင်းပြန်ချက်မှ မလာ ဘူး။ နောက်ဆုံး ကျွန်တော်လည်း လက်လျှော့လိုက်တယ်။”

လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်

သာကော(၆) အစိုးရ၏ကတိကဝတ် အကောင်အထည်ဖော်မှုဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်များ(မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ သာကောများ)

ဖြစ်ရပ် (၁) ။ ။ ပြည်နယ်ဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေဥပဒေရေးဆွဲရန် အဆိုအား မွန်ပြည်နယ်အစိုးရအနေဖြင့် ရည်ရွယ် ချက်နှင့်အကျိုးကျေးဇူးကို သဘောတူညီသော်လည်း အကောင်အထည်ဖော်ရန် နှောင့်နှေးလျက်ရှိသဖြင့် ယင်းအဆို သည် ကတိကဝတ်အဖြစ် အောင်မြင်မှုရှိခဲ့သော်လည်း အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိခဲ့ပေ။

ဖြစ်ရပ် (၂)။ ။ ကျိုက်ထိုမြို့တွင် ကျိုက်ထီးရိုးတောင်တက်ကားများဖြင့် ရှုပ်ထွေးနေသဖြင့် မြို့ရှောင်လမ်း ဖောက်လုပ်ပေးရန်အဆိုသည်လည်း ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာနနှင့် သက်ဆိုင်သည်ဟူသော အကြောင်းပြချက်ဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်နိုင်ခြင်း မရှိပေ။

စာရင်းစစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာနှင့်စပ်လျဉ်း၍ ထိန်းကျောင်းမှုပြုရာတွင်လည်း ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီမှ လေ့လာသုံးသပ်ဆွေးနွေးမှုပြုနိုင်ရန် အခြေအနေလွန်စွာနည်းပါးကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် တွေ့ရှိရသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုအတွင်း ဖြေကြားသူကိုယ်စားလှယ်အားလုံး၏အဆိုအရ စာရင်းစစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာသည် ၎င်းတို့လက်ဝယ်သို့ လွှတ်တော်တွင် ဆွေးနွေးခြင်းမပြုမီ တစ်ရက်အလို သို့မဟုတ် ဆွေးနွေးမှုပြုမည့် နေ့ရက်တွင်သာရရှိကြောင်း သိရသည်။ ရန်ကုန်လွှတ်တော်နှင့်မွန်လွှတ်တော်ရှိတက်ကြွသောကိုယ်စားလှယ်အချို့သည်သာ စာရင်းစစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာ တင်ပြဆွေးနွေးစဉ်အတွင်း ပြန်လှန်မေးခွန်းမေးခြင်းနှင့် ဆွေးနွေးမှုပြုခြင်းအချို့ ပြုနိုင်ခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ၎င်းတို့ပေးသော အကြံဉာဏ်နှင့် မေးခွန်းများကိုလည်း သက်ဆိုင်ရာအစိုးရများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် စာရင်းစစ်ချုပ်များမှ သင့်တော်သည့် ပြန်လည်ဆွေးနွေးဖြေရှင်းမှုများ ပြုလုပ်လေ့မရှိကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

“၂၀၁၂-၂၀၁၃ စာရင်းစစ်ချုပ် အစီရင်ခံစာ (လွှတ်တော်မှာ) ဆွေးနွေးတုန်းက မနှစ်က ပြင်ဖို့ရှိတဲ့လမ်းက မပြင်ရသေးတာကို ဆွေးနွေးတယ်။ ကျွန်မကိုယ်တိုင် ကွင်းဆင်းပြီးကြည့်ခဲ့တာ။ သူတို့ပြန်ဖြေတာက လမ်းကပြင်ပြီးတာနဲ့ မိုးကြောင့် ပြန်ပျက်သွားတာလို့ ပြောတယ်။”

ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး၊ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်

လုပ်ထုံးလုပ်နည်းဆိုင်ရာ အတားအဆီးများနှင့် ထိရောက်စွာ ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုမရှိခြင်းသည်လည်း အဆိုမေးခွန်းများမှတစ်ဆင့် လွှတ်တော်မှထိန်းကျောင်းခြင်းလုပ်ငန်းစဉ်ကို ထိရောက်မှုအားနည်းစေသည်။ အချို့မေးခွန်းနှင့်အဆိုများသည် အစိုးရ၏ကတိကဝတ်များအဖြစ် ရောက်ရှိလာသော်လည်း အခြေခံဥပဒေ ဇယား(၁)နှင့် ဇယား(၂)ပါ ပေးထားချက်များ ရှင်းလင်းပြတ်သားမှုမရှိခြင်းက ယင်းကတိကဝတ်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေးတွင် နှောင့်နှေးမှုများဖြစ်စေသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရအဖွဲ့များတွင် ဝန်ကြီးတာဝန်များကိုပါ ပူးတွဲရယူထားသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များသည် လွှတ်တော်အတွင်း၌ ၎င်းတို့၏မဲဆန္ဒနယ်များကို ကိုယ်စားပြုပေးနိုင်မှု နည်းပါးလျက်ရှိကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း ဖြေကြားပေးခဲ့သော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ယင်းကဲ့သို့သောမဲဆန္ဒနယ်များအတွက် ကိုယ်စားပြု မေးမြန်းပေးသောအဆို မေးခွန်းများနည်းပါးခြင်းနှင့် ၎င်းမဲဆန္ဒနယ်များနှင့်စပ်လျဉ်းသည့် သတင်းအချက်အလက်ရရှိနိုင်မှုလည်း နည်းပါးသွားကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။

“တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရအဖွဲ့ထဲပါ သွားတဲ့ ကိုယ်စားလှယ်တွေရဲ့ မဲဆန္ဒနယ်တွေ အတွက် ဘာသံမှသိပ်မကြားရတော့ဘူး။ ဥပမာဆိုရင် ကျွန်းစုနဲ့ ပုလောမြို့နယ်တွေ လိုမျိုးပေါ့။”

လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်

မဲဆန္ဒနယ်များကို အကျိုးစီးပွားကို ကိုယ်စားပြု၍ တင်သွင်းသောအဆိုနှင့်မေးခွန်းများ ထိရောက်မှုရှိစေရန်မှာ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ အရည်အသွေးနှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှုအခြေအနေပေါ်တွင် မူတည်သည်။ လွှတ်တော်ရုံးများမှရရှိသော အချက်အလက်များနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုကို ဖြေကြားပေးသော ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ပထမလွှတ်တော်သက်တမ်းကာလတစ်လျှောက်လုံး မေးခွန်းနှင့်အဆို လုံးဝတင်သွင်းခြင်းမရှိခဲ့သည့် ရွေးကောက်ခံ ကိုယ်စားလှယ်များလည်းရှိခဲ့ကြောင်း သိရှိရသည်။ ဥပမာအားဖြင့် ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်များအနက် ၄၁ ဦး၊ ကရင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ကိုယ်စားလှယ်များအနက် ၅ ဦး စသည်ဖြင့် ယင်းလွှတ်တော်များတွင်ရှိသည့် ကိုယ်စားလှယ်ထက်ဝက်ခန့်သည် လွှတ်တော်သက်တမ်း တစ်လျှောက် မည်သည့်အခါကမျှ အဆိုနှင့်မေးခွန်းများ တင်သွင်းခြင်း မရှိခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ တက်ကြွသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အများစု၏ အတွေ့အကြုံနည်းပါးခြင်းနှင့် စိတ်ပါဝင်စားမှုလျော့နည်းခြင်းများက အဆိုနှင့်မေးခွန်းများ တင်သွင်းရန်ကြိုးပမ်း မှုလျော့နည်းသွားစေကြောင်း သိရသည်။ လွှတ်တော်ရုံးများမှ ရရှိခဲ့သောအချက်အလက်များအရ ကရင်ပြည်နယ်ရှိ တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးမှ မေးခွန်းမေးမြန်းမှုတစ်ကြိမ်ပြုလုပ်ခဲ့သည်မှလွဲ၍ ကျန်သည့်လွှတ်တော်များတွင် တပ်မတော်သားကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် မေးခွန်းအဆိုတင်သွင်းခြင်းများ ပြုလုပ်ခြင်းမရှိခဲ့ကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရသည်။

လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး

လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု လက်လှမ်းမီထိတွေ့မှုဆိုင်ရာကဏ္ဍအား လေ့လာရာတွင် လွှတ်တော် များမှ သတ်မှတ်ထားသည့် လူထုဆက်ဆံရေးလုပ်ထုံးလုပ်နည်းစနစ်နှင့် တစ်ဦးချင်းစီမှ ပြည်သူလူထုနှင့် လက်လှမ်းမီထိတွေ့ရေး ဆောင်ရွက်မှုပုံစံနစ်မျိုးစလုံးကို ထည့်သွင်းလေ့လာခဲ့ပါသည်။ ၎င်းအပြင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်များနှင့် သတင်းမီဒီယာများအကြား ထိတွေ့ဆက်ဆံရေးအခြေအနေကိုလည်း ဒေသခံသတင်းမီဒီယာများမှ ဖွင့်ဟပြောဆိုမှုများကို ထည့်သွင်းလေ့လာခြင်းအားဖြင့် သုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့စဉ်က လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် ထိရောက်သောပြည်သူဆက်ဆံရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်ပေးရေးစနစ်များမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ အားတက်ဖွယ်ဖြစ်သည်မှာ ယင်းလွှတ်တော်များအားလုံးမှ အီလက်ထရောနစ်သုံးပြည်သူဆက်ဆံရေးနှင့် သတင်းအချက်အလက်ပေးရေးနည်းလမ်းများကို အသုံးပြုရန် ပိုမိုစိတ်ပါဝင်စားလာကြောင်း တွေ့ရှိရခြင်းဖြစ်သည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအနက် မွန်လွှတ်တော်တစ်ခုတွင်သာ လွှတ်တော်ရေးရာသတင်းအချက်အလက်ပေးသော ကိုယ်ပိုင်ဝက်ဘ်ဆိုက်တည်ထောင်ပြီးဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိခဲ့ရပြီး အခြားလွှတ်တော်များ၏ဥက္ကဋ္ဌများမှလည်း ယင်းသို့လွှတ်တော်ဝက်ဘ်ဆိုက်များတည်ထောင်၍ သတင်းအချက်အလက်ပေးရန် စိတ်ပါဝင်စားကြောင်း သိသိသာသာပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။ လွှတ်တော်အများစု၏အဆိုအရ ယင်းတို့သည် အီးမေးလ်အသုံးပြုခြင်းနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှုမရှိဘဲ ဖက်စ်ပေးပို့ခြင်းသည်သာ အသုံးအများဆုံးသော အီလက်ထရောနစ် ဆက်သွယ်ရေးနည်းလမ်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြပါသည်။ အချို့သော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အချို့၏ အဆိုအရ ၎င်းတို့သည် ဖေ့စ်ဘုတ်ကို ယခုနောက်ပိုင်း ပိုမိုသုံးစွဲ၍ ၎င်းတို့ဆောင်ရွက်သည့်လုပ်ငန်းများကို ပြည်သူလူထုသို့ အသိပေးကြောင်းနှင့် ပြည်သူလူထုထံမှ သတင်းအချက်အလက်ကိုလည်း ရယူနိုင်ကြောင်း သိရသည်။

ဇယား(၁၄) လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ သတင်းအချက်အလက်ဖြန့်ဖြူးမှုနှင့် ပြည်သူလူထုနှင့် ဆက်သွယ် ဆက်ဆံရေး ကြားခံနည်းလမ်းများ

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	ဖေ့စ်ဘုတ်	ဝက်ဘ်ဆိုက်	လွှတ်တော်ဂျာနယ်/သတင်းလွှာ
ကရင်	ရှိ	မရှိ	ရှိ
မွန်	ရှိ	ရှိ	ရှိ
ရခိုင်	မရှိ	မရှိ	ရှိ
ရှမ်း	မရှိ	မရှိ	မရှိ
ဧရာဝတီ	မရှိ	မရှိ	ရှိ
စစ်ကိုင်း	မရှိ	မရှိ	ရှိ
တနင်္သာရီ	ရှိ	မရှိ	ရှိ
ရန်ကုန်	မရှိ	မရှိ	မရှိ

လေ့လာမှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် လွှတ်တော်သတင်းလွှာများ ထုတ်ဝေဖြန့်ဖြူးလျက်ရှိသည်ကို တွေ့ရှိခဲ့ရပါသည်။ သို့သော် ရှမ်းနှင့်ရန်ကုန်လွှတ်တော်များတွင် သတင်းလွှာဖြန့်ဝေမှုသည် ယင်းတို့၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အစိုးရဝန်ကြီးဌာနများထံသို့သာ ဖြန့်ဝေကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရပါသည်။ မွန်၊ တနင်္သာရီနှင့် ဧရာဝတီ လွှတ်တော်များထံမှ သတင်းလွှာများ အခါအားလျော်စွာရရှိကြောင်း ယင်းဒေသများရှိ ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြပါသည်။ မွန်လွှတ်တော်၏လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့ လွှတ်တော်မှထုတ်ဝေသော သတင်းလွှာကို ဒုတိယအကြိမ်လွှတ်တော်သက်တမ်းကာလတွင် ရပ်ကွက်၊ ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးများထံသို့ အရောက်တိုးချဲ့ဖြန့်ဝေသွားနိုင်ရန် စီစဉ်လျက်ရှိကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ရှမ်းပြည်နယ်လွှတ်တော်သည် လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့စဉ်အခါက လွှတ်တော်သတင်းလွှာ ပုံမှန်ထုတ်ဝေခြင်းမရှိသော တစ်ခုတည်းသော လွှတ်တော်ဖြစ်ကြောင်း တွေ့ရှိရပါသည်။ ရန်ကုန်လွှတ်တော်မှာမူ ၎င်း၏သတင်းလွှာအား လွှတ်တော်တွင်း၌သာ ဖြန့်ဝေမှုပြုသည် (နောက်ဆက်တွဲ(၈)ကိုကြည့်ပါ)။ လွှတ်တော်သတင်းလွှာများ ထုတ်ဝေခြင်းနှင့်ဖြန့်ဖြူးခြင်းပြုသည့် အချိန်ကာလသည် လွှတ်တော်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုအတွင်း တူညီမှုမရှိသော်လည်း အများအားဖြင့် လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများ ကျင်းပနေစဉ်တွင် ထုတ်ဝေကြသည်။

ဇယား(၁၅) လွှတ်တော်ဂျာနယ်နှင့်သတင်းလွှာ ထုတ်ဝေမှုပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်	ထုတ်ဝေမှုပုံစံများ	အမှတ်စဉ်	ဖြန့်ချိသည့်စောင်ရေ
ကရင်	သတင်းလွှာ	၁၃	၂၄၇၀
မွန်	သတင်းလွှာ	၆	၁၂၀၀
ရခိုင်	ဂျာနယ်	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ
ရှမ်း	မရှိ	မရှိ	မရှိ
ဧရာဝတီ	သတင်းလွှာ	၇၅	အချက်အလက်မရရှိ
စစ်ကိုင်း	သတင်းလွှာ	၁၉	၁၂၇၃၀၀
တနင်္သာရီ	သတင်းလွှာ	၁၀	၃၉၁၀၅
	ဂျာနယ်	၁၂၅	၂၀၂၂
ရန်ကုန်	သတင်းလွှာ	အချက်အလက်မရရှိ	အချက်အလက်မရရှိ

လေ့လာမှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များမှာ ၎င်းလွှတ်တော်များမှအတည်ပြုခဲ့သော ဥပဒေများအား ပြည်သူလူထုသိရှိရေး ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေလိုသောဆန္ဒရှိကြောင်း သိရှိခဲ့ရပြီး ယင်းသို့ပုံနှိပ်ထုတ်ဝေရေးတွင် လုံလောက်သောဘဏ္ဍာငွေရရှိနိုင်မှုအခက်အခဲရှိကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ပြန်ကြားရေးဝန်ကြီးဌာနမှ လွှင့်တင်ထားသောဝက်ဘ်ဆိုက်မှ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပြန်တမ်းများကို ပုံမှန်ထုတ်ပြန်လေ့ရှိပြီး ယင်းဝက်ဘ်ဆိုက်သည် လက်ရှိတွင် အတည်ပြုပြီးဥပဒေများ၊ တရားဝင်ကြေညာစာတမ်းများနှင့် အချို့သော သဘောတူညီမှုစာချုပ်များကို ရယူနိုင်သည့် တစ်ခုတည်းသော သတင်းရင်းမြစ်နေရာဖြစ်လျက်ရှိသည်ဟု ဖြေဆိုသူကိုယ်စားလှယ်များမှ ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းတို့မှ အကြံပေးသည်မှာ ပြည်ထောင်စုမြန်မာနိုင်ငံတော်ပြန်တမ်းဆိုင်ရာ အချက်အလက်များအတွက် သီးသန့်ဝက်ဘ်ဆိုက်တစ်ခုရှိရန်လိုအပ်ပြီး ယင်းဝက်ဘ်ဆိုက်သည် သတင်းအချက်အလက်ရှာဖွေမှုလွယ်ကူအောင် ဆောင်ရွက်ပေးထားသင့်သည်ဟု ဆိုသည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ပြည်သူလူထုအကြား ဆက်ဆံရေးတွင် ၎င်းတို့ချင်းတိုက်ရိုက်ဆက်သွယ်ထိတွေ့ခြင်းနည်းလမ်းကို အများဆုံးအသုံးပြုကြောင်း တွေ့ရသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များမှ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့ကိုယ်စားပြုရာ မဲဆန္ဒနယ်ပြည်သူလူထုများထံသို့ တိုက်ရိုက်ကွင်းဆင်း တွေ့ဆုံမှုပြုခြင်းသည် ပြည်သူလူထုထံမှ အကြံဉာဏ်နှင့် သတင်းအချက်အလက်များရယူရန် အကောင်းဆုံးသောနည်းလမ်းဖြစ်သည်ဟု သိရှိရသည်။ ၎င်းတို့မှ အထူးအကြံပြုသည်မှာ ပြည်သူလူထုနှင့်ထိတွေ့ဆက်ဆံရေး၊ ၎င်းတို့ကိုကိုယ်စားပြုရေး ပိုမိုထိရောက်ရန်အတွက် လွှတ်တော်အသီးသီးတွင် ကိုယ်စားလှယ်ရုံးများထားရှိပေးရန် အရေးကြီးကြောင်းပင် ဖြစ်သည်။ ပိုမိုတက်ကြွသော လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အဆိုအရ လွှတ်တော်ဖွံ့ဖြိုးရေးရန်ပုံငွေနှင့် ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းရေးဆွဲခြင်းကိစ္စရပ်များသည် ၎င်းတို့အတွက် ပြည်သူလူထုနှင့် အခြားနီးနယ်သောဌာနများ၊ တာဝန်ရှိသူများနှင့် ထိတွေ့တိုင်ပင်နိုင်ရန် တွန်းအားများဖြစ်သည်ဟု သိရသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုမှတွေ့ရှိရသည်မှာ မွန်၊ တနင်္သာရီနှင့် ဧရာဝတီလွှတ်တော်များသည် အခြားလွှတ်တော်များနှင့် နှိုင်းစာလျှင် ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ တက္ကသိုလ်ကျောင်းသားများနှင့် ပြည်သူလူထုလာရောက်လေ့လာမှုအတွက် ပိုမိုလမ်းဖွင့်ပေးကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ ယင်းကဲ့သို့လွှတ်တော်နှင့် ပြည်သူလူထု ပိုမိုထိတွေ့နိုင်ရန်အခွင့်အလမ်းပိုမိုပွင့်လင်းလာခြင်းသည် လွှတ်တော်အချို့တွင် ၂၀၁၄ ခုနှစ်အလယ်ခန့်မှ စတင်ကြောင်း သိရသည်။ လွှတ်တော်သို့ လာရောက်လေ့လာမှုများအား လွှတ်တော်အချို့တွင် ဧည့်မှတ်တမ်းစာအုပ်ထားရှိကာ အချက်အလက်ရယူထားကြောင်း သိရသည် (ဇယား (၁၆) ကိုကြည့်ပါ)။

ဇယား(၁၆) လွှတ်တော်ဧည့်မှတ်တမ်းများအရ လွှတ်တော်သို့ဧည့်သည်လာရောက်မှု အကြိမ်ရေပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်	လွှတ်တော်သို့လာရောက်လေ့လာသည် ပြည်သူလူထုဦးရေစုစုပေါင်း (၂၀၁၀- ၂၀၁၅)
မွန်	၁၄၆
စစ်ကိုင်း	၁၁၇
တနင်္သာရီ	၁၀၇

လေ့လာမှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များနှင့် ဒေသခံသတင်းမီဒီယာများဆက်ဆံရေးမှာ ၂၀၁၄ ခု နှစ်လယ်နှင့် နှောင်းပိုင်းကာလများတွင် သိသာသော တိုးတက်ပြောင်းလဲမှုများရှိခဲ့ကြောင်း၊ ပြောင်းလဲမှု အခြေအနေမှာ လွှတ်တော်တစ်ခုနှင့် တစ်ခုကွာခြားသော်လည်း အပြုသဘောဆောင်သည့်ဘက်သို့ ပြောင်းလဲကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ မွန်နှင့် တနင်္သာရီဒေသများရှိ သတင်းမီဒီယာများ၏အဆိုအရ ယင်းဒေသလွှတ်တော်များသည် ၎င်းတို့အား ပိုမိုနွေးထွေးစွာ ဆက်ဆံလာကြောင်း၊ လွှတ်တော်ပုံမှန်အစည်းအဝေးများသို့ ဖိတ်ကြားမှုများရှိလာကြောင်း သိရသည်။ ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်တစ်ခုတွင်သာ သတင်းမီဒီယာများအပေါ် တင်းကြပ်သော ဆက်ဆံရေးထားရှိမှုပုံစံ မပြောင်းလဲကြောင်း လေ့လာသိရှိရသည်။ လေ့လာမှုအတွင်း သတင်းမီဒီယာများမှဖြေကြားသူများ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့သည် ရန်ကုန်တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် တွေ့ဆုံမေးမြန်းရန် မည်သည့်အခါမျှ ခွင့်ပြုချက်မရရှိကြောင်း၊ သတင်းအချက်အလက်ရယူရန် အလွန်ခက်ခဲကြောင်း သိရှိရသည်။

အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာမူဘောင်များ အားကောင်းရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အရည်အသွေးများ တည်ဆောက်ရေး

ယခုကဲ့သို့သော မြန်မာနိုင်ငံရေးအသွင်ပြောင်းမှုကာလတွင် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် နုနယ်သေးသော အခြေအနေတွင်ရှိပြီး ၎င်းတို့ခိုင်မာအားကောင်းလာရေးအတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ အရည်အသွေးမြှင့်တင်မှုများ ဆောင်ရွက်ရန် အထူးအရေးကြီးပါသည်။ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုမှ ယင်းလွှတ်တော်များအနေဖြင့် ခိုင်မာအားကောင်းလာရေး မည်သို့အစီအစဉ်ရှိသည်၊ မည်သည့်အခွင့်အလမ်းနှင့် စိန်ခေါ်မှုများ၊ အတားအဆီးများ ရှိသည်၊ မည်သို့သော လွှတ်တော်အားကောင်းရေးဆိုင်ရာ အစီအမံများရှိသည်ကို လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့ပါသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များရှိ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့်ကိုယ်စားလှယ်များမှ ၎င်းတို့လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များမြှင့်တင်ရန် စိတ်အားထက်သန်မှုရှိသည်ကို တွေ့ရှိရသော်လည်း ယင်းလွှတ်တော်များတွင် ရေရာသေချာသော လွှတ်တော်စွမ်းရည်မြှင့်တင်ရေး၊ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်း အရည်အသွေးမြှင့်တင်ရေး အစီအစဉ်များမရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ လေ့လာမှုအတွင်း ဖြေဆိုသူများမှ လွှတ်တော်၏လုပ်ငန်းစဉ်များ ပိုမိုထိရောက်ရေးအပေါ် လွှမ်းမိုးလျက် ရှိသည့် အခြင်းအရာများအား သုံးသပ်ပြောဆိုမှုပြုခဲ့ကြပါသည်။ (၁) လွှတ်တော်များသည် ဒေသန္တရအစိုးရအာဏာပိုင်များနှင့် နှိုင်းယှဉ်လျှင် အခန်းကဏ္ဍနှင့် အဆင့်အတန်းနိမ့်ပါးသည်ဟု လူအများစုမှ ထင်မြင်ယူဆလျက်ရှိခြင်း၊ (၂) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ အခန်းကဏ္ဍနှစ်ခုတစ်ပြိုင်နက်တည်း တာဝန်ယူ၍ ဒေသန္တရအစိုးရများဘက်တွင် ဝန်ကြီးတာဝန်များထမ်းဆောင်လျက်ရှိခြင်းနှင့် (၃) လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ အရည်အချင်းများမပြည့်မီခြင်း စသည့်အချက်တို့သည် လွှတ်တော်အားကောင်းရေးအတွက် အကန့်အသတ်ဖြစ်စေသည့် အကြောင်းအချက်များဖြစ်သည်ဟု ဖြေဆိုသူအများစုမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုခဲ့ကြသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များအားလုံးတွင် မိမိတို့၏ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်ကို ပြန်လည်သုံးသပ်သော ကိုယ်တိုင်အကဲဖြတ်စနစ် သို့မဟုတ် ပြင်ပအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ် ရပ်မှ အကဲဖြတ်ခြင်းစနစ်များ မရှိကြောင်း လေ့လာတွေ့ရှိရသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအများစုမှ ယင်းသို့ပုံမှန်အကဲဖြတ်သည့်စနစ်များသည် လွှတ်တော်အားကောင်းရေးအတွက် အရေးကြီးသည့်ကိစ္စရပ်ဖြစ်ကြောင်း အသိအမှတ်ပြုပြောကြားသည်။ ၎င်းတို့အနက် တစ်ဦးမှ မြန်မာနိုင်ငံလွှတ်တော်ဆိုင်ရာအဖွဲ့(Myanmar Parliamentary Union)၏ အခန်းကဏ္ဍမှာ လွှတ်တော်များအားကောင်းရေး ဆောင်ရွက်ရာတွင်လည်းကောင်း၊ ထိရောက်သော လွှတ်တော်စွမ်းဆောင်ရည် အကဲဖြတ်မှုစနစ် ပေါ်ပေါက်လာရေးအတွက်လည်းကောင်း အရေးပါကြောင်း ပြောဆိုခဲ့သည်။

ဒေသန္တရဥပဒေပြုရေး၏အခန်းကဏ္ဍသည် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေး၏အောက်တွင်ရှိနေသည်ဟူ၍ အများစုမှမှာ ယင်းယုံကြည်လျက်ရှိသည်ကို လေ့လာမှုတွေ့ရှိရသည်။ လေ့လာမှုအတွင်း ဖြေကြားသူအများစု၏အဆိုအရ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးသည် ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်၏အထက်တွင် ရပ်တည်လျက်ရှိပြီး ဩဇာအာဏာပို၍ သက်ရောက်သည်ဟု လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်အချို့အပြင် အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်း တာဝန်ရှိသူများနှင့် ပြည်သူလူထုအများစုမှ ယုံကြည်လျက်ရှိကြောင်း သိရသည်။ ၎င်းတို့၏အဆိုအရ အခန်းကဏ္ဍ ၂ ရပ် ပူးတွဲယူသည့်စနစ်သည် ယင်းသို့ယုံကြည်မှုအမှားဖြစ်ရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ရှိသည်ဟုလည်း သိရသည်။ ဝန်ကြီးချုပ်အများစုနှင့် ဝန်ကြီးအများစုသည် ယင်းသို့အခန်းကဏ္ဍ ၂ ရပ်ပူးတွဲရယူထားသည်ဖြစ်ရာ ယင်းတို့၏အုပ်ချုပ်ရေးပိုင်းအခန်းကဏ္ဍမှ ပိုမိုဩဇာအာဏာကြီးကြောင်း လူအများစုမှ ယေဘုယျအားဖြင့် ယုံကြည်လာကြသည်။ အုပ်ချုပ်ရေးသည် အစဉ်အမြဲ ပို၍ဩဇာအာဏာကြီးသောကဏ္ဍ ဖြစ်သည်ဟု အစဉ်အလာယုံကြည်မှုကလည်း ယင်းသို့ထင်မြင်ယူဆချက် အမှားများဖြစ်ပေါ်စေရန် တွန်းအားပေးသကဲ့သို့ရှိသည်ဟု အချို့ကိုယ်စားလှယ်များမှ သုံးသပ်ပြောကြားကြသည်။ ယင်းထင်မြင်ယူဆချက်အမှားများကို ပြင်ဆင်ပြုပြင်နိုင်ရန်အတွက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အစိုးရ များကဲ့သို့ပင် အလားတူအရေးပါမှုရှိသည့် အဖွဲ့အစည်းများဖြစ်ကြောင်း အခန်းကဏ္ဍမြှင့်တင်ပေးရန် အထူးလိုအပ်သည်။

လေ့လာမှုပြုခဲ့သောလွှတ်တော်များ၏ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ ၎င်းတို့လက်ထက်တွင် အကောင်အထည်ဖော်ပြီး မြောက်ခဲ့သော အခြေခံအဆောက်အအုံနှင့် ရုပ်ဝတ္ထုပိုင်းဆိုင်ရာတိုးတက်လာမှုများကို အရေးပါသောဖြစ်ထွန်းအောင် မြင်မှုများအဖြစ် အဓိကရူမြင်သုံးသပ်ကြသည်။ ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဖွဲ့ ရုံးစိုက်ရာနေရာမှ သီးသန့်ဖြစ်သောနေရာတွင်

လွှတ်တော်ရုံးအသစ်တည်ဆောက်ပြီးစီးမှု သို့မဟုတ် တည်ဆောက်နိုင်ခြင်းသည် လွှတ်တော်၏အခန်းကဏ္ဍကို သိသာစွာ မြှင့်တင်ပေးသောကိစ္စရပ်အဖြစ်ရှုမြင်ကြောင်း လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ (က) လွှတ်တော် အဆောက်အအုံသည် ဒေသန္တရအုပ်ချုပ်ရေးအဆောက်အအုံနှင့် သိသိသာသာ သီးခြားတည်ရှိနေခြင်းက အုပ်ချုပ်ရေးမှ ကွဲပြားသော လွှတ်တော်၏အခန်းကဏ္ဍကို ထင်ရှားစေခြင်း၊ (ခ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များနှင့် ဒေသန္တရ အုပ်ချုပ်ရေးဌာနများထံမှ မလိုလားအပ်သည့် လှမ်းမိုးမှုများလျော့ကျစေခြင်း၊ (ဂ) အစည်းအဝေးနေရာ၊ လွှတ်တော်ရုံး ဌာနများ၊ လွှတ်တော်ကော်မတီရုံးများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များတည်းခိုရန် သင့်တင့်ကျယ်ဝန်းသောနေရာများ ပါဝင်သည့် လွှတ်တော်များဖြစ်ရန် အရေးကြီးခြင်းစသည့် အကြောင်းအချက်များကြောင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ သည် သီးခြားအဆောက်အအုံများဖြင့် ရှိသင့်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ လွှတ်တော်အဆောက်အအုံအစီအစဉ်များ ကို တည်ဆောက်ပြီးစီးသော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များရှိ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ အရေးပါသောတာဝန် တစ်ရပ်အား ၎င်းတို့တာဝန်သက်တမ်းအတွင်း ထမ်းရွက်ပြီးစီးသည်ဟု ခံစားရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။

ဇယား(၁၇) လေ့လာမှုပြုခဲ့သော တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အခြေခံအဆောက်အအုံဆိုင်ရာ အရည်အသွေး

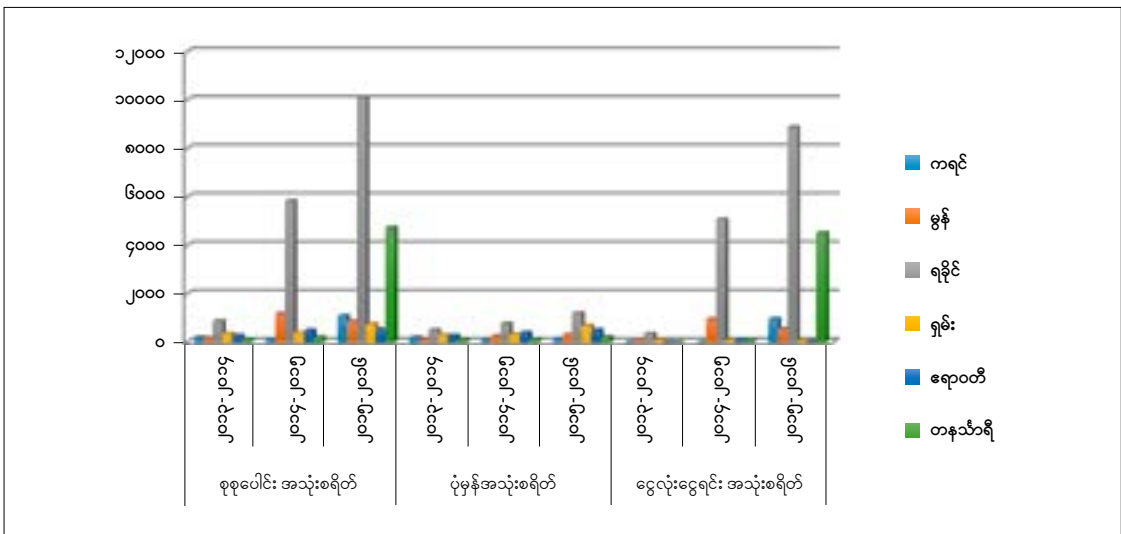
တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်	လွှတ်တော်အဆောက်အအုံသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးရုံးနှင့် ဝေးကွာမှု/မရှိ	မှတ်ချက်
ကရင်	✓	အသစ်ဆောက်၊ နေရာကောင်း၊ အများမြင်သာ၊ ပြည်သူ လူထုဝင်ထွက်ရ လွယ်ကူ
ဗွန်	✓	အသစ်ဆောက်၊ နေရာကောင်း၊ အများမြင်သာ၊ ပြည်သူလူထုဝင်ထွက်ရ လွယ်ကူ
ရခိုင်	✓	အသစ်ဆောက်၊ မြို့နှင့်ဝေး၊ အများမမြင်သာ
ရှမ်း	✗	ပြည်နယ်အုပ်ချုပ်ရေးရုံးစိုက်ရာ ဝင်းအတွင်းတည်ရှိ၊ ပြည်သူလူထုဝင်ထွက်ရလွယ်ကူသည့် နေရာတွင်ရှိသော်လည်း ပြည်သူလူထုမှလွှတ်တော် တည်ရှိနေမှုကို လွယ်ကူစွာမသိနိုင်
ဧရာဝတီ	✗	တိုင်းဒေသကြီးအုပ်ချုပ်ရေးရုံးစိုက်ရာ ဝင်းအတွင်းတည်ရှိ၊ မြို့လယ်ခေါင်တွင် တည်ရှိသော်လည်း ပြည်သူလူထုမှ ဝင်ထွက်ရမလွယ်ကူဟုဆို
စစ်ကိုင်း	✓	အသစ်ဆောက်၊ နေရာကောင်း၊ အများမြင်သာ၊ ပြည်သူ လူထုဝင်ထွက်ရ လွယ်ကူ
တနင်္သာရီ	✗	တိုင်းဒေသကြီးအုပ်ချုပ်ရေးရုံးစိုက်ရာ ဝင်းအတွင်းတည်ရှိ၊ အများမြင်သာ၊ ပြည်သူလူထုဝင်ထွက်ရ လွယ်ကူ
ရန်ကုန်	✗	တိုင်းဒေသကြီးအုပ်ချုပ်ရေးရုံးစိုက်ရာ ဝင်းအတွင်းတည်ရှိ၊ မြို့လယ်ခေါင်တွင် တည်ရှိသော်လည်း ပြည်သူလူထု ဝင်ထွက်ရ အနည်းငယ်ခက်

လွှတ်တော်များ၏ လျာထားဘဏ္ဍာငွေစာရင်းတွင် ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာ ကွင်းဆင်းစစ်ဆေးခြင်းကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်ရန်၊ လွှတ်တော်သတင်းအချက်အလက်များပုံနှိပ်ဖြန့်ဖြူးရန်၊ လွှတ်တော်ဝက်ဘ်ဆိုက်တည်ဆောက်ရန်နှင့် ပုံမှန်အချက်အလက်ဖြန့်ဖြူးနိုင်ရန်၊ လွှတ်တော်အားကောင်းရေးအတွက် စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုကိစ္စရပ်များ ဆောင်ရွက်ရန်စသည့်ကိစ္စရပ်များအတွက် ထည့်သွင်းလျာထားခြင်း မရှိသည်ကို တွေ့ရသည်(နောက်ဆက်တွဲ(ဇ) ကိုကြည့်ပါ။)။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုပြုစဉ်အတွင်း လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများမှ ၎င်းတို့လွှတ်တော်များသည် ဘဏ္ဍာငွေလုံလောက်စွာရရှိကြောင်း အဆောတလျင်မြေဆိုလေ့ရှိကြသော်လည်း အထက်ဖော်ပြပါကိစ္စများဆောင်ရွက်ရန်အတွက်မူ လုံလောက်သော ဘဏ္ဍာငွေရရှိရန်လိုအပ်ကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြပြန်သည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအများစု၏အဆိုအရ ၂၀၁၄-၂၀၁၅ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွင်း ထပ်ဆောင်းအသုံးစရိတ်ရရှိရန် တောင်းဆိုမှုပြုခဲ့ကြပြီး ယင်းထပ်ဆောင်းအသုံးစရိတ်မှာ လွှတ်တော်ရုံးအသစ်တည် ဆောက်ရေးအတွက် ငွေလုံးငွေရင်းသုံးစွဲရန် လိုအပ်ခြင်းကြောင့်ဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

၂၀၁၃-၂၀၁၄ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်မှအစပြု၍ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ဘဏ္ဍာရေးနှစ်ထိ လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သော လွှတ်တော်များ အားလုံးတွင် လွှတ်တော်ဆိုင်ရာအသုံးစရိတ်များ သိသာစွာတိုးမြှင့်လာကြောင်း တွေ့ရှိရသည် (ပုံ(၅)ကိုကြည့်ပါ။)။ ပုံမှန်

အသုံးစရိတ်လည်းတိုးလာပြီး ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်မှာမူ လွှတ်တော်အဆောက်အအုံဆောက်လုပ်ရေး ပြုလုပ်နေသည့် နှစ်များတွင် သိသာစွာတိုးသွားကြောင်း သိရသည်။ လွှတ်တော်ရုံးများမှရရှိသော အချက်အလက်များအရ ရခိုင်ပြည်နယ်လွှတ်တော်တွင် ပုံမှန်အသုံးစရိတ်နှင့် ငွေလုံးငွေရင်းအသုံးစရိတ်နှစ်ခုစလုံးတွင် အခြားလွှတ်တော်များအားလုံးထက် သိသာစွာမြင့်မားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ ရခိုင်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၏အဆိုအရ ၎င်းတို့သည်လိုအပ်ချက်အရ ဤမျှများပြားသော လွှတ်တော်အသုံးစရိတ်အား တောင်းခံခြင်းဖြစ်ကြောင်း သိရသည်။

ပုံ(၅) ၂၀၁၃-၂၀၁၄ မှ ၂၀၁၅-၂၀၁၆ ထိ လွှတ်တော်ဆိုင်ရာအသုံးစရိတ် နှိုင်းယှဉ်ပြပုံ

စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှု ဆောင်ရွက်ရာတွင် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ စွမ်းရည်သာမက လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းရည်ကိုပါမြှင့်တင်ရန်လိုအပ်ကြောင်း ဖြေဆိုသူအများစုမှ ပြောဆိုကြသည်။ UNDP နှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှ စွမ်းရည်မြှင့်တင်တန်းအချို့နှင့် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲအချို့ စီစဉ်ဆောင်ရွက်ခဲ့သော်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များမှ တက်ရောက်သူဦးရေ အကန့်အသတ်ဖြင့်သာ တက်ရောက်နိုင်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ လွှတ်တော်များအချင်းချင်း အပြန်အလှန် လေ့လာရေးသွားခြင်းသည် လွှတ်တော်များအတွင်း ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု ပိုမိုတိုးပွားလာစေနိုင်ကြောင်းနှင့် ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်အသစ်များအတွက် လေ့လာသင်ယူမှုအခွင့်အလမ်းကောင်းဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ဥပဒေရေးရာနှင့် မူဝါဒရေးရာများ ပြုစုရေးသားခြင်း၊ ဖက်ဒရယ်စနစ်နှင့်ရေးရာများအကြောင်း လေ့လာခြင်း၊ သတင်းအချက်အလက်နည်းပညာဆိုင်ရာ လေ့လာခြင်း စသည်တို့သည် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအတွက် စိတ်ပါဝင်စားမှုအရှိဆုံးသော လေ့လာမှုပြုလိုသည့်နယ်ပယ်များဖြစ်ကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများအတွက် လွှတ်တော်ဆိုင်ရာသင်တန်းများ၊ အခြေခံဥပဒေဆိုင်ရာသင်တန်းများပေးရန် လိုအပ်ကြောင်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများမှ အကြံပေးပြောကြားသည်။ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ၏အဆိုအရ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းအနည်းငယ်သာ အစိုးရမှပေးသော အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာသင်တန်းကို တက်ရောက်ဖူးကြောင်း သိရသည်။ ၎င်းတို့အဆိုအရ အစိုးရ၏အုပ်ချုပ်ရေးပညာဖွံ့ဖြိုးမှုသင်တန်းကျောင်းမှ ပံ့ပိုးသော အလယ်အလတ်အဆင့်အရာရှိများအတွက် အုပ်ချုပ်ရေးသင်တန်းနှင့် အခြေခံအုပ်ချုပ်ရေးသင်တန်းများကို အဓိကတက်ရောက်ဖူးကြောင်း သိရသည်။

လွှတ်တော်ရုံး စီမံခန့်ခွဲမှုအရည်အသွေး

ယခုသုတေသနမှ လွှတ်တော်ရုံးများ၏အခန်းကဏ္ဍ၊ လုပ်ငန်းဆောင်တာများ၊ ၎င်းတို့၏စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ထိရောက်မှုတို့ကို ပိုမိုနားလည်နိုင်ရန် လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့ပါသည်။ ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း လွှတ်တော်ရုံးအရာရှိ အရာထမ်းများ၊ ဝန်ထမ်းများ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှုများပြုခဲ့ပြီး သက်ဆိုင်ရာလွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၊ ကိုယ်စားလှယ်များထံမှ လည်း ယင်းလွှတ်တော်ရုံးများ၏ လုပ်ငန်းပုံစံဆိုင်ရာစွမ်းရည်၊ ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာနှင့် အားနည်းချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံပြုချက်ရယူခဲ့ပါသည်။

လွှတ်တော်ရုံးဌာနများသည် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ဖွဲ့စည်းပုံအတွင်းရှိသောဌာနခွဲများဖြစ်ကြပြီး ယင်း ဌာနများ၏ဝန်ထမ်းများခန့်အပ်မှုကို ပြည်ထဲရေးဝန်ကြီးဌာနမှ တာဝန်ယူကြောင်း သိရှိရသည်။ ယင်းလွှတ်တော်ရုံးများ၏ အကြီးအမှူးများသည် ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့်ရှိ ဝန်ထမ်းများဖြစ်ပြီး ယင်းတို့သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရအဖွဲ့ အတွင်းရေးမှူးဖြစ်သူ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာန၏ ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အား တိုက်ရိုက်တာဝန်ခံသည် (ပုံ(၆)ကို ကြည့်ပါ)။ တစ်ပြိုင်နက်တည်းတွင် ၎င်းတို့သည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌအား တာဝန်ခံရ သော်လည်း ၎င်းတို့၏ခံခွဲဌာနမှာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနဟု သတ်မှတ်ပြောဆိုကြသည်။

လေ့လာသုံးသပ်မှုမှတွေ့ရှိရသည်မှာ လွှတ်တော်ရုံးဌာနများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အဓိကလုပ်ငန်းဆောင်တာများကို ကိုယ်စားပြုသောဌာနခွဲများဖြင့် သေချာစွာဖွဲ့စည်းထားကြောင်း တွေ့ရှိရသည်။ အတိ အကျဆိုရပါလျှင် ယင်းရုံးဌာနများတွင် အဓိကဌာနခွဲ(၅)နှင့်(၆)များဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ၎င်းဌာနခွဲနှစ်ခုအောက်တွင် ဌာန စိတ် ၄ ခုစီဖြင့် ထပ်မံဖွဲ့စည်းထားသည်။ ယင်းဌာနစိတ်များမှာ ဌာနစိတ်(၉) လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများဌာန၊ ဌာနစိတ် (၁၀) ကော်မတီများဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၁) ဥပဒေရေးရာဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၂) အဆိုမေးခွန်းများဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၃) စီမံ ကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၄) စီမံဘဏ္ဍာဌာန၊ ဌာနစိတ်(၁၅) တိုင်ကြားစာ၊ အသနားခံစာဌာနနှင့် ဌာနစိတ်(၁၆) စာကြည့်တိုက်၊ မော်ကွန်းတိုက်နှင့် သုတေသနဌာနများဖြစ်သည် (ပုံ(၆)ကိုကြည့်ပါ)။

၂၀၁၄ နှစ်လယ်ပိုင်းတွင် လွှတ်တော်ရုံးဌာနဖွဲ့စည်းပုံများ ပြန်လည်ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းပြီးနောက်ပိုင်းမှစ၍ ယင်းဌာန များ၏ လွှတ်တော်လုပ်ငန်းဆိုင်ရာပုံစံများ ယခင်ကထက် ပိုမိုထိရောက်လာကြောင်း သုံးသပ်ပြောဆိုကြသည်။

ယင်းပြုပြင်ပြောင်းလဲမှုသည် အဓိကဆောင်ရွက်ချက် ၂ မျိုးဖြင့် ဖြစ်ပေါ်ခဲ့သည်။ (၁) ဌာနစိတ်များကို ၄ ခုမှ ၈ ခုသို့ တိုးချဲ့ဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် (၂) လွှတ်တော်ရုံးဌာန အကြီးအကဲများကို ယခင်လက်ထောက်ညွှန်ကြားရေး မှူး သို့မဟုတ် တွဲဖက်ညွှန်ကြားရေးမှူးများဖြင့်သာ ဦးစီး စေခဲ့ရာမှ ညွှန်ကြားရေးမှူးအဆင့် ဝန်ထမ်းများဖြင့် အစားထိုးစီမံအုပ်ချုပ်စေခြင်းတို့ဖြစ်သည်။ ပြန်လည် ပြင်ဆင်ဖွဲ့စည်းလိုက်သော ဌာနစိတ်များမှာ ဌာနစိတ် (၁၀)၊ ဌာနစိတ်(၁၂)၊ ဌာနစိတ်(၁၃)၊ ဌာနစိတ်(၁၄)၊ ဌာန စိတ် (၁၅)နှင့် ဌာနစိတ်(၁၆)တို့ဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းအရေအတွက်မှာ လုံလောက် သည်ဟု ဖြေဆိုသူအများစုက မှတ်ချက်ပေးပြောဆို သော်လည်း ယင်းဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ပတ်သက်၍မူ အားမရကြောင်း ထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြ သည် (ဇယား(၁၈)ကိုကြည့်ပါ)။ ဖြေဆိုသူအများစုမှ သုံးသပ်သည်မှာ အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနအတွင်း မကြာခဏဖြစ်ပေါ်သော ဝန်ထမ်းအရွှေ့အပြောင်းကိစ္စရပ်များ သည် ဝန်ထမ်းအရည်အသွေး တည်ဆောက်မှုတွင် အဓိကအဟန့်အတားဖြစ်စေကြောင်း သိရသည်။ ယင်းသို့ လွှတ် တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ မကြာခဏ အပြောင်းအလဲဖြစ်ခြင်းကြောင့် ယင်းဝန်ထမ်းများ၏ လွှတ်တော်အပေါ်ထိတွေ့နား လည်မှု၊ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းများအပေါ် နားလည်မှုနှင့် နိုင်ငံရေးရာအသိပညာပေးရာတွင် အခက်အခဲဖြစ်စေကြောင်း သိရှိရ

“လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းတွေအနေနဲ့ လေ့လာ သင်ယူဖို့ အချိန်လိုအပ်တယ်။ အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနရဲ့ အလုပ်သဘောနဲ့ လွှတ်တော်ရုံးဌာနရဲ့ အလုပ်သဘောတရားက မတူဘူး။ လွှတ်တော်ရဲ့သဘောတရား၊ ဆောင်ရွက်ချက်တွေနဲ့ ပိုပြီးရင်းနှီးလာအောင် သင်တန်းတွေပေးသင့်တယ်။ ကျွန်တော်တို့ ကတော့ ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်မှာလိုပဲ ဒီမှာလည်း (တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်မှာ လည်း) ထွေအုပ်နဲ့ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်း ခွဲထားတာကို ပိုကြိုက်တယ်”

လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌ၊ တနင်္သာရီတိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်

ဇယား(၁၈) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ရုံး ဝန်ထမ်းအင်အားပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	ဌာနစုစုပေါင်း			ဌာန စိတ် (၉)	ဌာန စိတ် (၁၀)	ဌာန စိတ် (၁၁)	ဌာန စိတ် (၁၂)	ဌာန စိတ် (၁၃)	ဌာန စိတ် (၁၄)	ဌာန စိတ် (၁၅)	ဌာန စိတ် (၁၆)
	ကျား	မ	စုစုပေါင်း	စုစုပေါင်း	စုစုပေါင်း	စုစုပေါင်း	စုစုပေါင်း	စုစုပေါင်း	စုစုပေါင်း	စုစုပေါင်း	စုစုပေါင်း
တရုတ်	၁၇	၃၂	၄၉	၄	၄	၅	၅	၁၁	၅	၅	၅
မွန်	၁၃	၃၁	၄၄	၅	၂	၅	၂	၅	၄	၄	၃
ရခိုင်	၂၅	၂၁	၄၆	၅	၅	၄	၄	၉	၅	၄	၂
ရှမ်း	၁၅	၃၃	၄၈	၄	၅	၄	၅	၁၀	၅	၃	၄
ဧရာဝတီ	၂၄	၂၃	၄၇	၅	၃	၅	၅	၁၀	၄	၅	၅
စစ်ကိုင်း	၁၆	၂၂	၃၈	၃	၄	၃	၄	၈	၅	၃	၅
တနင်္သာရီ	၁၇	၃၀	၄၇	၅	၄	၃	၄	၁၀	၅	၅	၃
ရန်ကုန်	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ	အချက် အလက် မရရှိ

အချို့လွှတ်တော်များတွင် အထောက်အထားမှတ်တမ်းထိန်းသိမ်းရာတွင် ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် သတင်းအချက်အလက်မျှဝေမှုအားနည်းခြင်းများ ဖြစ်ပေါ်လျက်ရှိကြောင်း တက်ကြွသောကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ သတင်းမီဒီယာများမှထုတ်ဖော်ပြောဆိုကြသည်။ ဖြေဆိုသူအများစု၏အဆိုအရ ၎င်းတို့သည် လွှတ်တော်ရုံးများမှ တောင်းဆိုထားသော သတင်းအချက်အလက်များရရှိရန် အချိန်ကြာမြင့်စွာ စောင့်ဆိုင်းရလေ့ရှိပြီး အချို့သတင်းအချက်အလက်များမှာ ပြန်လည်မျှဝေခြင်းပြုရန် မသင့်ဟု လွှတ်တော်ရုံးများမှသတ်မှတ်သော ကန့်သတ်စာတမ်းပါရှိနေကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းသို့ "ကန့်သတ်"စာတမ်းများသည် ပြည်သူလူထုသို့မျှဝေရန်မသင့်ဟုဆိုလိုကြောင်း လွှတ်တော်ရုံးများမှ သတ်မှတ်ထားကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းသို့ သတင်းအချက်အလက်ကန့်သတ်မှုသည်(အောက်တွင်ဖော်ပြထားသော) အခြေခံဥပဒေအခန်း(၄) အပိုဒ်(၁၈၄)အရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့် ဆွေးနွေးချက်များကို ပြည်သူ့သို့ဖြန့်ဝေနိုင်သည့်အချက်နှင့် ဆန့်ကျင်ကြောင်း တက်ကြွသောကိုယ်စားလှယ်များမှ အထောက်အထားပြ ပြောဆိုကြသည်။

၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ အခန်း (၄)၊ အပိုဒ် (၁၈၄)

၁၈၄။ တိုင်းဒေသကြီး သို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် မှတ်တမ်းများကို အများပြည်သူ သိရှိနိုင်ရန် ထုတ်ပြန်ရမည်။ သို့ရာတွင် ဥပဒေတစ်ရပ်ရပ်အရဖြစ်စေ၊ တိုင်းဒေသကြီးသို့မဟုတ် ပြည်နယ်လွှတ်တော်၏ ဆုံးဖြတ်ချက်အရဖြစ်စေ တားမြစ်ထားသည့် ဆောင်ရွက်ချက်များနှင့် မှတ်တမ်းများကို ထုတ်ပြန်ခြင်းမပြုရ။

နိဂုံးချုပ်အကြံပြုချက်များ

အဓိကလေ့လာတွေ့ရှိချက်များအပေါ် အခြေခံ၍ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ စွမ်းဆောင်ရည်နှင့် ထိရောက်မှုအပေါ်တွင် အဓိကသက်ရောက်မှု ၃ ရပ်ကို တွေ့မြင်နိုင်သည်။ ယင်းတို့မှာ-

- (၁) ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအကန့်အသတ်များနှင့် အတားအဆီးများ
- (၂) အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်အကန့်အသတ်များ
- (၃) လူတစ်ဦးချင်းစီ၏အခြင်းအရာများ သို့မဟုတ် ခေါင်းဆောင်မှုအရည်အသွေးများဖြစ်သည်။

ယင်းအကြောင်းအချက်တစ်ခုချင်းစီနှင့် သက်ဆိုင်သော အကြံပြုချက်များကို အောက်တွင်ဖော်ပြထားပါသည်။ ယင်းအကြံပြုချက်များသည် ဗဟိုချုပ်ကိုင်မှုလျှော့ချထားသော ဖက်ဒရယ်စနစ်တစ်ရပ်သို့ ဦးတည်စေသည့် ခိုင်မာအားကောင်း၍ လွှတ်တော်၏အခန်းကဏ္ဍပီပီပြင်ပြင်ရယူနိုင်သော တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ပေါ်ထွန်းလာစေရန် ရည်ရွယ်ပါသည်။ လေ့လာမှုအတွင်း ဖြေဆိုသူများ၏ အကြံပြုချက်များကိုလည်း ထင်ဟပ်ပေါ်လွင်ပါသည်။

ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာအကန့်အသတ်များနှင့် အတားအဆီးများ

ဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်နှင့် အတားအဆီးများသည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ ခိုင်မာအားကောင်းလာစေရေးအတွက် အဓိကအဟန့်အတားများ ဖြစ်သည်။

လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် ဥပဒေပြုကဏ္ဍနှင့် အုပ်ချုပ်ရေးကဏ္ဍတွင် တစ်ချိန်တည်း အခန်းကဏ္ဍနှစ်ရပ်ပူးတွဲတာဝန်ယူခြင်းစနစ်သည် အဓိကကျသော ပြဿနာတစ်ရပ်အဖြစ် ရှုမြင်နိုင်မည်ဖြစ်သည်။ ယင်းအချက်သည် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် တာဝန်ဝတ္တရားအား သိသာစွာအားနည်းစေသည်။ ယင်းစနစ်အား ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေမှ ခွင့်ပြုထားသည့်အပေါ် သေချာစွာဆန်းစစ်သင့်ကြောင်း အကြံပြုကြပါသည်။ မည်သည့်အတွက်ကြောင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်တွင် ကျင့်သုံးလျက်ရှိသော ဥပဒေပြုရေး၊ အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် တရားရေးမဏ္ဍိုင် ၃ ရပ်တွင် တာဝန်ယူသူများ တစ်သီးတစ်သန့်ရှိသည့်စနစ်နှင့် ကွာခြားလျက်ရှိရန် သင့်မသင့်ကို သေချာစွာ ဆန်းစစ်သင့်ပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များအား တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များမှ ရွေးချယ်သည့်စနစ်သည် ပိုမိုသင့်လျော်သည့်စနစ်ဖြစ်ကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုပြုခဲ့သော လွှတ်တော်များရှိ ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများမှ အကြံပြုကြပါသည်။ ယင်းစနစ်သည် ပိုမိုကောင်းမွန်သော အာဏာကျင့်သုံးသည့် အခြေအနေတစ်ရပ်ကို ဖန်တီးပေးပြီး အုပ်ချုပ်ရေးနှင့် ဥပဒေပြုရေးမဏ္ဍိုင်နှစ်ခုအကြား ရှင်းလင်းပြတ်သားသော ထိန်းကျောင်းမှုစနစ်တစ်ရပ်ကို မြင်တွေ့စေနိုင်ပါသည်။

လက်ရှိတွင် အခြေခံဥပဒေခုံရုံး၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ရပ်တည်ချက်များ ခိုင်မာပြတ်သားမှုမရှိခြင်း၊ အခြေခံဥပဒေမှ ဖော်ပြသတ်မှတ်ပေးထားသော ဥပဒေပြုအာဏာဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များတွင် တိကျမှန်ကန်သောအဖြေများကို လွတ်လပ်ခိုင်မာသောအဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်အနေဖြင့် ပေးနိုင်ခြင်းမရှိသည်ကို တွေ့မြင်ရပါသည်။ လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း တွေ့ရှိခဲ့ရသော သာဓကများအရ အခြေခံဥပဒေခုံရုံးသည် ခိုင်မာသည့်အကြံဉာဏ်များပေးနိုင်သည့် လွတ်လပ်သည့်အဖွဲ့အစည်းတစ်ခုအဖြစ် ရပ်တည်ရမည့်အစား အကြံဉာဏ်တောင်းခံလာသည့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအား သမ္မတဆီသို့သာချဉ်းကပ်ရန် အကြံပေးခဲ့ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လွတ်လပ်၍ ခိုင်မာအားကောင်းသော၊ နည်းပညာပိုင်းဆိုင်ရာကျွမ်းကျင်သော အခြေခံဥပဒေခုံရုံးတစ်ရပ် ပေါ်ပေါက်လာရန် အထူးအရေးကြီးပြီဖြစ်ကြောင်း ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တင်ပြပါသည်။

လွှတ်တော်များနှင့်အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများအတွင်း ထိရောက်သော ညှိနှိုင်းဆောင်ရွက်မှုနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှုစနစ်များဖြစ်ပေါ်လာရေး အထူးအရေးကြီးကြောင်း ယခုလေ့လာမှုမှ သိသာထင်ရှားစေပါသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏အဆိုအရ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်မှကြီးမှူးကျင်းပသော ပုံမှန်အထွေထွေစီမံခန့်ခွဲမှုဆိုင်ရာ အစည်းအဝေးများသည် လွှတ်တော်နှင့်အုပ်ချုပ်ရေး ထိရောက်စွာ ညှိနှိုင်းပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရန် လုံလောက်သော

တွေ့ဆုံဆွေးနွေးမှုမျိုး မဟုတ်သေးကြောင်း သိရသည်။ ယင်းအစည်းအဝေးများသည် ပုံမှန်သတင်းအချက်အလက် တင်ပြဖလှယ်ခြင်းအတွက်သာ အဓိကဖြစ်နေကြောင်း ယင်းတို့ကဆိုသည်။ သို့ဖြစ်၍ ဌာနဆိုင်ရာအလိုက်၊ ဖြေရှင်း ဆောင်ရွက်ရမည့်ကိစ္စရပ်အလိုက် တွေ့ဆုံမှုပြုနိုင်သော အစည်းအဝေးများ သို့မဟုတ် အလုပ်ရုံဆွေးနွေးပွဲများရှိရန် လိုအပ်ပါသည်။

အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည် အကန့်အသတ်များ

အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာနှင့် တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းရည်လိုအပ်ချက်သည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော် များ အားကောင်းစေရေးတွင် သိသာထင်ရှားသော အဟန့်အတားဖြစ်လျက်ရှိကြောင်း ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုတွင် ထင်သာမြင်သာဖြစ်စွာ တွေ့မြင်ရပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ၏ အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာစွမ်းရည်မြှင့်တင်ရန်အတွက် နိုင်ငံတော်အဆင့် မဟာဗျူဟာအစဉ်တစ်ရပ်ကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရနှင့် ပြည်ထောင်စုလွှတ်တော်များ၊ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ၊ နိုင်ငံတကာနှင့်ပြည်တွင်း အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ စုံညီစွာပါဝင်သော ကြိုးပမ်းမှုတစ်ရပ်အားဖြင့် အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။ ယင်းမဟာဗျူဟာ အစီအစဉ်အပေါ်အခြေခံလျက် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ် တော်အသီးသီးမှ ၎င်းတို့၏ဦးစားပေး လိုအပ်ချက်များကို ထိရောက်စွာဖြေရှင်းပေးနိုင်သည့် သက်ဆိုင်ရာအစီအစဉ်အသီး သီးထပ်မံရေးဆွဲ၍ အကောင်အထည်ဖော်သင့်ပါသည်။ ယင်းအစီအစဉ်များအတွက် လိုအပ်သော ဘဏ္ဍာငွေပံ့ပိုးမှုကို ပြည်ထောင်စုအစိုးရမှ အဓိကပံ့ပိုးပေးသင့်ပြီး နိုင်ငံတကာပံ့ပိုးမှုများကိုလည်း ညှိနှိုင်းတိုင်ပင်လက်ခံသင့်ပါသည်။

တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များအချင်းချင်း ပုံမှန်ထိတွေ့ညှိနှိုင်းနိုင်သော၊ အပြန်အလှန် လေ့လာသင်ယူ နိုင်သော အဝန်းအဝိုင်းတစ်ရပ်ရှိရန် အရေးကြီးကြောင်း လေ့လာသုံးသပ်မှုအတွင်း ကျယ်ကျယ်ပြန့်ပြန့် အကြံပေးခဲ့ကြ ပါသည်။ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များရှိ ဖြေဆိုသူများ သုံးသပ်သည်မှာ လွှတ်တော်များ အချင်းချင်းကြား လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်ရည် ပြိုင်ဆိုင်ခြင်းသည် လွှတ်တော်များအားကောင်းရေးအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေကြောင်း သိရှိခဲ့ရပါသည်။ ၎င်းအပြင် လွှတ်တော်များအား ခိုင်မာအားကောင်းရေးအတွက် နိုင်ငံတကာဆောင်ရွက်မှုပုံစံကောင်း များအားလေ့လာနိုင်ခြင်း၊ နိုင်ငံတကာလွှတ်တော်များနှင့် ထိတွေ့လေ့လာခြင်းများလည်း အထူးလိုအပ်ကြောင်း အကြံပြု ချက်များ ရရှိခဲ့ပါသည်။

လေ့လာသုံးသပ်ခဲ့သောလွှတ်တော်များရှိ အကြီးအကဲများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၊ ဒေသခံအရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်း များမှ လွှတ်တော်၏စွမ်းဆောင်ရည်၊ လုပ်ဆောင်ချက်များနှင့်ပတ်သက်၍ ပုံမှန်လေ့လာဆန်းစစ်မှုပြုခြင်းသည် ယင်း လွှတ်တော်များ ခိုင်မာအားကောင်းလာစေရေးအတွက် အရေးပါသည်ဖြစ်၍ စတင်ဆောင်ရွက်သင့်နေပြီဖြစ်ကြောင်း အကြံပြုကြပါသည်။ အချို့အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် ဒေသခံနိုင်ငံရေးပါတီခေါင်း ဆောင်များမှ အတူပါဝင်သုံးသပ်ပုံစံအား အကြံပြုပြောဆိုကြသည်။ အချို့ကမူ ထိရောက်သော အကဲဖြတ်သုံးသပ်သည့် စနစ်တစ်ရပ်ထားရှိ၍ အခါအားလျော်စွာ ကျွမ်းကျင်သူပညာရှင်များမှ သုံးသပ်ပေးခြင်းမှာ ပိုမိုသင့်လျော်ကြောင်း အကြံ ပေးကြသည်။ ယင်းအကြံပေးချက်များအပေါ်အခြေခံ၍ တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်များ စွမ်းဆောင်ရည်၊ တိုးတက်ဖြစ်ထွန်းမှုနှင့် သင်ခန်းစာများကို ပုံမှန်လေ့လာသုံးသပ်၍ နှီးနှွယ်သူအားလုံးထံသို့ တင်ပြမှုဝေနိုင်သော ထိရောက်သည့် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ လေ့လာသုံးသပ်မှုမူဘောင်တစ်ရပ် တည်ဆောက်သင့်ကြောင်း အကြံပေးအပ်ပါ သည်။ ယင်းစနစ်အတွင်း လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီ၏ စွမ်းဆောင်ရည်အားလည်း စောင့်ကြည့်အကဲဖြတ် သည့်စနစ်မျိုး ထည့်သွင်းထားသင့်ပါသည်။

လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများအတွက် စွမ်းရည်မြှင့်တင်သည့်အစီအစဉ်များကိုလည်း စနစ်တကျပံ့ပိုးသည့် အစီအစဉ် များရှိရန်လိုအပ်ပြီး လွှတ်တော်ရုံးများအတွက် အထောက်အကူပြုဝန်ထမ်းများသီးသန့်ရှိစေရန် စီစဉ်ဆောင်ရွက်သင့်ပါ သည်။ လေ့လာမှုအတွင်းဖြေဆိုသူများမှ လွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ၏ အရေးပါသောအခန်းကဏ္ဍကို အသိအမှတ်ပြု ပြောဆိုကြသည်။ ယင်းလွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများသည် လွှတ်တော်များတွင် ပုံမှန်တာဝန်ထမ်းဆောင်သူများဖြစ်သည့် အားလျော်စွာ ရွေးကောက်ခံကိုယ်စားလှယ်အသစ်များကိုပင် လွှတ်တော်ဆိုင်ရာ လုပ်ထုံးလုပ်နည်းနှင့် လုပ်ငန်းဆောင်

ရွက်မှုပုံစံများ နားလည်ကျွမ်းကျင်မှုရှိလာစေရန် လက်ဆင့်ကမ်းမည်သူများဖြစ်ကြပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ လွှတ်တော်ရုံး ဝန်ထမ်းများအတွက် လုပ်ငန်းစွမ်းဆောင်မှုအရည်အသွေးများ တိုးမြှင့်ရေးရည်ရွယ်သည့် သီးသန့်သင်တန်းများ ပံ့ပိုးပေး ရန်လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုကြပါသည်။

လွှတ်တော်အဆောက်အအုံများကို တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်အစိုးရများ ရုံးစိုက်ရာပရိဝုဏ်အတွင်းမှ သီးသန့် တည်ရှိနေရန် အထူးအကြံပေးပါသည်။ လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များ၏အဆိုအရ ယင်းသို့လွှတ်တော် များသည် သီးသန့်တည်ရှိနေရန် အရေးကြီးသောအကြောင်းအချက် (၃) ရပ်ရှိသည်။ (၁) လွှတ်တော်၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် ရပ်တည်ချက် သီးသန့်ပေါ်လွင်စေရန်၊ (၂) လွှတ်တော်အဆောက်အအုံသည်လည်း အုပ်ချုပ်ရေးမဏ္ဍိုင်နှင့် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနတို့၏ မလိုလားအပ်သော လွှမ်းမိုးမှုများအား ရှောင်ရှားနိုင်ရန်၊ (၃) လွှတ်တော်ရုံးဌာနများ၊ ကော်မတီ များနှင့် လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ တည်းခိုရန်အတွက် လုံလောက်သော နေရာအကျယ်အဝန်းရရှိရန်စသည့်အချက် များ ဖြစ်သည်။

လူတစ်ဦးချင်းစီ၏ အခြင်းအရာများ သို့မဟုတ်ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အသွေးများ

လူတစ်ဦးချင်းစီ၏အခြင်းအရာများဟု ခေါ်ဆိုနိုင်သော တစ်ဦးချင်းစီ၏ခေါင်းဆောင်မှု အရည်အသွေး၊ လုပ်ငန်းပြီး မြောက်နိုင်မှုဆိုင်ရာစွမ်းရည်နှင့် ဆက်ဆံရေးတည်ဆောက်နိုင်မှုစွမ်းရည်စသည်တို့သည်လည်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များ ထိရောက်စွာစွမ်းဆောင်နိုင်မှုအပေါ် သက်ရောက်မှုရှိသည်ကို ယခုလေ့လာသုံးသပ်မှုမှ တွေ့ရှိရပါသည်။ ယင်းတစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်များသည် လွှတ်တော်များ၏အခန်းကဏ္ဍ ပီပီပြင်ပြင်ပေါ်ထွန်းလာရေး၊ လွှတ် တော်ထိန်းကျောင်းမှုအားကောင်းလာရေး တည်ဆောက်ရာတွင် အထူးအရေးပါသည်။

တစ်ဦးချင်းစီ၏ ဥပဒေပြုရေးနှင့်ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ ဦးဆောင်ကြိုးပမ်းမှုများကို အထူးအလေးပေးသင့်ပြီး ယင်း ကြိုးပမ်းမှုများကို မည်သည့်ဘက်လိုက်မှုမျိုးကြောင့်မဆို ထိခိုက်ခြင်းမရှိစေရန် ဆောင်ရွက်သင့်ပါသည်။ ဆိုလိုသည်မှာ ယင်းကြိုးပမ်းမှုများအနေဖြင့် ပါတီနိုင်ငံရေးအကျိုးတစ်စုံတစ်ခုအတွက်ကြောင့်သော်လည်းကောင်း၊ တိုင်းရင်းသားအရေး နှင့် အမျိုးသားနိုင်ငံရေးအကျိုးစီးပွား ရည်ရွယ်ချက်များကြောင့်သော်လည်းကောင်း နောက်ဆုတ်အလျှော့ပေးလိုက်ရသည့် အခြေအနေသို့ ရောက်မသွားရန်လိုအပ်ပါသည်။ သို့ဖြစ်၍ ယင်းသို့ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းဆိုင်ရာ ကြိုးပမ်း ဦးဆောင် မှုများ အထူးသဖြင့် ကိုယ်စားပြုမှုအရေအတွက် နည်းပါးသော နိုင်ငံရေးပါတီများမှ ကိုယ်စားလှယ်များ၏အားထုတ်ကြိုး ပမ်းမှုများ အချည်းနှီးမဖြစ်စေရေးအတွက် အခြေခံဥပဒေအကာအကွယ်ပေးမှုပင်လျှင်လိုအပ်ကြောင်း အကြံပြုအပ်ပါသည်။

အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့် လုပ်သားကိုင်သားအခြေအနေများ ဖန်တီးပေးရေးမှာ လည်း အလွန်အရေးကြီးပါသည်။ ဤနေရာတွင် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများ၏အခန်းကဏ္ဍ လွန်စွာအရေးကြီးကြောင်း တွေ့ရ ပါသည်။ အထူးသဖြင့် လွှတ်တော်ရေးရာကော်မတီများတွင် အမျိုးသမီးများ သေချာစွာထည့်သွင်းဖွဲ့စည်းခြင်းနှင့် ၎င်းတို့ ဦးဆောင်ကြိုးပမ်းမှုများကို အသိအမှတ်ပြုအားပေးခြင်းများသည် လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများပေါ်တွင် မူတည်လျက်ရှိသည်။ ယင်းသို့ အမျိုးသမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များ၏ ဦးဆောင်မှုအခန်းကဏ္ဍ ပီပြင်စေရေးအတွက် တက်ကြွသော အမျိုး သမီးလွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦး အကြံပေးခဲ့သည့်အတိုင်း တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော် နည်းဥပဒေများ တွင် အမျိုးသမီးလွှတ်တော်အမတ်များ၏ အခန်းကဏ္ဍနှင့်ဦးဆောင်မှုကို အကာအကွယ်ပေးခြင်းတင်သည့်အချက်များ ထည့်သွင်းပေးသွားရန် ထပ်မံအကြံပြုအပ်ပါသည်။

နောက်ဆက်တွဲ (၁) ညွှန်ကိန်းပြဇယား

လေ့လာသုံးသပ်သည့်နယ်ပယ်များ	စွမ်းဆောင်ရည်ဆိုင်ရာညွှန်ကိန်းများ	အရေအတွက်ဆိုင်ရာ ညွှန်ကိန်းအဖွဲ့များ (ထင်သာမြင်သာသော ညွှန်ကိန်းများ)	အရည်အသွေးဆိုင်ရာ ညွှန်ကိန်းအဖွဲ့များ (ထင်သာမြင်သာဖွယ်ရှိသောညွှန်ကိန်းများ)
ဥပဒေပြုရေး	ဥပဒေပြုရေးရာထိရောက်မှုနှင့် အတားအဆီးများ	ဥပဒေပြုရေးရာ ဆောင်ရွက်ပြီးစီးမှုများ (လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်ဥပဒေနှင့်လုပ်ရိုးလုပ်စဉ်မဟုတ်သောဥပဒေများ)	ဥပဒေပြုရေးရာထိရောက်မှုများ(ဥပဒေအကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်မှု)
		လွှတ်တော်အစည်းအဝေးကြိမ်ရေနှင့် နေ့ရက်အရေအတွက်	ဥပဒေပြုရေးရာအတားအဆီးများနှင့် အခက်အခဲများ
		ဥပဒေပြုရေးရာကော်မတီ အစည်းအဝေးကြိမ်ရေ	ဥပဒေပြုရေးရာကော်မတီများ၏ ထိရောက်မှုများ
		ပြင်ဆင်/ဖြည့်စွက်သည့်ဥပဒေ အရေအတွက်	ဥပဒေပြုရေးရာ ကော်မတီများ၏ အခက်အခဲနှင့် အတားအဆီးများ
		လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီမှ တင်သွင်းသော ဥပဒေမူကြမ်းအရေအတွက်	
ထိန်းကျောင်းရေး	ထိန်းကျောင်းရေးဆိုင်ရာထိရောက်မှုနှင့် အတားအဆီးများ	ထိန်းကျောင်းရေးကော်မတီအရေအတွက်	ထိန်းကျောင်းရေး ကော်မတီများ၏ ထိရောက်မှုများ
		ဆွေးနွေးခဲ့သည့် အဆိုမေးခွန်းများအရေအတွက်	ထိန်းကျောင်းရေးကော်မတီများအတွက် အခွင့်အလမ်းများ
		အစိုးရကတိကဝတ်အဖြစ် မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် အဆိုမေးခွန်းအရေအတွက်	ထိန်းကျောင်းရေးကော်မတီများ၏ အခက်အခဲနှင့် အဆီးအတားများ
		ရသုံးမှန်းခြေဘဏ္ဍာရေးဥပဒေမူကြမ်း/ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေး စီမံကိန်းများ/ စာရင်းစစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာများအပေါ် လွှတ်တော်ကော်မတီများနှင့် ကိုယ်စားလှယ်များကသုံးသပ်ရန်ရရှိသော နေ့ရက်အချိန်	
		ရသုံးမှန်းခြေဘဏ္ဍာရေးဥပဒေ မူကြမ်း/ဒေသန္တရ ဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်းများ/ စာရင်းစစ်ချုပ်အစီရင်ခံစာများအပေါ် ဆွေးနွေး/မေးခွန်းမေး/အကြံဉာဏ်ပေးခဲ့သော ကိုယ်စားလှယ်အရေအတွက်	
	ဒေသန္တရ ရသုံးမှန်းခြေ ဘဏ္ဍာရေးအပေါ် ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုများ		ဒေသန္တရ ရသုံးမှန်းခြေ ဘဏ္ဍာရေးအပေါ် ထိန်းကျောင်းမှုဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုနှင့်အခက်အခဲများ (ရသုံးမှန်းခြေ ဘဏ္ဍာရေးဥပဒေမူကြမ်း၊ ဒေသန္တရဖွံ့ဖြိုးရေးစီမံကိန်း ဥပဒေ၊ စာရင်းစစ်ခြင်း/စောင့်ကြည့်ခြင်း)
လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု လက်လှမ်းမီ ထိတွေ့ရေး	လွှတ်တော်နှင့်ပြည်သူလူထု ဆက်ဆံထိတွေ့မှု ထိရောက်မှုအတိုင်းအတာ(သတင်းအချက်အလက် ပြန့်ပွားမှုစနစ် အပါအဝင်)	သတင်းအချက်အလက် ပေးခြင်း၊ ယူခြင်း၊ ပြည်သူလူထုနှင့်ဆက်ဆံထိတွေ့ခြင်းဆိုင်ရာ နည်းလမ်းများ (သတင်းလွှာ၊ ဝက်ဘ်ဆိုက်၊ လူမှုကွန်ရက်)	မီဒီယာနှင့် ရင်းနှီးကျွမ်းဝင်မှု
		လွှတ်တော်သို့ ပြည်သူလူထု လာရောက်လည်ပတ်သောကြိမ်ရေ	လွှတ်တော်အစည်းအဝေးများနှင့် သတင်းအချက်အလက်များ ပြည်သူလူထုမှ လက်လှမ်းမီနိုင်မှုအခြေအနေ
			လွှတ်တော်ရုံးများ၏တည်နေရာအား ပြည်သူလူထု မြင်သာမှု
အားလုံးအခွင့်အရေးညီ ဝါဝင်ရေး	လွှတ်တော်၌ အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များနှင့် အနည်းစုအနိုင်ရပါကတိုက်ရိုက်ကိုယ်စားလှယ်များအနေဖြင့် လုပ်သားကိုင်သော အခြေအနေများ	အနည်းစုနေရာသာ အနိုင်ရထားသောပါတီများ၏ လွှတ်တော်ကိုယ်စားလှယ်များမှ တင်သွင်းသော ဥပဒေမူကြမ်း/အဆို/မေးခွန်းများအရေအတွက်	အနည်းစုအနိုင်ရပါက ကိုယ်စားလှယ်များကို တုန့်ပြန်ဆက်ဆံမှုအနေအထား
		အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များမှ တင်သွင်းသော ဥပဒေမူကြမ်း/အဆို/မေးခွန်းများအရေအတွက်	အမျိုးသမီးလွှတ်တော် ကိုယ်စားလှယ်များကို တုန့်ပြန်ဆက်ဆံမှုအနေအထား
အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ မူဘောင်များ အားကောင်းရေးနှင့် တစ်ဦးချင်းစီ၏ အရည်အသွေးများ တည်ဆောက်ရေး	လွှတ်တော်၊ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးချင်းစီနှင့် လွှတ်တော်ရုံး ဝန်ထမ်းများအတွက် အဖွဲ့အစည်းဆိုင်ရာ စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှုသင်တန်းနှင့် အစီအစဉ်များ	လွှတ်တော်ဆောင်ရွက်ချက်များအပေါ် ပုံမှန်သုံးသပ်စောင့်ကြည့်ခြင်း	လေ့လာစောင့်ကြည့်သည့်နည်းနာများနှင့် လေ့လာစောင့်ကြည့်ခြင်း၏ ထိရောက်မှုများ
		ဗဟိုအစိုးရသို့မဟုတ် အရပ်ဘက်အဖွဲ့အစည်းများ၊ ပြည်တွင်း/ပြည်ပအစိုးရမဟုတ်သော အဖွဲ့အစည်းများမှပေးသော စွမ်းဆောင်ရည်မြှင့်တင်မှု သင်တန်းများ	ဒေသန္တရ ဥပဒေပြုရေး၏ လက်ရှိဖွဲ့စည်းပုံဆိုင်ရာ အကန့်အသတ်များနှင့် အခက်အခဲများကို ဖယ်ရှား/လျှော့ချရန် ကြိုးပမ်းအားထုတ်မှုများ
		တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်များအချင်းချင်း အပြန်အလှန် လည်ပတ်လေ့လာသည့်ကြိမ်ရေ	စွမ်းရည်မြှင့်တင်မှုသင်တန်းများ၏ ထိရောက်မှုများ
			တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်လွှတ်တော်များနှင့် ပြည်ထောင်စု အစိုးရအကြား ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်မှု
လွှတ်တော်ရုံး စီမံခန့်ခွဲမှု အရည်အသွေး	လွှတ်တော် စီမံခန့်ခွဲရေးရုံးများ၏ ထိရောက်မှုနှင့် စွမ်းဆောင်ရည်များ	လွှတ်တော်ရုံးဌာနများ ဖွဲ့စည်းထားရှိမှု	လွှတ်တော်ရုံးပံ့ပိုးမှုဆိုင်ရာ ထိရောက်မှုများ
		စာကြည့်တိုက်၊ မှတ်တမ်းထိန်းသိမ်းထားရှိမှု အခြေအနေ နှင့် သတင်းအချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲမှု	လွှတ်တော်ရုံးများကြုံတွေ့ရသော အခက်အခဲနှင့် အတားအဆီးများ
		ဝန်ထမ်းအရေအတွက်	လက်ရှိလွှတ်တော်ရုံးဝန်ထမ်းများ၏ စွမ်းဆောင်ရည်

နောက်ဆက်တွဲ (ဂ) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌများနှင့် တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်များ၏ နောက်ခံကိုယ်ရေး အချက်အလက်နှင့် လွှတ်တော်-အုပ်ချုပ်ရေးဆက်ဆံမှုအခြေအနေပြဇယား

တိုင်းဒေသကြီး/ ပြည်နယ်	နောက်ခံ ကိုယ်ရေးအချက်အလက်		ဆက်ဆံရေး
	ဥပဒေပြုရေးရာ အကြီးအကဲ	အုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာ အကြီးအကဲ	
ကရင်	အရပ်သား၊ ရှေ့နေ	တပ်မတော်၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်	ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှ လွှတ်တော်အပေါ် သိသာစွာ လွှမ်းမိုးမှုပြုသည်။
မွန်	အရပ်သား၊ ထွေအုပ်အကြီးအကဲ	တပ်မတော်၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်၊ ဝန်ကြီး၊ သတ္တုတွင်းဝန်ကြီးဌာန	အပြန်အလှန် လေးစားသမှု ဆက်ဆံရေးမျိုး ရှိသည်။ ပြည်နယ်လွှတ်တော်မှ ပြည်နယ် အုပ်ချုပ်ရေးဘက်သို့ ထိန်းကျောင်းပေးနိုင်သော အနေအထားရှိသည်။
ရခိုင်	အရပ်သား၊ ကျောင်းအုပ်ကြီး (ငြိမ်း)	တပ်မတော်၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်၊ ပြည်ထဲရေး ဝန်ကြီးဌာန ဒုဝန်ကြီး	ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနမှ လွှတ်တော်အပေါ် သိသာစွာလွှမ်းမိုး မှုပြုသည်။
ရှမ်း	အရပ်သား၊ လက်ထောက် ကြီးကြပ်ရေးမှူး၊ ပညာရေးဌာန	တပ်မတော်၊ ဒုတိယဗိုလ်မှူးကြီး	ပြည်နယ်ဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အထွေထွေအုပ်ချုပ်ရေး ဦးစီးဌာနမှ လွှတ်တော်အပေါ် သိသာစွာလွှမ်းမိုး မှုပြုသည်။
ဧရာဝတီ	တပ်မတော်၊ ဗိုလ်ချုပ်	တပ်မတော်၊ ဗိုလ်မှူးချုပ်၊ သစ်တောဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး	လွှတ်တော်ဥက္ကဋ္ဌမှ တိုင်းဒေသကြီး ဝန်ကြီးချုပ် နှင့်ပြေလည်စေရန် ဆက်ဆံရေးကို ထိန်းသိမ်း ထားသည်။
စစ်ကိုင်း	အရပ်သား၊ ပါမောက္ခချုပ် မြစ်ကြီးနားတက္ကသိုလ်(ငြိမ်း)	တပ်မတော်၊ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး၊ အမှတ်(၁) စစ်ဆင်ရေးအထူးအဖွဲ့မှူး၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ နေပြည်တော်	အပြန်အလှန် လေးစားသမှု ဆက်ဆံရေးမျိုး ရှိသည်။ တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်မှ တိုင်း ဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးဘက်သို့ ထိန်းကျောင်း ပေးနိုင်သော အနေအထားရှိသည်။
တနင်္သာရီ	တပ်မတော်၊ တွဲဖက်စစ်ထောက်ချုပ်	အရပ်သား၊ ယခင် တနင်္သာရီတိုင်းဒေသ ကြီး ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန ဝန်ကြီး	အပြန်အလှန် လေးစားသမှု ဆက်ဆံရေးမျိုး ရှိသည်။ တိုင်းဒေသကြီးလွှတ်တော်မှ တိုင်း ဒေသကြီး အုပ်ချုပ်ရေးဘက်သို့ ထိန်းကျောင်း ပေးနိုင်သော အနေအထားရှိသည်။
ရန်ကုန်	တပ်မတော်၊ ဗိုလ်မှူးကြီး၊ စွမ်းအင်ဝန်ကြီးဌာန(ငြိမ်း)	တပ်မတော်၊ ဒုတိယဗိုလ်ချုပ်ကြီး၊ အမှတ်(၅) စစ်ဆင်ရေးအထူးအဖွဲ့မှူး၊ ကာကွယ်ရေးဝန်ကြီးဌာန၊ စစ်ဘက်ရေးရာ လုံခြုံရေးအရာရှိချုပ်	တိုင်းဒေသကြီးဝန်ကြီးချုပ်နှင့် အထွေထွေ အုပ်ချုပ်ရေးဦးစီးဌာနမှ လွှတ်တော်အပေါ် သိသာစွာလွှမ်းမိုးမှုပြုသည်။

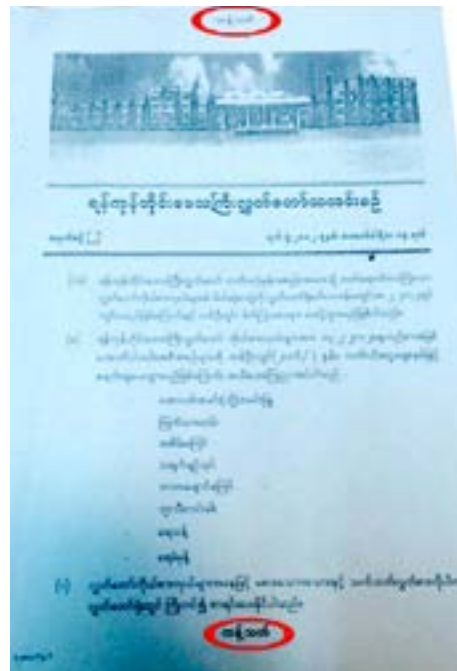
နောက်ဆက်တွဲ (ဃ) လွှတ်တော်ဘတ်ဂျက်နမူနာပုံစံ

စဉ်	အကြောင်းအရာ	၂၀၁၀-၂၀၁၁ (၃)လစာ (၃၀-၁-၂၀၁၁ မှ ၃၁-၃-၂၀၁၁ ထိ)	၂၀၁၁- ၂၀၁၂	၂၀၁၂- ၂၀၁၃	၂၀၁၃- ၂၀၁၄	၂၀၁၄- ၂၀၁၅	၂၀၁၅-၂၀၁၆	'စုစုပေါင်း' (ကျပ်သန်းပေါင်း)
	၀၁၀၂။ စရိတ်ချိမြှင့်ငွေ	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx
၁	၀၁၀၀။ စရိတ်ချိမြှင့်ငွေ စသည်များ	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx
	၀၃၀၁။ လုပ်အားခ				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၀၄။ သယ်ယူပို့ဆောင်ခ				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၀၅။ ရုံးအသုံးအဆောင်				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၀၆။ စာတံဆိပ်၊ စက်ဆီ၊ ချောဆီ				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၀၇။ တံဆိပ်ခေါင်း၊ ကြေးနန်း၊ ဖုန်း				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၀၈။ လျှပ်စစ်မီးနှင့် စာတံအားခ				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၀၉။ စာအုပ်၊ စာနယ်ဇင်းနှင့် သတင်းစာ				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၁၂။ လုပ်ငန်းသုံးပစ္စည်းများ				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၂၀။ ပုံနှိပ်ခနှင့်စာအုပ်စာတမ်း ထုတ်ဝေစရိတ်				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၃၂၁။ ကြော်ငြာခ						x.xxx	x.xxx
၂	၀၃၀၀။ ပစ္စည်းများ၊ လုပ်အားနှင့် ဆောင်ရွက် ပေးမှုအတွက် ကုန်ကျစရိတ်				xx.xxx	xx.xxx	xx.xxx	xx.xxx
	၀၄၀၁။ စက်ကိရိယာ				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၄၀၂။ အဆောက်အဦ				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၄၀၄။ မော်တော်ယာဉ်				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၄၀၅။ အခြား				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
၃	၀၄၀၀။ ပြင်ဆင်ထိန်းသိမ်းစရိတ်				x.xxx	x.xxx	x.xxx	xx.xxx
	၀၆၀၁။ ဧည့်ခံစရိတ်				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	၀၆၀၂။ ကျွေးမွေးစရိတ်				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
၄	၀၆၀၀။ ဧည့်ခံကျွေးမွေးစရိတ်				x.xxx	x.xxx	x.xxx	x.xxx
	ပေါင်း				xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx
	၃(၃) ငွေလုံးငွေရင်း							
	လုပ်ငန်းစီမံကိန်းသစ်များ				xx.xxx	xx.xxx		xxx.xxx
	ရုံးသုံးစက်ကိရိယာများ				xx.xxx	x.xxx		xx.xxx
	ရုံးသုံးပရိဘောဂများ				x.xxx	xx.xxx		xx.xxx
	ရုံးသုံးယာဉ်များ						xx.xxx	xx.xxx
	အခြားပစ္စည်းများ							
	ပေါင်း				xx.xxx	xx.xxx	xx.xxx	xxx.xxx
	စုစုပေါင်း				xxx.xxx	xxx.xxx	xxx.xxx	xxxx.xxx

နောက်ဆက်တွဲ (င) မွန်ပြည်နယ်လွှတ်တော်ဝက်ဘ်ဆိုက်

နောက်ဆက်တွဲ(၈) တိုင်းဒေသကြီး/ပြည်နယ် လွှတ်တော်သတင်းလွှာ နမူနာများ

EMReF သည် လွတ်လပ်စွာရပ်တည်သည့်
အမြတ်အစွန်းမယူသော အရပ်ဘက်သုတေသန
အဖွဲ့အစည်းတစ်ရပ်ဖြစ်ပြီး မြန်မာပြည်သူလူထု
ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်ရေးနှင့် သုတေသနယဉ်ကျေးမှု
ထွန်းကားစည်ပင်လာရေးအတွက် အထူးရှေးရှု
ဆောင်ရွက်သည်။

EMReF
Enlightened Myanmar
Research Foundation

လိပ်စာ
တိုက်(၃)၊ အခန်း(အေ-၃၀၅)၊
သစ္စာဥယျာဉ်အိမ်ရာ၊ ၃ လမ်း၊ ၈ ရပ်ကွက်၊
တောင်ဥက္ကလာပမြို့နယ်၊
ရန်ကင်း၊ မြန်မာ။

ဖုန်း : +၉၅ ၁ ၅၅၆၂၄၃၉
ဖက်စ် : +၉၅ ၁ ၅၅၆၂၄၃၉
အီးမေးလ် : info@emref.org
ဝက်ဘ်ဆိုက် : www.emref.org
www.mypilar.org